C/2024/6481

8.11.2024.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/625 (Oficiālo kontroļu regula) īstenošanu

(C/2024/6481)

Šā Komisijas paziņojuma mērķis ir palīdzēt valstu iestādēm piemērot Regulu (ES) 2017/625. Autoritatīva Eiropas Savienības tiesību aktu interpretācija ir vienīgi Eiropas Savienības Tiesas kompetencē.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lappuse

SAĪSINĀJUMI 4

IEVADS 5

1 I SADAĻA. PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS 5

1.1. Oficiālās kontroles un citas oficiālās darbības (OKR 2. pants) 5

1.2. Oficiālais veterinārārsts (OKR 3. pants) 13

2 II SADAĻA. OFICIĀLĀS KONTROLES UN CITAS OFICIĀLĀS DARBĪBAS DALĪBVALSTĪS 15

2.1. II NODAĻA. Oficiālās kontroles 15

2.1.1. E-komercijas oficiālās kontroles 15

2.1.1.1 E-komercijas operatoru reģistrācija 16

2.1.1.2 Paraugu ņemšana no tiešsaistē pārdotiem dzīvniekiem un precēm un to analizēšana 16

2.1.1.3 Rīcība neatbilstības un riska konstatēšanas gadījumā 16

2.1.1.4 Digitālo pakalpojumu sniedzēji 17

2.1.1.5 E-komercijas kontroles stratēģijas – paraugprakse 18

2.1.2. Operatoru saraksti (OKR 10. panta 2. un 3. punkts) 18

2.1.3. Oficiālo kontroļu metodes un paņēmieni – inspekcijas un revīzijas (OKR 14. pants) 19

2.1.3.1. Inspekcijas 19

2.1.3.2. Revīzijas 20

2.1.4. Dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu ražošanas oficiālās kontroles 21

2.2. III NODAĻA. Konkrētu kompetento iestāžu uzdevumu deleģēšana (OKR 28.–33. pants) 31

2.2.1. Noteiktu oficiālās kontroles uzdevumu deleģēšanas nosacījumi 31

2.3. IV NODAĻA. Paraugu ņemšana, analīze, testēšana un diagnostika (OKR 34.–42. pants) 33

2.3.1. Paraugu ņemšanai, analīzei, testēšanai un diagnostikai izmantotās metodes (OKR 34. pants) 33

2.3.2. Otra eksperta atzinums (OKR 35. pants) 37

2.3.2.1. Nosacījumi, ar kādiem ņem paraugus otra eksperta atzinumam un citas oficiālās laboratorijas veiktai atkārtotai analīzei 39

2.3.2.2. Citas oficiālas laboratorijas veikta atkārtota analīze 40

2.3.3. Oficiālās laboratorijas (OKR 37.–42. pants) 40
2.3.3.1. Nozīmēšana 40
2.3.3.2. Akreditācija 41
2.3.3.3. Pārrobežu nozīmēšana 42
2.3.3.4. Apakšuzņēmuma līgumu slēgšana 43
2.3.3.5. Revīzijas 44
2.4. V. NODAĻA. Tādu dzīvnieku un preču oficiālās kontroles, ko ieved Savienībā 44
2.4.1. Noteikumi par tādu sūtījumu oficiālajām kontrolēm, ko ieved Savienībā 44
2.4.1.1. Sūtījumi un pavaddokumenti 44
2.4.1.2. Dzīvnieku, dzīvnieku izcelsmes produktu, kombinētu produktu un reproduktīvu produktu sertificēšanas noteikumi 45
2.4.1.3. Augu, augu produktu un citu objektu sertificēšanas noteikumi 46
2.4.1.4. Elektroniska sertificēšana 47
2.4.1.5. Dzīvnieki un preces, ko ieved Savienībā un kam piemēro oficiālās kontroles 47
2.4.1.6. Kontrolpārbaužu veikšana 49
2.4.1.7. VSID izmantošana 51
2.4.1.8. Sūtījumu nolūka maiņa un īpaša apstrāde 52
2.4.1.9. Fitosanitāram sertifikātam piesaistīts VSID-AP 52
2.4.2. Sūtījumu nelikumīga ievešana Savienībā 52
2.4.2.1. Informēšana 53
2.4.2.2. Pasākumi 53
2.4.2.3. Nepareizi KN kodi 54
2.4.3. Darbības ar neatbilstīgiem sūtījumiem 55
2.4.3.1. Ja neatbilstību konstatē pirms laišanas brīvā apgrozībā 55
2.4.3.2. Ja neatbilstību konstatē pēc laišanas brīvā apgrozībā 57
2.4.4. Komercglabātavu izmantošana (OKR 64. pants) 57
2.4.4.1. Komercglabātavu izmantošana nedzīvnieku izcelsmes produktu identitātes un fiziskajām kontrolpārbaudēm 58
2.4.4.2. Kārtība, kā kompetentās iestādes robežkontroles punktā izmanto komercglabātavas 59
2.4.4.3. Komercglabātavu saraksts un reģistrācija sistēmā TRACES-NT 59
2.5. VI NODAĻA. Oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību finansēšana (OKR 78.–85. pants) 62
2.5.1. Finansēšana — vispārīgi noteikumi 62
2.5.2. Obligātās nodevas vai maksa 62
2.5.3. Citas nodevas vai maksa (neobligātas) 62
2.5.4. Izmaksu līmenis un obligāto nodevu vai maksas aprēķināšanas metodes 63
2.5.5. Pārredzamība 65

2.6. VII NODAĻA. Oficiālā sertifikācija (OKR 86.–91. pants) 66
2.6.1. Oficiālā sertifikācija 66
2.6.2. Oficiālais sertifikāts 68
2.6.3. Oficiālais apliecinājums 69
2.6.4. Sertificējošā amatpersona 70
3 III SADAĻA. REFERENCES LABORATORIJAS UN REFERENCES CENTRI 70
3.1. Nozīmēšana un pienākumu tvērums 71
3.1.1. ES references laboratorijas un ES references centri (OKR 92.–99. pants) 71
3.1.2. Valsts references laboratorijas (OKR 100.–101. pants) 71
3.2. Akreditācija 72
3.2.1. ESRL (OKR 93. pants) un VRL (OKR 100. pants) 72
3.2.2. ESRC (OKR 95.–98. pants) 72
3.3. Publicēšanas un paziņošanas pienākumi 73
3.3.1. VRL saraksts 73
3.3.2. ESRL un ESRC saraksti 73
3.3.3. Datu privātums 73
3.4. Ziņošana un Komisijas veiktās kontroles 73
3.4.1. ESRL un ESRC 73
3.4.2. VRL 73
3.4.2.1. VRL: Starplaboratoriju salīdzinošie testi un prasmes testi 74
4 VII. SADAĻA. IZPILDES DARBĪBAS 74
4.1. I. NODAĻA. Kompetento iestāžu darbības un sankcijas 74
4.1.1. Ziņošana par pārkāpumiem (OKR 140. pants) 74
4.1.1.1 Materiālā darbības joma – pārkāpumu veidi, par kuriem var ziņot 75
4.1.1.2 Ziņošanas mehānismi 76
4.1.1.3 Rakstiskas procedūras 77
4.1.1.4 Kontaktpersonas, ziņojumu saņemšana un apstrāde 77
4.1.1.5 Personas datu aizsardzība 77
4.1.1.6 Anonīma ziņošana 78
4.1.1.7 Aizsardzība pret represijām 79

SAĪSINĀJUMI

RKP	Robežkontroles punkts – atbilstoši Regulas (ES) 2017/625 38. panta 3. punkta definīcijai
KI	Kompetentā iestāde – atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/625 ([1])3. panta 3. punkta definīcijai
VSID	Vienotais sanitārais ievešanas dokuments – minēts Regulas (ES) 2017/625 56. pantā.
KN	Kombinētā nomenklatūra
IS	Inspekcijas sertifikāts – minēts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2021/2306 ([2])4. un 5. pantā.
EU CSW-CERTEX	Elektroniska Eiropas Savienības muitas vienloga dokumentu apmaiņas sistēma – atbilstoši Regulas (ES) 2022/2399 ([3])4. panta definīcijai
ESRC	Eiropas Savienības references centrs
ESRL	Eiropas Savienības references laboratorija
HACCP	Riska analīze un kritiskie kontrolpunkti – minēti Regulas (EK) Nr. 852/2004 ([4])5. pantā.
IMSOC	Informācijas pārvaldības sistēma oficiālo kontroļu vajadzībām – Regulas (ES) 2017/625 131. pants.
iRASFF	Elektroniskā sistēma, ar ko ievieš sistēmu *RASFF* – atbilstoši Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1715 ([5])(*IMSOC* regula) 2. panta 7. punkta definīcijai
VRL	Valsts references laboratorija
OK	Oficiālā(-ās) kontrole(-es)
OKR	Oficiālo kontroļu regula – Regula (ES) 2017/625
WOAH	*Office international des epizooties* – Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija
COD	Cita oficiālā darbība
OV	Oficiālais veterinārārsts – atbilstoši Regulas (ES) 2017/625 3. panta 32. punkta definīcijai
RASFF	Ātrās brīdināšanas sistēma pārtikas un barības jomā – atbilstoši Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1715 2. panta 9. punkta definīcijai
TRACES *TRACES-NT*	*TRACES* (Tirdzniecības kontroles un ekspertu sistēmas) jaunā tehnoloģija – Regulas (ES) 2017/625 133. panta 4. punktā minētā datorizētā sistēma, kas paredzēta apmaiņai ar datiem, informāciju un dokumentiem.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/625 (2017. gada 15. marts), par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK un 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK (Oficiālo kontroļu regula) (OV L 95, 7.4.2017., 1. lpp.).

([2]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/2306 (2021. gada 21. oktobris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/848 papildina ar noteikumiem par importēšanai Savienībā paredzētu bioloģisko produktu un pārejas produktu sūtījumu oficiālajām kontrolēm un par inspekcijas sertifikātu (OV L 461, 27.12.2021., 13. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2399 (2022. gada 23. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības vienloga vidi muitas jomā un groza Regulu (ES) Nr. 952/2013 (OV L 317, 9.12.2022., 1. lpp.).
([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 852/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par pārtikas produktu higiēnu (OV L 139, 30.4.2004., 1. lpp.).
([5]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1715 (2019. gada 30. septembris), ar ko nosaka noteikumus par oficiālo kontroļu informācijas pārvaldības sistēmas un tās sistēmas komponentu darbību ("*IMSOC* regula") (OV L 261, 14.10.2019., 37. lpp.).

IEVADS

Agropārtikas ķēdes tiesību aktu mērķis ir novērst dzīvnieku audzēšanas un preču ražošanas kvalitātes riskus un šo kvalitāti vairākos aspektos veicināt gan attiecībā uz precēm, ko ieved Eiropas Savienībā, gan attiecībā uz precēm, kas jau ir tirgū. Dalībvalstīm ir jāievieš kontroles sistēmas, kurās pārbauda, vai operatori ievēro agropārtikas ķēdes tiesību aktu prasības.

Regula (ES) 2017/625 par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem (Oficiālo kontroļu regula – OKR), ir saskaņots regulējums šādu oficiālo kontroļu un darbību veikšanai visā agropārtikas ķēdē.

Kopš OKR piemērošanas dienas dalībvalstis Komisijai ir vairākkārt lūgušas skaidrojumus un konsultācijas par dažu OKR normu un OKR pamata pieņemtos īstenošanas vai deleģētajos aktos noteiktu normu praktisko piemērošanu. Šā paziņojuma uzdevums: sekmējot dalībvalstu kompetentajām iestādēm un ieinteresētajām personām vienotas izpratnes veidošanu par šīm normām un to saskanīgu piemērošanu, apkopot Komisijas uzskatus par normām, ko skaidrot lūgts visbiežāk.

Pirmais skaidrojumu kopums ir publicēts Komisijas 2022. gada 8. decembra paziņojumā 2022/C 467/02 par Regulas (ES) 2017/625 (Oficiālo kontroļu regula) īstenošanu. Kopš tā laika Komisija ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām ir pastāvīgi diskutējusi par citām OKR normām. Šajā dokumentā pirmais Komisijas paziņojums ir pārskatīts, tajā iekļaujot jaunus precizējumus, taču citus elementus nemainot.

Šis paziņojums neskar Eiropas Savienības Tiesas ekskluzīvo kompetenci autoritatīvi interpretēt Savienības tiesības.

1. I SADAĻA. PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1.1. Oficiālās kontroles un citas oficiālās darbības (OKR 2. pants)

OKR 2. pants definē un nošķir "oficiālās kontroles" un "citas oficiālās darbības", ko veic saskaņā ar OKR 4. pantu nozīmētas kompetentās iestādes.

OKR 2. pants

Oficiālās kontroles un citas oficiālās darbības

1. *Šajā regulā "oficiālās kontroles" ir darbības, ko veic kompetentās iestādes vai deleģētās institūcijas, vai fiziskas personas, kam saskaņā ar šo regulu ir deleģēti noteikti oficiālās kontroles uzdevumi, lai pārbaudītu:*

   (a) *vai operatori ievēro šo regulu un 1. panta 2. punktā minētos noteikumus; un*

   (b) *vai dzīvnieki un preces atbilst prasībām, kas noteiktas 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos, tostarp oficiālu sertifikātu vai oficiālu apliecinājumu izdošanas nolūkā.*

2. *Šajā regulā "citas oficiālās darbības" ir darbības, izņemot oficiālās kontroles, ko veic kompetentās iestādes vai deleģētās institūcijas, vai fiziskas personas, kam saskaņā ar šo regulu un 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem ir deleģētas noteiktas citas oficiālās darbības, tostarp darbības, kuru mērķis ir pārbaudīt dzīvnieku slimību vai augiem kaitīgo organismu klātbūtni, novērst vai ierobežot šādu dzīvnieku slimību vai augiem kaitīgo organismu izplatīšanos, likvidēt minētās dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgos organismus, atļauju vai apstiprinājumu piešķiršanu un oficiālu sertifikātu vai oficiālu apliecinājumu izdošanu.*

"Citas oficiālās darbības" turklāt skaidro arī OKR 25. apsvērums.

OKR 25. apsvērums

Savienības lauksaimniecības un pārtikas aprites ķēdes tiesību aktos dalībvalstu kompetentajām iestādēm papildus ir noteikti specializēti uzdevumi, kas jāveic, lai aizsargātu dzīvnieku un augu veselību un dzīvnieku labturību un lai aizsargātu vidi attiecībā uz ĢMO un augu aizsardzības līdzekļiem. Minētie uzdevumi ir sabiedriskas nozīmes darbības, kas dalībvalstu kompetentajām iestādēm jāveic, lai likvidētu, ierobežotu vai mazinātu jebkāda veida apdraudējumu, kas var rasties cilvēku, dzīvnieku vai augu veselībai, dzīvnieku labturībai vai arī videi. Minētās citas oficiālās darbības, kas ietver atļauju piešķiršanu vai apstiprināšanu, epidemioloģisko uzraudzību un pārraudzību, slimību vai kaitēkļu izskaušanu un ierobežošanu, kā arī oficiālu sertifikātu vai apliecinājumu izsniegšanu, reglamentē tie paši nozaru noteikumi, kurus izpilda, veicot oficiālās kontroles un tādēļ piemērojot šo regulu.

Šim nošķirumam ir svarīga nozīme, jo atkarībā no tā, vai darbība ir "oficiālā kontrole" vai "cita oficiālā darbība", piemērotie noteikumi un nosacījumi atšķiras. Konkrētāk, OKR 1. panta 5. punkts precizē, kuras OKR normas attiecas arī uz citām oficiālajām darbībām un kuras — savukārt tikai uz oficiālajām kontrolēm. Piemēram, operatoriem ir tiesības uz otra eksperta atzinumu par paraugu ņemšanu, analīzi, testēšanu vai diagnostiku to pārziņā esošiem dzīvniekiem vai precēm, kas veikta oficiālo kontroļu sakarā (OKR 35. pants), tomēr nav šādu tiesību attiecībā uz dzīvnieku vai preču paraugu ņemšanu, analīzi, testēšanu vai diagnostiku, kas veikta citu oficiālo darbību sakarā. Oficiālās kontroles un citas oficiālās darbības būtiski atšķiras arī attiecībā uz obligāto nodevu un maksas aprēķināšanu saskaņā ar OKR 79. pantu, jo šī norma attiecas tikai uz oficiālajām kontrolēm, nevis uz citām oficiālajām darbībām (sk. arī tālāk tekstā: 2.5. VI NODAĻA. Oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību finansēšana (OKR 78.–85. pants)).

Kā teikts OKR 2. pantā, gan "oficiālās kontroles", gan "citas oficiālās darbības" veic "kompetentā iestāde", "deleģētā institūcija" ([1]) vai fiziska persona, kurai saskaņā ar OKR ir deleģēti noteikti oficiālās kontroles uzdevumi vai citas oficiālās darbības. OKR 2. panta 1. punkts noteic, ka "oficiālās kontroles" veic, lai pārbaudītu, vai operatori ievēro OKR un/vai tās 1. panta 2. punktā minētos noteikumus un vai dzīvnieki un preces ([2]) atbilst OKR un/vai tās 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem. No šīs definīcijas izriet trīs pazīmes, kurām kādai darbībai ir vienlaicīgi jāatbilst, lai to varētu uzskatīt par "oficiālo kontroli" OKR nozīmē.

Proti, šādas darbības nolūks ir:

(i) pārbaudīt atbilstību tam, vai

(ii) operatori ievēro [OKR un/vai tās 1. panta 2. punktā minētos noteikumus] un vai dzīvnieki un preces atbilst

(iii) OKR un/vai tās 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem.

([1]) Jēdzienu "kompetentā iestāde" un "deleģētā institūcija" definīcijas ir atrodamas attiecīgi OKR 3. panta 3. un 5. punktā.

([2]) Saskaņā ar OKR 3. panta 9. punktu termina "dzīvnieki" definīcija ir iekļauta 4. panta 1. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā (Dzīvnieku veselības tiesību akts) (OV L 84, 31.3.2016., 1. lpp.). Termina "preces" definīcija ir atrodama OKR 3. panta 11. punktā.

Piemēram, attiecībā uz iepriekš minēto i) apakšpunktu: pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem oficiāla sertifikāta vai oficiāla apliecinājuma izsniegšanas vajadzībām gan ir "oficiāla kontrole", taču sertifikāta izdošana (uz pirms tā izdošanas veiktas oficiālas kontroles pamata) pati par sevi netiek veikta, "lai pārbaudītu atbilstību", un tādēļ tā ir "cita oficiālā darbība".

Attiecībā uz iepriekš minēto ii) apakšpunktu, piemēram, pārbaude par to, vai kompetentā iestāde atbilst OKR noteikumiem, nebūtu uzskatāma par "oficiālo kontroli", jo "kompetentā iestāde" OKR 3. panta 3. punkta nozīmē nav "operators" minētās regulas 3. panta 29. punkta nozīmē. Pēc analoģijas oficiālo laboratoriju vai deleģēto institūciju pārbaudes attiecībā uz OKR noteikto saistību ievērošanu būtu jāuzskata par "citām oficiālajām darbībām". Tomēr nav izslēgts, ka OKR 1. panta 2. punktā minētie noteikumi šiem subjektiem paredz pienākumus, un tādā gadījumā šos subjektus varētu kvalificēt par "operatoriem", tātad šo noteikumu ievērošanas pārbaudes varētu kvalificēt par "oficiālajām kontrolēm".

Attiecībā uz iepriekš minēto iii) punktu, piemēram, tādu noteikumu ievērošanas pārbaudes, kas nav pati OKR un OKR 1. panta 2. punktā minētie agropārtikas ķēdes tiesību akti, nav uzskatāmas ne par "oficiālām kontrolēm", ne "citām oficiālajām darbībām" OKR 2. panta nozīmē.

Vispār par kādas darbības daļu jāuzskata visi kādas darbības veikšanai nepieciešamie soļi. Pie tiem pieder tādi dokumentācijas sagatavošanas posmi kā oficiālo kontroļu ziņojumu rakstīšana vai darbības rezultātu reģistrēšana elektroniskās sistēmās (piem., VSID pabeigšana un parakstīšana). Turpretī, piemēram, oficiāla sertifikāta izsniegšana ir atsevišķa darbība, kuras rezultātā tiek sagatavots dokuments ar juridisku spēku, un tā balstās uz pabeigtas un dokumentētas oficiālās kontroles rezultātiem, bet pati par sevi nav oficiālās kontroles daļa. Daži citi "citu oficiālo darbību" piemēri, kas atspoguļo OKR projekta izstrādes laikā un diskusijās Padomē paustos dalībvalstu viedokļus, ir:

— reģistrēto/apstiprināto operatoru sarakstu pārvaldība;

— norādījumi/konsultācijas operatoriem par Savienības agropārtikas ķēdes tiesību aktiem un to īstenošanu;

— augiem kaitīgo organismu klātbūtnes apsekojumi;

— dzīvnieku slimību atklāšanai paredzēta uzraudzība;

— ar pārtiku pārnēsātu patogēnu uzliesmojumu epidemioloģiskā izmeklēšana;

— dzīvnieku slimību vai augiem kaitīgo organismu paziņošana;

— dzīvnieku slimību vai augiem kaitīgo organismu izskaušana un ierobežošana.

Ja konstatētā neatbilstība rada aizdomas par turpmākām neatbilstībām (OKR 137. panta 2. punkts) vai ir par iemeslu izmeklēšanai, kuras mērķis ir noskaidrot neatbilstības apjomu vai izcelsmi vai operatora atbildību par to (OKR 138. panta 1. punkta a) apakšpunkts ("op. pienākumi")), šādas darbības pašas par sevi ir vērstas uz atbilstības pārbaudi, un tāpēc būtu jāuzskata par "oficiālajām kontrolēm".

Dažas darbības var tikt uzskatītas par oficiālām kontrolēm vai par citām oficiālām darbībām atkarībā no to nolūka. Piemēram, saskaņā ar OKR 2. panta 2. punktu izskaušanas programmas sakarā veikta pārbaude par slimības klātbūtni ir "cita oficiālā darbība", savukārt tās pašas slimības klātbūtnes pārbaude, kas veikta, lai pārbaudītu atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem, tomēr var būt "oficiālā kontrole". Konkrētāk, dažas OKR 14. pantā minētas oficiālo kontroļu metodes un paņēmienus (piem., dokumentu un izsekojamības pierakstu pārbaudi, intervijas, paraugu ņemšanu, analīzi, diagnostiku un testēšanu u. tml.) vienlīdz plaši izmanto gan uzraudzībā, gan epidemioloģiskās izmeklēšanās. Vajadzības gadījumā šos abus kontekstus ir iespējams nošķirt pēc iepriekš aprakstītajām pazīmēm.

Daži praktiski "oficiālo kontroļu" un "citu oficiālo darbību" piemēri ir sniegti zemāk 1. tabulā.

1 . tabula

Oficiālo kontroļu (OK) un citu oficiālo darbību (COD) piemēri

	Darbība	OK	COD	Komentārs/pamatojums
1	Iepriekšējo paziņojumu saraksta pārbaude attiecībā uz sūtījumiem, kurus ieved Savienībā, robežkontroles plānošanai		COD	Sagatavošanās pirms oficiālo kontroļu veikšanas
2	Izskaušanas programmas izveide		COD	Slimību vai kaitīgo organismu izskaušana un ierobežošana (sk. OKR 25. apsvērumu)
3	Operatoru veiktās uzraudzības rezultātu izmantošana		COD	Datu analīze, kas sniedz informāciju / palīdz sagatavot oficiālās kontroles, nevis pati par sevi ir atbilstības pārbaude
4	Oficiālo kontroļu veikšanai paredzētu procedūras aprakstu izstrāde		COD	Sagatavošanās darbi / atbalsts pirms oficiālajām kontrolēm
5	Tranzīta sūtījumu dokumentu vēstures pārbaude	OK		Pārbaude par atbilstību (Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/2124 ([1])19. panta e) punktam)
6	Paraugu ņemšana no sūtījumiem, kurus ieved Savienībā, saskaņā ar *TRACES-NT*	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
7	Kontrolpārbaužu veikšana dzīvniekiem un precēm, ko ieved Savienībā	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
8	Pārbaude par to, vai operators ir pareizi aizpildījis VSID	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
9	Paraugu ņemšana no sūtījuma un to analīze robežkontroles punktā	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
10	Paraugu ņemšana no sūtījuma un to analīze galamērķa vietā pēc pārrobežu tirdzniecības	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
11	Pārbaude par to, vai operators ir ievērojis pārvietošanas ierobežojumus	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
12	Savienības noteikumos prasītā paraugu ņemšana no sūtījuma un to analīze karantīnas objektā	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
13	Paraugu ņemšana un analīze no jauna radušās slimības gadījumā		COD	Epidemioloģiskā uzraudzība; sk. OKR 25. apsvērumu
14	Paraugu ņemšana no savvaļas dzīvniekiem sarakstā norādītas slimības apsekojumam		COD	Uzraudzības programma, kurā pārbauda, vai nav slimības klātbūtnes sk. OKR 25. apsvērumu

15	Pārbaude par to, vai operators ievēro sarakstā norādītas slimības izskaušanas programmā noteiktās konkrētās prasības	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
16	Palīdzība operatoram ar biodrošības pasākumiem, kuru uzdevums ir novērst sarakstā norādītu slimību izplatīšanos. Šo palīdzību sniedz kompetentās iestādes, deleģētās institūcijas vai fiziskas personas, kam saskaņā ar OKR un ar OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem ir deleģētas noteiktas citas oficiālās darbības		COD	Palīdzība sakarā ar atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem, nevis tās pārbaude
17	Ražošanas datu pārbaude, kurā pārliecinās, vai operators paziņo anomālu mirstību, būtiski mazinājušos ražību, kā cēlonis nav noskaidrots, vai aizdomas par noteiktām sarakstā norādītām slimībām u. tml., kā prasa Savienības noteikumi	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
18	Paraugu ņemšana un analīze, kuras uzdevums ir uzturēt no sarakstā norādītas slimības / kaitīgā organisma brīvas dalībvalsts, zonas vai objekta statusu		COD	Uzraudzības programma, kurā pārbauda, vai nav slimības klātbūtnes;
19	Uz risku balstītu apsekojumu veikšana, kuros pārbauda, vai nav kaitīgo organismu klātbūtnes		COD	Sk. OKR 2. panta 2. punktu un 25. apsvērumu
20	Bioloģiskās pārtikas un barības produktu atbilstības novērtēšana pirms laišanas tirgū	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
21	Pārbaude par atbilstību maksimālajiem atlieku līmeņiem	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
22	Epidemioloģiska izmeklēšana, kurā nosaka slimības izplatību		COD	Sk. OKR 2. panta 2. punktu un 25. apsvērumu
23	Regulāras vai uz riska analīzi balstītas kontroles apstiprinātā objektā, kurās pārbauda, vai operators turpina ievērot apstiprinājuma prasības	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
24	Darbības (piemēram, inspicēšana, dokumentu kontrolpārbaude u. tml.), kas ir saistītas ar objektu (piem., savākšanas centrs, akvakultūras dzīvnieku objekts, reproduktīvo produktu objekts), kurš, kā to paredz Savienības noteikumi, iesniedzis pieteikumu uz apstiprinājumu	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
25	Kautuvēm / gaļas sadalīšanas uzņēmumiem paredzētas labas higiēnas prakses revīzijas un procedūras, kuru pamatā ir *HACCP* principi	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem

26	Pārbaude (tai skaitā paraugu ņemšana un analīze) par to, vai saskaņā ar Regulas (ES) 2016/429 ([2])18. panta 1. punkta c) apakšpunktu kāds privāts veterinārārsts pienācīgi, kā prasīts, izmeklējis anomālu mirstību vai būtisku mazinājušos ražību	OK		Pārbaude par operatoru un privāto veterinārārstu atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
27	Pārbaude par Savienībā ievedamu dzīvnieku un preču atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
28	Lēmuma pieņemšana un VSID parakstīšana	OK		Ietilpst oficiālās kontroles pabeigšanā
29	Savienībā ievedamu dzīvnieku un preču kontrolpārbaužu rezultātu ievadīšana sistēmā *TRACES-NT*	OK		Ietilpst oficiālās kontroles pabeigšanā
30	Izsniegt atļauju Savienībā ievest dzīvniekus, arī tādas atļaujas, kuru pamatā ir ievešanas noteikumi, kas Savienības līmenī nav pilnīgi saskaņoti		COD	Darbība, kuras pamatā ir oficiālo kontroļu rezultāti (pēc analoģijas ar oficiāla sertifikāta vai apliecinājuma izsniegšanu (OKR 2. panta 2. punkts)). OKR 1. panta 2. punkts attiecas uz noteikumiem, kas pieņemti gan Savienības, gan valsts līmenī.
31	Paraugu ņemšana un analīze, kurā kontrolē, vai dzīvnieks/sūtījums atbilst prasībām, kas attiecas uz sertifikāciju pārrobežu tirdzniecības vajadzībām	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
32	Kompetento iestāžu vai deleģēto institūciju / personu veiktas augu vai augu produktu partiju kontrolpārbaudes attiecībā uz Savienības karantīnas organismu vai reglamentēto nekarantīnas organismu klātbūtni fitosanitārā sertifikāta izsniegšanas vajadzībām	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētajiem noteikumiem
33	Kompetento iestāžu vai deleģēto institūciju / personu veiktas augu vai augu produktu partiju kontrolpārbaudes attiecībā uz Savienības karantīnas organismu vai reglamentēto nekarantīnas organismu klātbūtni augu pases izsniegšanas nolūkā	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētajiem noteikumiem
34	Kompetento iestāžu vai deleģēto institūciju / personu veiktas augu vai augu produktu partiju kontrolpārbaudes attiecībā uz Savienības karantīnas organismu vai reglamentēto nekarantīnas organismu klātbūtni	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
35	Fitosanitārā sertifikāta vai augu pases izdošana		COD	Darbība, kuras pamatā ir oficiālās kontroles rezultāti
36	Apsekošanas darbības, kas paredzētas augiem kaitīgo organismu klātbūtnes konstatēšanai		COD	Darbības, kuru tiešais mērķis nav pārbaudīt atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem

37	Paraugu ņemšana un analīze, kas veikta Savienības karantīnas organismu klātbūtnes apsekojumu sakarā		COD	Epidemioloģiskā uzraudzība un monitorings; sk. OKR 25. apsvērumu
38	Rīkojuma došana par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu iznīcināšanu, kas veikta pēc slimības uzliesmojuma, lai ierobežotu dzīvnieku slimību izplatīšanos		COD	Dzīvnieku slimību izplatības ierobežošana (sk. OKR 2. panta 2. punktu)
39	Pārvietošanas ierobežojumu noteikšana izskaušanas programmā vai noteikta statusa (inficēts, brīvs u. tml.) dēļ		COD	Dzīvnieku slimību izskaušana (sk. OKR 2. panta 2. punktu)
40	Pārvietošanas ierobežojumu noteikšana epidēmijas uzliesmojuma dēļ		COD	Dzīvnieku slimību izplatības ierobežošana (sk. OKR 2. panta 2. punktu)
41	Dzīvnieku izbrāķēšana izskaušanas programmas sakarā		COD	Dzīvnieku slimību izskaušana (sk. OKR 2. panta 2. punktu)
42	Paziņošana par sarakstā norādītas slimības klātbūtni (izmantojot *ADNS*, organizācijai *WOAH*, tirdzniecības valstīm u. tml.)		COD	Darbība pēc oficiālās kontroles (vai pēc citas oficiālās darbības)
43	Sabiedrības informēšana par noteiktiem riskiem (piem., par epidēmisku slimību, tās dabu, veiktajiem pasākumiem u. tml.)		COD	Informēšana, nevis atbilstības pārbaude
44	Objekta apstiprinājuma izsniegšana		COD	Darbība pēc atbilstības pārbaudes (OKR 148. pants); sk. OKR 25. apsvērumu
45	Kontrolpārbaudes ES objektā, kurās pārbauda atbilstību eksporta prasībām, kas noteiktas OKR 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
46	Izmeklēšanas darbības, kas tiek īstenotas, lai noteiktu neatbilstības apjomu	OK		OKR 138. panta 1. punkts; pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
47	Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem oficiāla sertifikāta vai oficiāla apliecinājuma izsniegšanas vajadzībām	OK		Pārbaude par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem (sk. OKR 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu)
48	Oficiāla sertifikāta vai oficiāla apliecinājuma izsniegšana, pamatojoties uz oficiālo kontroļu rezultātiem		COD	Darbība, kuras pamatā ir pabeigta oficiālā kontrole (sk. OKR 2. panta 2. punktu)
49	Inspicēšanas / revīzijas / laboratorijas ziņojuma sagatavošana (oficiālās kontroles rezultāts)	OK		Neatņemama oficiālās kontroles sastāvdaļa

50	Kontaminantu monitorings pārtikā vai barībā ([3])ar mērķi pārbaudīt atbilstību Savienības vai valsts noteikumos paredzētam regulatīvam līmenim vai arī pārbaudīt, vai operators veic Savienības vai valsts noteikumos paredzētus riska mazināšanas pasākumus	OK		Darbības, kuru mērķis ir pārbaudīt atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem
51	Tādu kontaminantu monitorings pārtikā vai barībā, kuriem regulatīvs līmenis nav noteikts, ar mērķi pārbaudīt kontaminantu klātbūtni pārtikā vai barībā vai vākt datus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 178/2002 ([4])33. pantu		COD	Nespecializēts monitorings, kura mērķis nav pārbaudīt atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem

([1]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/2124 (2019. gada 10. oktobris), ar ko attiecībā uz noteikumiem par tādu dzīvnieku un preču sūtījumu oficiālajām kontrolēm, kas ir tranzītā, pārkrauti un tālākā transportēšanā caur Savienību, papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 un groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 798/2008, (EK) Nr. 1251/2008, (EK) Nr. 119/2009, (ES) Nr. 206/2010, (ES) Nr. 605/2010, (ES) Nr. 142/2011, (ES) Nr. 28/2012, Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2016/759 un Komisijas Lēmumu 2007/777/EK (OV L 321, 12.12.2019., 73. lpp.).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā ("Dzīvnieku veselības tiesību akts") (OV L 84, 31.3.2016., 1. lpp.).

([3]) Tai skaitā attiecībā uz kontaminantiem (piesārņotājiem), kas definēti Padomes Regulā (EEK) 315/93, un nevēlamām vielām, kas definētas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/32/EK.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

1.2. **Oficiālais veterinārārsts (OKR 3. pants)**

OKR 3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)

32) *"oficiālais veterinārārsts" ir veterinārārsts, ko iecēlusi kompetentā iestāde vai nu kā štata darbinieku, vai citā statusā un kas ir attiecīgi kvalificēts, lai veiktu oficiālās kontroles un citas oficiālās darbības saskaņā ar šo regulu un attiecīgajiem 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem;*

49) *"oficiālais palīgs" ir kompetento iestāžu pārstāvis, kurš saņēmis apmācību saskaņā ar 18. pantā noteiktajām prasībām un kuru nodarbina noteiktu oficiālo kontroļu uzdevumu vai noteiktu tādu uzdevumu veikšanai, kuri saistīti ar citām oficiālajām darbībām; (..)*

Kā minēts OKR 44. apsvērumā, noteiktu oficiālo kontroļu veikšanai ir vajadzīgas oficiālo veterinārārstu specifiskās prasmes, lai būtu droši, ka rezultāti ir pamatoti, un no šīs prasības neizriet, ka viņu darbs ir tikai šāda veida oficiālas kontroles.

No OKR 3. panta 32. punkta definīcijas izriet, ka oficiālie veterinārārsti var būt kompetento iestāžu štata darbinieki vai darboties citā statusā. Pēdējā minētajā kategorijā varētu ietilpt veterinārārsts no privātā sektora, tāpēc oficiālā veterinārārsta iecelšana ne vienmēr ir saistīta ar kompetentās iestādes štata darbinieka darba līgumu.

OKR 5. panta 2. punkts precizē, ka oficiālo veterinārārstu iecelšanu amatā kompetentās iestādes noformē rakstiski un ka šajā iecelšanā ir ietverta tiem veicamo konkrēto oficiālo kontroļu un citu oficiālu darbību un saistītu uzdevumu aprakstīšana (apraksts). Ar šo iecelšanu amatā nav saistīti OKR 28.–31. panta noteikumi par uzdevumu deleģēšanu, jo šim gadījumam, kur tiesību akti oficiālajam veterinārārstam konkrēti uztic noteiktus kontroles uzdevumus, deleģēšanas jēdziens nav piemērots.

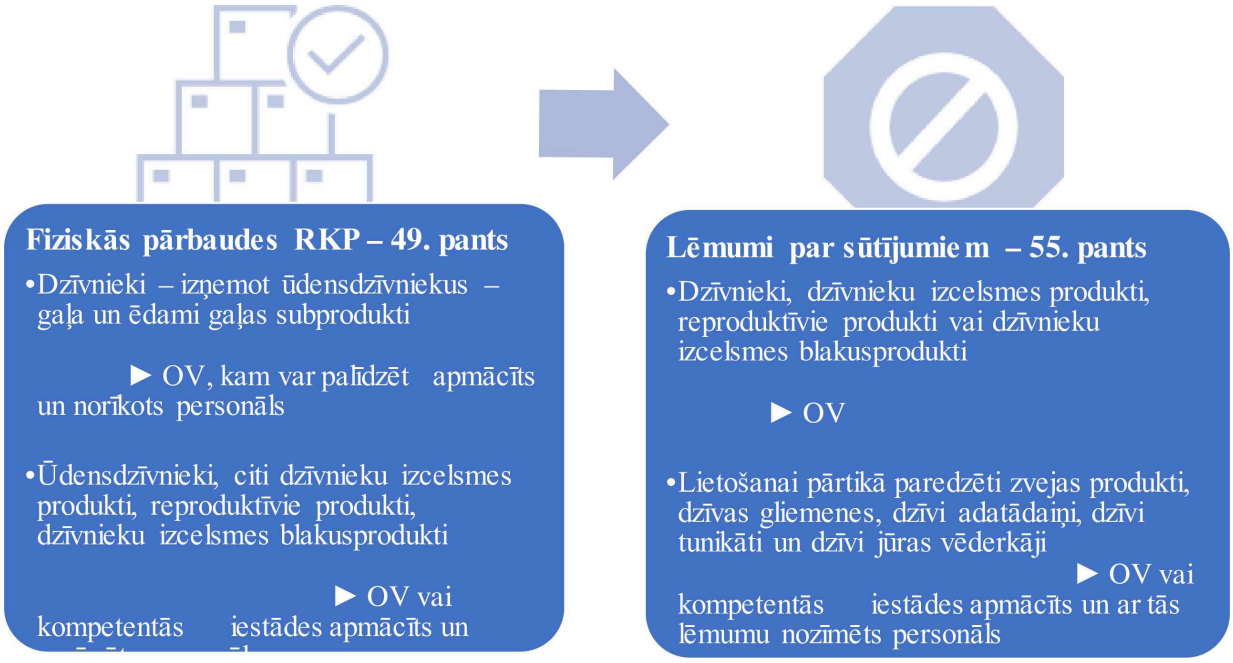
OKR oficiālo veterinārārstu pienākumus paredz divās atsevišķās II sadaļas nodaļās:

(a) kas attiecas uz dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu ražošanu, oficiālo kontroļu regula II nodaļas ("Oficiālās kontroles") 17. un 18. pantā izveido regulējumu, kurā oficiālais veterinārārsts un oficiālais palīgs noteiktos veidos sadarbojas noteiktu oficiālās kontroles uzdevumu veikšanā, un noteic, ar kādiem nosacījumiem oficiālās kontroles uzdevumu izpildē piedalās kautuvju personāls;

(b) kas attiecas uz 47. panta 1. punktā minētajiem sūtījumiem, kurus, ievedot Savienībā, robežkontroles punktos ir pienākums pakļaut oficiālai kontrolei, oficiālo kontroļu regulas 49. un 55. pants (V nodaļa) šķir dzīvniekus un preces atkarībā no oficiālā veterinārārsta funkcijas. Konkrētāk, OKR dzīvniekus un preces šķir pēc tā, vai fiziskās kontrolpārbaudes jāveic un lēmumi par sūtījumu atbilstību 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem attiecīgi jāpieņem pašiem oficiālajiem veterinārārstiem, vai arī tos var aizstāt apmācīts personāls. Šis nošķirums ir parādīts 1. attēlā.

1. attēls

Uz OKR 49. un 55. panta pamata: oficiālā veterinārārsta un speciāli apmācītā un nozīmētā personāla pienākumi attiecībā uz fiziskām kontrolpārbaudēm un lēmumiem, kas pieņemti attiecībā uz dzīvniekiem un precēm, kurus ieved Savienībā

No OKR 5. panta 2. punkta izriet, ka prasības, ko piemēro kompetento iestāžu personālam, tiek piemērotas arī visiem ieceltajiem oficiālajiem veterinārārstiem. Šis OKR punkts uzsver, ka ir svarīgi, lai oficiālie veterinārārsti būtu brīvi no jebkāda interešu konflikta. Lai būtu droši, ka interešu konflikta nav, kompetentajām iestādēm ir jāievieš procedūras vai pasākumi saskaņā ar OKR 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

OKR 5. panta 1., 4. un 5. punkts ir piemērojami visiem oficiālajiem veterinārārstiem. Tas pats attiecas uz OKR 8. panta prasībām par konfidencialitāti un 91. panta 3. punkta prasībām par neitralitāti un interešu konfliktu neesību, kas šajā gadījumā attiecas uz oficiālā veterinārārsta oficiālā apliecinājuma izsniegšanas uzraudzību.

Kompetento iestāžu pienākums veikt oficiālās kontroles, pamatojoties uz dokumentētām procedūrām, kā paredzēts OKR 12. pantā, attiecas arī uz oficiālajiem veterinārārstiem. Operatoriem ir pienākums palīdzēt oficiālajiem veterinārārstiem veikt oficiālās kontroles vai uzdevumus, kas saistīti ar citām oficiālām darbībām, un sadarboties ar tiem saskaņā ar OKR 15. panta 6. punkta normām.

Attiecībā uz mācībām uz oficiālajiem veterinārārstiem attiecas OKR 5. panta 4. punktā noteiktās vispārīgās apmācību prasības, OKR 91. panta 3. punktā minētās mācības oficiālu apliecinājumu izsniegšanas vajadzībām un OKR 96. panta e) punktā minēto Eiropas dzīvnieku labturības references centru nodrošinātās mācības.

Attiecībā uz lietošanai pārtikā paredzētiem dzīvnieku izcelsmes produktiem Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 ([3]) 13. un 14. pantā un II pielikumā ir norādītas oficiālo veterinārārstu, oficiālo palīgu, kautuves personāla un gaļas sadalīšanas uzņēmumos oficiālo kontroļu veikšanai kompetento iestāžu norīkota personāla apmācības prasības.

([3]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/624 (2019. gada 8. februāris), ar ko paredz konkrētus noteikumus par oficiālo kontroļu veikšanu attiecībā uz gaļas ražošanu un dzīvu gliemeņu ražošanas un pārvietošanas teritorijām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 (OV L 131, 17.5.2019, 1. lpp.).

Uz personālu, kas oficiālajam veterinārārstam palīdz veikt fiziskas kontrolpārbaudes vai palīdz tam veikt OKR 49. panta 2. punktā noteiktās dzīvnieku un produktu fiziskās kontrolpārbaudes RKP, attiecas konkrētas prasības par apmācību, kuras noteic Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1081 ([4]).

2. II SADAĻA. OFICIĀLĀS KONTROLES UN CITAS OFICIĀLĀS DARBĪBAS DALĪBVALSTĪS

2.1. II NODAĻA. Oficiālās kontroles

2.1.1. *E-komercijas oficiālās kontroles*

Dalībvalstīm ir vispārīgs pienākums izveidot uz riska analīzi balstītu oficiālo kontroļu sistēmu (OKR 9. pants). Ciktāl tas nepieciešams, lai pārliecinātos par atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem, kompetentajām iestādēm jāveic oficiālas kontroles "dzīvniekiem un precēm jebkurā ražošanas, pārstrādes, izplatīšanas un izmantošanas posmā"; "vielām, materiāliem vai citiem objektiem, kas var ietekmēt dzīvnieku un preču īpašības vai veselību, un attiecībā uz to atbilstību piemērojamām prasībām jebkurā ražošanas, pārstrādes, izplatīšanas un izmantošanas posmā"; kā arī "operatoriem saistībā ar darbībām, tostarp dzīvnieku turēšanu, iekārtām, transportlīdzekļiem, telpām un citām vietām, kas ir to kontrolē, un to apkārtni un attiecībā uz dokumentiem, kuri ar to saistīti" (OKR 10. panta 1. punkts). Tātad oficiālās kontroles var attiekties uz dzīvniekiem un precēm, ko piedāvā pārdošanai, izmantojot distanciālās saziņas līdzekļus, un operatoriem attiecībā uz darbībām, ko veic, izmantojot distanciālās saziņas līdzekļus.

Ar terminu "*distanciālās saziņas līdzekļi*" (kas minēti OKR 15. panta 5. punktā un 36. pantā) var saprast tādus saziņas līdzekļus, kas ietver ne tikai internetu, bet arī citus tālpārdošanas mehānismus, piemēram, pārdošanu pa pastu vai pa tālruni no kataloga. Tomēr e-komercijas darbības, jo īpaši agropārtikas produktu pārdošana internetā, apjoma un saskares ar iedzīvotājiem ziņā ir vissvarīgākās, un tas jāņem vērā oficiālo kontroļu vajadzībām.

Pie agropārtikas nozares e-komercijas darbībām var piederēt:

— pārdošanas darījumi starp uzņēmumiem un patērētājiem un pārdošanas darījumi uzņēmumu starpā;

— tādi produkti un informācija par tiem, kas tirgošanai izlikti internetā;

— darbības, kurās izmanto gan stacionārus, gan tiešsaistes kanālus, un darbības, kurās izmanto tikai tiešsaistes kanālus;

— dažādi preču iegādes veidi internetā (piem., maksājums tiešsaistē vai piegādes/saņemšanas brīdī);

— darbības, kurās ir iesaistīti digitālo pakalpojumu sniedzēji, arī tiešsaistes tirdzniecības vietas un platformas;

— tiešsaistei raksturīgi uzņēmējdarbības modeļi, piemēram, "virtuālie restorāni" (t. i., ēdiena sagatavošanas vietas, kas darbojas tikai piegāžu vajadzībām vai kas izpilda tīmekļvietnēs, lietotnēs vai platformās izdarītus ēdiena pasūtījumus);

— pārrobežu pārdošana tieši ES pilsoņiem, tajā skaitā imports no operatoriem, kas atrodas trešās valstīs.

Kopumā kompetentajām iestādēm jebkurā ražošanas, pārstrādes, izplatīšanas un izmantošanas posmā jāveic regulāras, uz riska analīzi balstītas operatoru un dzīvnieku vai preču kontroles saskaņā ar OKR 9. un 10. pantu. Šī prasība attiecas gan uz e-komercijas darbībām, gan tradicionālajām darbībām.

([4]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1081 (2019. gada 8. marts), ar ko izveido noteikumus par konkrētām apmācības prasībām personālam attiecībā uz noteiktu fizisko kontrolpārbaužu veikšanu robežkontroles punktos (OV L 171, 26.6.2019., 1. lpp.).

2.1.1.1. *E-komercijas operatoru reģistrācija*

OKR 10. panta 2. punkts prasa, ka kompetentajām iestādēm operatoru saraksti ir pastāvīgi jāatjaunina (sk. arī 2.1.2. iedaļu). Šajā nolūkā OKR 15. panta 5. punkts prasa, lai operatori kompetentajām iestādēm sniegtu atjauninātu informāciju par savu nosaukumu un juridisko statusu, norādot arī veiktās darbības, "*tostarp darbības, ko veic, izmantojot distanciālās saziņas līdzekļus, un vietas, kas ir to kontrolē*". Informācijai būtu jāsatur konkrēta informācija par visiem operatora izmantotajiem distanciālās saziņas kanāliem, arī par to, vai operators izmanto tādus starpniecības pakalpojumus kā sociālie tīkli un tiešsaistes tirdzniecības vietas, un tai būtu jāpaver iespēja kompetentajām iestādēm saskaņā ar OKR 10. panta 1. punkta c) apakšpunktu veikt oficiālas kontroles attiecībā uz operatoru "*darbībām, tostarp dzīvnieku turēšanu, iekārtām, transportlīdzekļiem, telpām un citām vietām, kas ir to kontrolē, un to apkārtni un attiecībā uz dokumentiem, kuri ar to saistīti*".

Vienā dalībvalstī iedibināti operatori var uzturēt vietnes, kas paredzētas klientiem citā dalībvalstī (piemēram, sagatavojot tās citas dalībvalsts valodā un/vai piedāvājot piegādes iespējas).

Tiešsaistes meklēšanas stratēģijas, ko dalībvalstis izmanto, lai atrastu vietnes vai internetā tirgotas preces, parasti atklāj arī operatorus, kas iedibināti ārpus to jurisdikcijas. Dalībvalstis par operatoru pārrobežu darbībām cita citu var informēt, izmantojot administratīvās palīdzības un sadarbības mehānismus (OKR 102.–108. pants).

Uz operatoriem trešās valstīs (atkarībā no to darbībām un uz ES eksportēto preču kategorijām) var attiekties īpašas prasības reģistrēties vai iegūt atļauju; tādas ir paredzētas OKR 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos.

2.1.1.2. *Paraugu ņemšana no tiešsaistē pārdotiem dzīvniekiem un precēm un to analizēšana*

Saskaņā ar OKR 14. panta h) punktu kompetentās iestādes drīkst ņemt paraugus un izdarīt analīzes, lai uz riska analīzi balstītās dzīvnieku un preču kontrolēs pārbaudītu atbilstību. Tas var attiekties uz internetā (tiešsaistē) piedāvātiem dzīvniekiem un precēm. Paraugus drīkst ņemt, to operatoru telpas, kas piedāvā produktus tiešsaistē, pārbaudot inspekcijā. Vēl viens rezultatīvs paraugu ņemšanas veids (jo īpaši pārrobežu situācijās) ir pasūtīt preces tiešsaistē un šo preču paraugus ņemt pēc piegādes. Šajā nolūkā un lai saskaņā ar OKR 9. panta 4. punktu varētu veikt oficiālās kontroles bez iepriekšēja paziņojuma, kompetentajām iestādēm pasūtīšanas procesā var nākties slēpt savu identitāti. Juridiskais pamats tam, lai kompetentās iestādes varētu izmantot dzīvniekus un preces, kas pasūtīti tiešsaistē (vai izmantojot citus distanciālās saziņas līdzekļus), neidentificējot sevi kā paraugu ņēmējus oficiālo kontroļu veikšanas nolūkos, ir OKR 36. pants. Tiklīdz attiecīgie paraugi ir kompetento iestāžu rīcībā, šīm iestādēm operatori jāinformē par to, ka preces ir pasūtītas oficiālai paraugu ņemšanai un/vai analīzei (OKR 36. panta 2. punkta a) apakšpunkts). Operatoriem, uz kuru dzīvniekiem un precēm attiecas paraugu ņemšana un analīze, ir tiesības uz otra eksperta atzinumu (vairāk informācijas sk. 2.3.2. nodaļā, kas veltīta OKR 35. pantam).

2.1.1.3. *Rīcība neatbilstības un riska konstatēšanas gadījumā*

Par Savienības agropārtikas ķēdes tiesību aktu izpildi atbild dalībvalstis (OKR 15. apsvērums), kuru kompetentās iestādes rīkojas saskaņā ar OKR 137. un 138. pantu. Ja tiek atklāta tiešsaistē piedāvātu vai pārdotu dzīvnieku un preču neatbilstība, kas ir būtiska citām dalībvalstīm, vai ja atbildīgais operators atrodas citā dalībvalstī, ir jāizmanto OKR 102.–108. pantā paredzētie un IT sistēmā *iRASFF* kā informācijas pārvaldības sistēmas oficiālo kontroļu vajadzībām (*IMSOC*) komponents ieviestie administratīvās palīdzības un sadarbības mehānismi, lai visās dalībvalstīs varētu veikt efektīvas un konsekventas izpildes darbības.

Ja tiek konstatēts, ka neatbilstīgas preces, kas tiek piedāvātas vai pārdotas tiešsaistē, apdraud veselību Regulas (EK) Nr. 178/2002 50. panta nozīmē, attiecīgi ir jāizmanto sistēmā *iRASFF* ieviestā *RASFF* procedūra.

Trešās valstis, kam sistēmas *iRASFF* vai *TRACES* nav piekļūstamas, par šo trešo valstu izcelsmes vai uz tām izplatītiem produktiem, uz ko attiecas *RASFF* paziņojumi (brīdinājums, informācija vai paziņojums par noraidīšanu uz robežas), Komisija (noteikti) informēs; ja ir paziņojumi par neatbilstību un paziņojumi par krāpšanu pārtikas jomā, Komisija attiecīgās trešās valstis, kurām nav piekļūstamas sistēmas *iRASFF* vai *TRACES* (Īstenošanas regulas (ES) 2019/1715 27. pants) *var* informēt.

Vairāk informācijas par to, kā *iRASFF* praktiski izmanto, lai ziņotu par internetā piedāvātiem produktiem, sniedz *RASFF* standarta operāciju procedūru apraksts ([5]).

2.1.1.4. *Digitālo pakalpojumu sniedzēji*

Uz tiešsaistes platformām un tiešsaistes meklētājprogrammām, ko Komisija ir atzinusi par ļoti lielām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām ([6]), jau attiecas Regula (ES) 2022/2065 ([7]) (Digitālo pakalpojumu akts – DPA). No 2024. gada 17. februāra to piemēro visiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, kas darbojas Savienībā. DPA paredz noteikumus par starpniecības pakalpojumu sniedzēju atbrīvošanu no atbildības un tiem uzliktajiem pienācīgas rūpības pienākumiem.

DPA 3. panta g) punkts definē dažādas starpniecības pakalpojumu kategorijas, no kurām no produktu drošuma un atbilstības viedokļa visbūtiskākā ir "*mitināšana*". Mitināšana ir pakalpojums, kura gadījumā pakalpojuma sniedzējs savā serverī glabā informāciju, ko sagādājis pakalpojuma lietotājs, t. i., neatkarīga trešā persona. Īpaša mitināšanas apakškategorija ir pakalpojums "tiešsaistes platforma": tā nozīmē pakalpojumus, kur uzglabātā informāciju pēc pakalpojuma lietotāja lūguma turklāt tiek izplatīta publiski. Pie šiem pakalpojumiem pieder tiešsaistes sociālie tīkli vai tiešsaistes platformas, kas patērētājiem dod iespēju ar tirgotājiem noslēgt distances līgumus.

Starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina mitināšanu, nav vispārīga pienākuma pārraudzīt, vai viņu pakalpojumus neizmanto nelikumīgām darbībām, un no atbildības par nelikumīgu saturu, ko sagādā to pakalpojumu izmantotājas trešās personas, tie ir nosacīti atbrīvoti. Jēdzienā "nelikumīgs saturs" šajā sakarā ietilpst arī nedrošu un/vai neatbilstīgu preču piedāvājums.

Atbrīvojums no atbildības nav absolūts. Saskaņā ar DPA 6. panta 1. punktu to piemēro tikai ar nosacījumu, ka:

a) *pakalpojuma sniedzējam nav faktisku zināšanu par nelikumīgu darbību vai nelikumīgu saturu un attiecībā uz prasībām atlīdzināt zaudējumus tam nav zināmi fakti vai apstākļi, kas liecina par nelikumīgu darbību vai nelikumīgu saturu; vai*

b) *pēc šādu zināšanu vai ziņu iegūšanas pakalpojuma sniedzējs rīkojas ātri, lai izņemtu šādu saturu vai liegtu tam piekļūt.*

Tātad, lai mitināšanas pakalpojumu sniedzēji varētu izmantot DPA 6. pantā noteikto atbrīvojumu no atbildības, pēc tam, kad tie vai nu brīvprātīgā izmeklēšanā pēc savas iniciatīvas ([8]), vai no ārēju fizisku personu vai citu subjektu paziņojuma ir guvuši konkrētu informāciju par nelikumīgu darbību vai saturu, pakalpojumu sniedzējiem ir jārīkojas. Saskaņā ar DPA 16. pantu mitināšanas pakalpojuma sniedzējiem ir jāievieš mehānismi, kas ikvienai fiziskai personai un citam subjektam dod iespēju tiem ziņot, ka to pakalpojumā ir tādi noteikti informācijas elementi, kurus attiecīgā fiziskā persona vai cits subjekts uzskata par nelikumīgu saturu ("paziņošanas un rīcības mehānismi").

Turklāt tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas patērētājiem dod iespēju ar tirgotājiem slēgt distances līgumus, ir pienākums īstenot "integrētu atbilstību". Tas nozīmē: tiem būtu jāgādā, ka viņu "*tiešsaistes saskarne ir izstrādāta un organizēta tādā veidā, kas tirgotājiem dod iespēju pirms līguma noslēgšanas izpildīt savus pienākumus attiecībā uz piemērojamajos Savienības tiesību aktos noteikto informāciju, atbilstību un informāciju par produkta drošumu*" (DPA 31. panta 1. punkts).

Turklāt un jebkurā gadījumā DPA 9. un 10. pants prasa, lai par visām sekām, kas izriet no jebkura tāda rīkojuma vērsties pret nelikumīgu saturu vai sniegt informāciju, ko attiecīgās valsts tiesu vai administratīvās iestādes ir pieņēmušas uz piemērojamo Savienības tiesību aktu pamata vai, ievērojot Savienības tiesību aktus, uz valsts tiesību aktu pamata, starpniecības pakalpojumu sniedzēji bez nepamatotas kavēšanās informētu attiecīgās iestādes. Šai vajadzībai minētās regulas 11. pants prasa, lai starpniecības pakalpojumu sniedzēji saziņai ar dalībvalstu iestādēm, Komisiju un Eiropas Digitālo pakalpojumu padomi (DPA 61. pants) izraudzītos vienotu kontaktpunktu.

([5]) https://food.ec.europa.eu/safety/rasff_en.
([6]) Sk. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/IP_23_2413.
([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp.).
([8]) Tomēr saskaņā ar Regulas (ES) 2022/2065 7. pantu tas vien, ka pakalpojumu sniedzēji veic brīvprātīgu izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas, lai atklātu nelikumīgu darbību, nedrīkst būt pamats, lai uz tiem neattiektos minētās regulas 6. pantā paredzētie atbrīvojumi no atbildības.

2.1.1.5. *E-komercijas kontroles stratēģijas – paraugprakse*

Pamatojoties uz iepriekš minēto un dalībvalstu pieredzi, par e-komercijas kontroļu paraugpraksi jāuzskata šādi pasākumi:

(i) jāatbalsta dalībvalstu kompetento iestāžu veiktās oficiālās kontroles, identificēšanas nolūkā tīmeklī meklējot attiecīgās dalībvalsts teritorijā esošus, kompetentajām iestādēm vēl nezināmus interneta pārdevējus, lai tiem piemērotu uz riska analīzi balstītas kontroles;

(ii) tīmeklī būtu jāmeklē arī internetā piedāvātas preces, kas oficiālajās kontrolēs ir apzinātas kā neatbilstīgas, kā tādas, kas rada risku, vai tādas, kas rada aizdomas par neatbilstību, un tas attiecas arī uz precēm, par kurām paziņots sistēmā *iRASFF*;

(iii) e-komercijas darbību kontrolei ir jāaptver tīmekļvietņu kontrole un to atbilstība produktu informācijas prasībām. Piemēram, internetā tiešsaistē atrodamiem pārtikas piedāvājumiem jāatbilst tām prasībām par pārtikas produktu informācijas sniegšanu, kas noteiktas Regulā (ES) Nr. 1169/2011 ([9]). Saskaņā ar minētās regulas 1. pantu prasības par pārtikas produktu informācijas sniegšanu visos pārtikas aprites posmos piemēro pārtikas apritē iesaistītiem uzņēmējiem, kuru uzņēmējdarbība ir saistīta ar pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem, visiem pārtikas produktiem, kas paredzēti galapatērētājam, un pārtikas produktiem, kurus piegādā ēdināšanas iestādes un kuri paredzēti piegādei ēdināšanas iestādēm. Sniedzot pārtikas produktu informāciju, arī reklāmā, saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1169/2011 7. pantu ir jānodrošina godīga komercprakse;

(iv) e-komercijas kontroles būtu jāveic, izmantojot iekārtas un programmatūru, kas ir piemērotas meklēšanai tīmeklī un pirkšanai tiešsaistē, neatklājot kompetentās iestādes identitāti;

(v) kompetentajām iestādēm būtu jāizveido kontakti ar starpniecības pakalpojumu sniedzēju (tajā skaitā tiešsaistes sociālo tīklu, tiešsaistes tirdzniecības vietu, digitālo maksājumu pakalpojumu sniedzēju un augstākā līmeņa domēnu nosaukumu reģistru) kontaktpunktiem, lai cita starpā veicinātu neatbilstīgu vai viltotu preču tiešsaistes piedāvājumu savlaicīgu izņemšanu vai identificētu digitālo pakalpojumu operatorus vai lietotājus, ja tas nepieciešams izpildes nolūkos;

(vi) lai oficiālās kontroles noritētu efektīvi, kompetentajām iestādēm vajadzētu būt pilnvarotām pieprasīt informāciju no citiem attiecīgiem operatoriem, kuriem OKR nav piemērojama (tādi var būt, piemēram, daži starpniecības pakalpojumu sniedzēji vai finanšu iestādes), attiecībā uz tiem veikt attiecīgus pasākumus vai – atkarībā no valsts administratīvajām struktūrām – tām būtu jānodrošina cieša sadarbība ar citām valsts iestādēm, kas pārrauga šo citu operatoru darbības;

(vii) lai attiecībā uz procedūrām, iekārtām un ārējiem kontaktiem nodrošinātu efektivitāti un saskaņotību, dalībvalstis var apsvērt, vai iepriekš minēto uzdevumu veikšanai saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām neizveidot centrālās e-komercijas kontroles vienības.

2.1.2. ***Operatoru saraksti (OKR 10. panta 2. un 3. punkts)***

OKR 10. panta 2. punkts prasa, ka kompetentajām iestādēm operatoru saraksti ir pastāvīgi jāatjaunina. Šī norma attiecas uz "*operatoriem*" OKR 3. panta 29. punkta nozīmē.

OKR 10. panta 2. un 3. punkts
2. *Neskarot noteikumus par pastāvošajiem sarakstiem vai reģistriem, kas izveidoti, pamatojoties uz 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem, kompetentās iestādes sastāda un pastāvīgi atjaunina operatoru sarakstu. Ja šāds saraksts vai reģistrs jau ir izveidots citiem mērķiem, tad to var izmantot arī šīs regulas vajadzībām.*

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (OV L 304, 22.11.2011., 18. lpp.).

3. *Komisija saskaņā ar 144. pantu pieņem deleģētus aktus, lai šo regulu grozītu attiecībā uz to operatoru kategoriju noteikšanu, kurus neiekļauj šā panta 2. punktā minētajā operatoru sarakstā, ja viņu iekļaušana šādā sarakstā tiem radītu nesamērīgu administratīvo slogu salīdzinājumā ar risku, ko rada to darbības.*

OKR 3. panta 29. punkts:

"operators" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, uz kuru attiecas viens vai vairāki no pienākumiem, kas paredzēti 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos;

Ja uz fiziskām personām attiecas viens vai vairāki 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos paredzēti pienākumi, uz tām attiecas OKR 3. panta 29. punktā sniegtā operatoru definīcija. Piemēram, Regulas (EK) Nr. 178/2002 1. pants noteic, ka minētā regula neattiecas uz "*pārtikas sagatavošanu, manipulācijām ar to vai uzglabāšanu mājās savam patēriņam*". Tātad Regulas (EK) Nr. 178/2002 kontekstā patērētājus mājās par operatoriem OKR 3. panta 29. punkta nozīmē neuzskata un OKR 10. panta 2. punktā minētajos sarakstos tie nav jāiekļauj.

OKR 10. panta 2. un 3. punkta prasības par operatoru iekļaušanu sarakstos un reģistrāciju attiecas uz visām OKR 1. panta 2. punktā minētajām jomām. Ja nozares specifiskajos noteikumos ir paredzēta noteiktu operatoru kategoriju iekļaušana sarakstos vai izslēgšana no tiem, ņemot vērā attiecīgajai nozarei raksturīgās riska pārvaldības vajadzības, saskaņā ar OKR 10. panta 2. punkta otro teikumu uz minēto noteikumu bāzes izveidotus reģistrus var izmantot OKR vajadzībām.

Piemēram, augu veselības jomā Regulas (ES) 2016/2031 ([10]) 65. pants prasa, ka kompetentajām iestādēm ir jāuztur un jāatjaunina reģistrs, kurā ir vairāku kategoriju profesionālie operatori, kas darbojas attiecīgās dalībvalsts teritorijā. Tādējādi saskaņā ar šiem nozaru noteikumiem ir jāreģistrējas tikai profesionāliem operatoriem. Turklāt Regulas (ES) 2016/2031 65. pants noteic dažus atbrīvojumus no šīs reģistra izveides prasības un pilnvaro Komisiju gadījumos, kur kaitīgo organismu risks saistībā ar operatoru profesionālo darbību ir zems, bet šādas reģistrācijas radītais administratīvais slogs operatoriem būtu salīdzinoši nesamērīgs, pievienot vēl citas profesionālo operatoru kategorijas, uz kurām attiecas atbrīvojums. Saskaņā ar OKR 10. panta 2. punkta otro teikumu augu veselības jomā OKR vajadzībām var izmantot arī profesionālo operatoru reģistrus, kas izveidoti, ievērojot Regulas (ES) 2016/2031 65. pantu. Tāpat arī bioloģiskās ražošanas jomā OKR vajadzībām var izmantot operatoru un operatoru grupu sarakstus, kas tiek uzturēti saskaņā ar Regulas (ES) 2018/848 ([11]) 34. panta 6. punktu.

Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1715 (*IMSOC* regula) 45. pantu dalībvalstu sistēmas *TRACES* kontaktpunktiem var prasīt uzturēt atjauninātus noteiktu operatoru sarakstus kā atsauces datus *TRACES* sistēmā. Šādus sarakstus var izmantot arī OKR 10. panta vajadzībām.

2.1.3. ***Oficiālo kontroļu metodes un paņēmieni – inspekcijas un revīzijas (OKR 14. pants)***

2.1.3.1. *Inspekcijas*

OKR 14. pantā ir norādīti oficiālo kontroļu metodes un paņēmieni, kas kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā jāizmanto, lai pārbaudītu operatoru un dzīvnieku vai preču atbilstību 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem. Divi svarīgi šajā pantā norādīti paņēmieni ir "*inspekcijas*" un "*revīzijas*".

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/2031 (2016. gada 26. oktobris) par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) Nr. 1143/2014 un atceļ Padomes Direktīvas 69/464/EEC, 74/647/EEK, 93/85/EEK, 98/57/EK, 2000/29/EK, 2006/91/EK un 2007/33/EK (OV L 317, 23.11.2016., 4. lpp.).

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV L 150, 14.6.2018., 1. lpp.).

OKR tvērumā esošu oficiālu kontroļu sakarā inspekcijas mērķis ir pārbaudīt inspekcijas objekta (pašreizējo) atbilstību konkrētām prasībām, ko paredz OKR 1. panta 2. punktā minētie noteikumi.

Terminu "*inspekcija*" OKR nedefinē, un pēc vārdnīcas nozīmes to var saprast kā objekta vai noteiktu tā aspektu (piemēram, iekārtu, telpu, vietu, dzīvnieku, preču, materiālu, datu, darbību, procesu) rūpīgu pārbaudi. Inspekcija galvenokārt ietver tiešus novērojumus, kurus konkrētā brīdī var izdarīt persona, kas veic pārbaudi. Inspekcijas bieži veic, izmantojot kontrolsarakstus ar konkrētajām prasībām, kas jāievēro. Šī termina izpratne ir analoģiska termina "*inspekcija*" definīcijai starptautiskajā standartā ISO/IEC 17000 "Atbilstības novērtēšana – vārdnīca un vispārīgie principi".

Elementi, kas oficiālās kontrolēs ir attiecīgi jāpārbauda "*inspekcijā*", ir norādīti OKR 14. panta b) punktā.

OKR 14. pants

Oficiālās kontroles metodes un paņēmieni ietver attiecīgi:

(..)

(b) *inspekciju saistībā ar:*

(i) *iekārtām, transportlīdzekļiem, telpām un citām vietām, kas ir to kontrolē, un to apkārtni;*

(ii) *dzīvniekiem un precēm, tostarp pusfabrikātiem, izejvielām, sastāvdaļām, pārstrādes palīglīdzekļiem un citiem līdzekļiem, ko izmanto preču sagatavošanai vai ražošanai vai dzīvnieku barošanai vai kopšanai;*

(iii) *tīrīšanas un uzkopšanas līdzekļiem un procesiem;*

(iv) *izsekojamību, marķējumu, noformējumu, reklāmu un attiecīgajiem iepakojuma materiāliem, tostarp materiāliem, kas paredzēti saskarei ar pārtikas produktiem;*

Iespējams, ka inspekcijas pārklājas ar citām OKR 14. pantā norādītām metodēm vai tās ietver papildus. Piemēram, dzīvnieka vai preces "*izsekojamības*" inspekcija (OKR 14. panta b) punkta iv) apakšpunkts) parasti ietver izsekojamības pierakstu pārbaudi, kas minēta OKR 14. panta e) punktā.

2.1.3.2. *Revīzijas*

Termins "*revīzija*" ir definēts OKR 3. panta 30. punktā.

OKR 3. panta 30. punkts

"Revīzija" ir sistemātiska un neatkarīga pārbaude, ko veic, lai noskaidrotu, vai darbības un ar šādām darbībām saistītie rezultāti atbilst plānotajiem pasākumiem un vai šie pasākumi tiek īstenoti efektīvi un ir piemēroti mērķu sasniegšanai;

Šai definīcijai ir trīs elementi:

(i) atbilstība plānotajiem pasākumiem;

(ii) minēto pasākumu rezultatīva piemērošana;

(iii) šo pasākumu piemērotība mērķu sasniegšanai.

Tāpēc salīdzinājumā ar inspekciju revīzija nozīmē vairāk kā vien konkrētu prasību ievērošanas pārbaudi; tajā pārbauda arī, vai iepriekš noteiktu rezultātu (mērķu) sasniegšana ir iespējama.

Šāda revīzijas definīcija ir pielīdzināma revīzijas definīcijai starptautiskajos standartos, piemēram, ISO/IEC 17000 "Atbilstības novērtēšana – vārdnīca un vispārīgie principi" un ISO 19011 "Pārvaldības sistēmu revīzijas vadlīnijas".

Revīziju parasti veic tad, ja kontroļu objekts ir darbība, piemēram, kāda procedūra vai pārvaldības sistēma, kuras piemērotība sistemātiskai atbilstīgu rezultātu sasniegšanai ir jānovērtē. Tātad revīzijai ir vajadzīga plašāka un sistemātiska dažādu procesa posmu novērtēšana.

Ja par oficiālo kontroļu paņēmienu izmanto revīziju, tajā var būt tādas citas (vairākas vai visas) OKR 14. pantā norādītas metodes un paņēmieni kā dokumentu vai citas reģistrētas informācijas pārbaude, pārrunas ar personālu u. tml.

Turklāt dažos OKR 14. pantā norādītajos elementos revīzija var tikt izmantota kā metode , piemēram:

— pārbaudot operatoru ieviestās kontroles un iegūtos rezultātus (OKR 14. panta a) punkts);

— novērtējot labas ražošanas prakses, labas higiēnas prakses un labas lauksaimniecības prakses procedūras un procedūras, kuru pamatā ir apdraudējuma analīzes un kritisko kontrolpunktu noteikšanas principi (*HACCP*) (OKR 14. panta d) punkts).

Oficiālās kontroles gan parasti ir jāveic bez iepriekšēja paziņojuma (OKR 9. panta 4. punkts), tomēr revīzijas bieži vien var veikt *tikai ar iepriekšēju paziņojumu*, jo revidentam un revidējamajai vienībai ir jāsagatavojas (sk. OKR 33. apsvērumu).

Papildus revīzijas izmantošanai oficiālajās kontrolēs revīzijai kā paņēmienam būtiska nozīme ir, arī veicot:

— kompetento iestāžu iekšējās vai ārējās revīzijas (OKR 6. pants) ([12]);

— deleģēto institūciju un personu (OKR 33. panta a) punkts), oficiālo laboratoriju (OKR 39. pants) un valsts references laboratoriju (OKR 100. panta 2. punkts) revīzijas, ko organizē kompetentās iestādes;

— valsts akreditācijas iestāžu veiktus akreditācijas novērtējumus, piemēram, deleģēto institūciju (OKR 29. panta b) punkta iv) apakšpunkts) vai oficiālo laboratoriju (OKR 37. panta 4. punkta e) apakšpunkts un 5. punkts) akreditācijas novērtējumus;

— Komisijas kontroles dalībvalstīs (OKR 116. pants).

2.1.4. ***Dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu ražošanas oficiālās kontroles***

OKR 17. pants sniedz īpašas definīcijas, kas jāpiemēro dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas kontrolēs. Terminu "oficiālā veterinārārsta atbildībā" un "oficiālā veterinārārsta uzraudzībā" definīcijas precizē, kādā veidā OKR paredzētajās veterinārajās kontrolēs sadarbojas oficiālais veterinārārsts un oficiālais palīgs.

Abos gadījumos oficiālais veterinārārsts darbības izpildi uztic oficiālajam palīgam, bet atšķirība ir tāda, ka uzraudzības gadījumā brīdī, kad oficiālais palīgs veic attiecīgo darbību, oficiālais veterinārārsts atrodas attiecīgajās telpās.

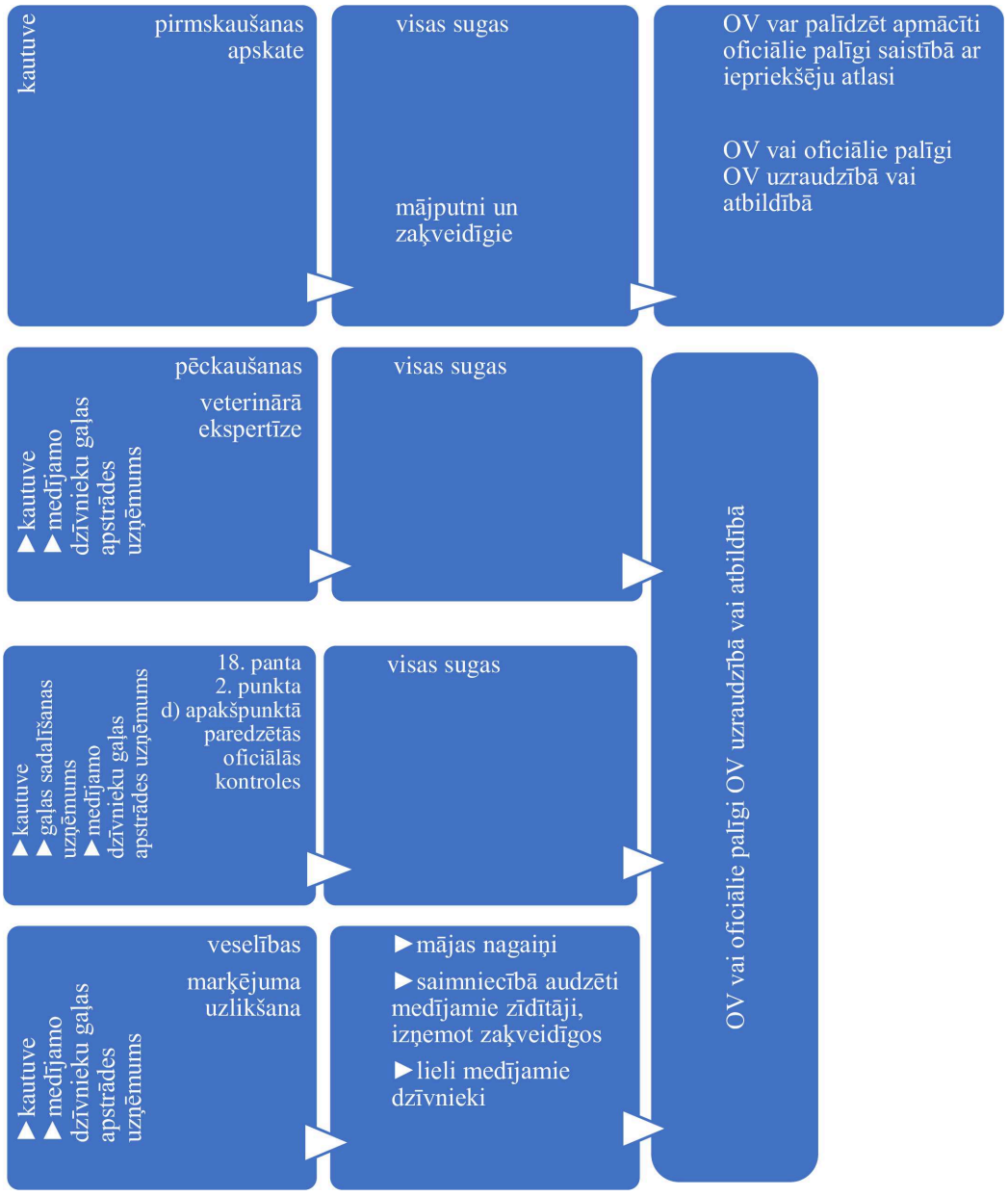
Turklāt 17. pants definē darbības, kas ir "pirmskaušanas apskates" un "pēckaušanas veterinārās ekspertīzes" tvērumā.

OKR 18. pants noteic īpašas prasības attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas oficiālajām kontrolēm. Tā 2. punkts sniedz sistēmu, kā pārbaudīt atbilstību Savienības tiesību aktiem lietošanai pārtikā paredzētu dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanā, un precizē oficiālās kontroles un šo kontroļu veicēju, oficiālā veterinārārsta un oficiālā palīga, pienākumus, kā parādīts 2. attēlā.

([12]) Tālākus norādījumus par revīzijām saskaņā ar OKR 6. pantu sk. *Komisijas paziņojumā par norādījumu dokumentu attiecībā uz to, kā īstenot noteikumus par revīziju veikšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/625 6. pantu* (OV C 66, 26.2.2021., 22. lpp.).

2. attēls

Personāls, kas saskaņā ar OKR 17. pantu, 18. panta 2. un 4. punktu un 18. panta 7. punkta a), b) un e) apakšpunktu veic dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu ražošanas oficiālās kontroles ([13])

Jāuzsver, ka no OKR 18. panta 5. punkta izriet: ja darbības tiek uzticētas oficiālajiem palīgiem, atbildība par attiecīgajiem lēmumiem neatkarīgi no oficiālo veterinārārstu klātbūtnes telpās joprojām gulstas uz tiem.

Turklāt OKR 18. panta 3. punkts paredz iespēju, ka:

(a) ar 18. panta 2. punktā minētajām oficiālajām kontrolēm mājputnu vai zaķveidīgo kautuvēs saistītus uzdevumus veikt palīdz;

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (OV L 139, 30.4.2004., 55. lpp.) I pielikumā sniegtās definīcijas attiecas uz uzņēmumiem, kas ietilpst kategorijās "kautuve", "medījamo dzīvnieku gaļas apstrādes uzņēmums" un "gaļas sadalīšanas uzņēmums".

(b) citu sugu kautuvēs paraugus ņem un testē kautuvju personāls.

Lai kautuves personāls varētu piedalīties oficiālajās kontrolēs, kompetentajām iestādēm, balstoties uz riska analīzi, ir jāpierāda, ka šajās kautuvē veiktajās oficiālajās kontrolēs tiek nodrošināts tāds pats cilvēku veselības, dzīvnieku veselības un labturības aizsardzības līmenis. Turklāt augstāk minētā iespēja ir ar nosacījumu, ka kompetentā iestāde nodrošina, ka šis personāls ir pienācīgi apmācīts, darbojas neatkarīgi no kautuves ražošanas personāla un uzdevumus veic oficiālā veterinārārsta vai oficiālā palīga klātbūtnē un saskaņā ar viņa norādījumiem. Ar tiem pašiem nosacījumiem kautuves personāls var arī uzlikt veselības marķējumu.

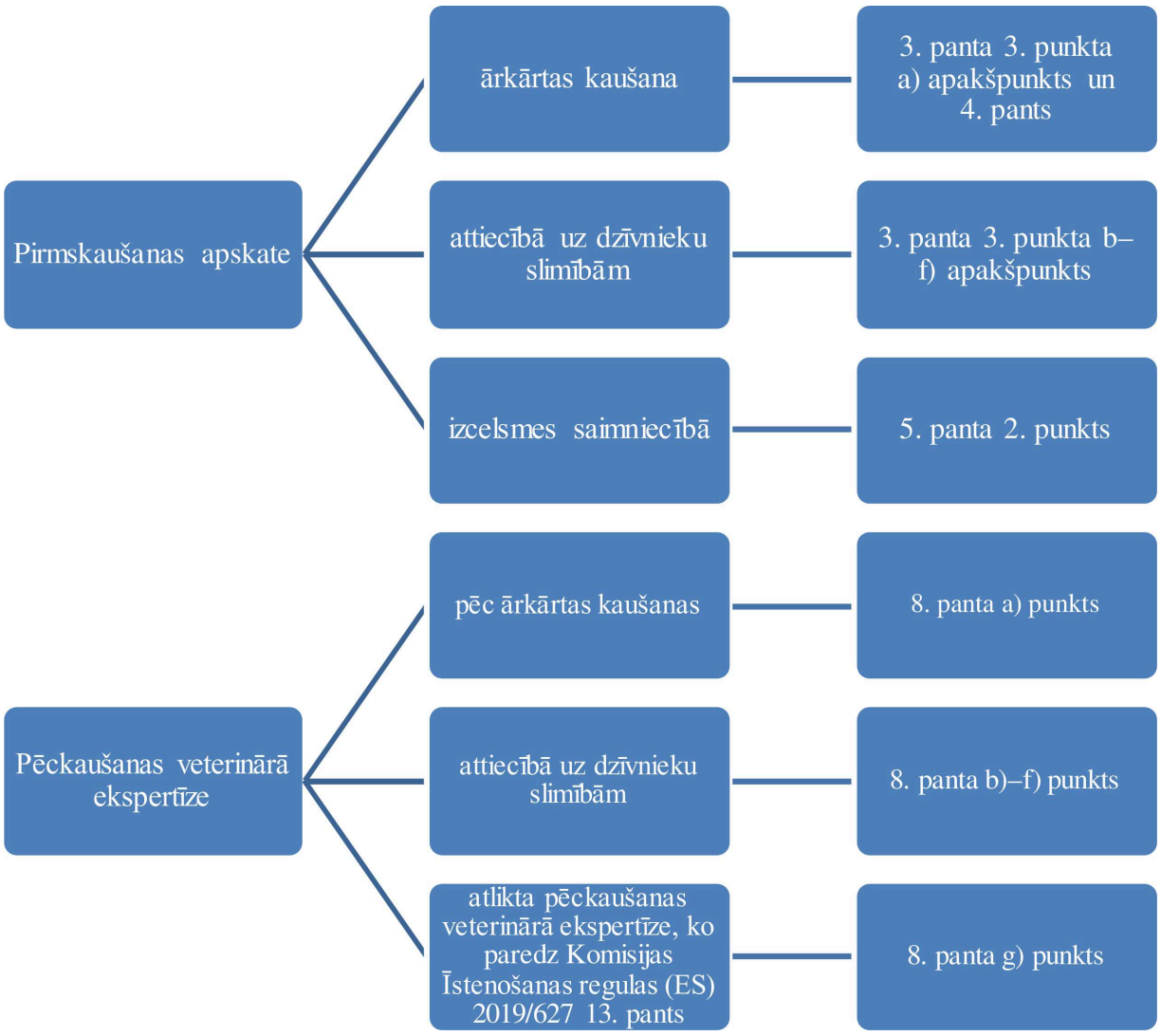
Juridiskais pamats, uz kura pieņem deleģētus aktus, kuri papildina OKR, un īstenošanas aktus, kas paredz oficiālo kontroļu veikšanas praktiskos kārtību, ir OKR 18. panta 7. un 8. punkts.

Uz uzdevumu uzticēšanu oficiālajam palīgam oficiālā veterinārārsta uzraudzībā vai atbildībā vai kompetento iestāžu norīkotam personālam attiecas noteikti kritēriji un nosacījumi, kas ir izklāstīti attiecīgos deleģētajos aktos.

Konkrētāk, oficiālā veterinārārsta un oficiālā palīga pienākumus attiecībā uz konkrētiem kontroles uzdevumiem un atkāpes no OKR noteikumiem noteic Deleģētā regula (ES) 2019/624. Oficiālās kontroles uzdevumus, ko Deleģētā regula (ES) 2019/624 rezervē tikai oficiālajam veterinārārstam, atspoguļo 3. attēls.

3. attēls

Pirmskaušanas apskates un pēckaušanas veterinārās ekspertīzes, ko veic tikai oficiālais veterinārārsts, kā paredz Deleģētā regula (ES) 2019/624

Oficiālā veterinārārsta un oficiālā palīga pienākumus attiecībā uz pirmskaušanas apskati un pēckaušanas veterināro ekspertīzi un citām oficiālajām kontrolēm papildina Deleģētās regulas (ES) 2019/624 3., 6., 7. un 9. panta normas.

Turklāt šī regula ievieš to darbinieku definīciju, ko kompetentās iestādes norīkojušas konkrētu uzdevumu veikšanai gaļas sadalīšanas uzņēmumos.

Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)

5) *"kompetento iestāžu norīkots darbinieks" ir persona, kas nav oficiālais palīgs un oficiālais veterinārārsts un kas saskaņā ar šo regulu ir tiesīga darboties šādā amatā gaļas sadalīšanas uzņēmumos, un kam kompetentās iestādes uzdod veikt konkrētas darbības;(..)"*

Saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2019/624 10. pantu, atkāpjoties no OKR normām, gaļas sadalīšanas uzņēmumos OKR 18. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētās oficiālās kontroles – arī revīzijas darbības – var veikt citi kompetento iestāžu norīkoti darbinieki. Šiem darbiniekiem jābūt īpaši apmācītiem un to sniegums regulāri jāpārbauda.

Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/627 ([14]) paredz detalizētus noteikumus par dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālo kontroļu veikšanu. Tā norāda šajās oficiālajās kontrolēs līdzdalīgo darbinieku uzdevumus. Tālākās tabulās dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālo kontroļu veikšanas uzdevumi ir apkopoti, atsaucoties arī uz attiecīgajām OKR, Deleģētās regulas (ES) 2019/624 un Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 normām, un no tā var secināt, kuriem darbiniekiem atļauts veikt kuru uzdevumu.

([14]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/627 (2019. gada 15. marts), ar ko nosaka vienotu praktisku kārtību lietošanai pārtikā paredzētu dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālo kontroļu veikšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 un attiecībā uz oficiālajām kontrolēm groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 2074/2005 (OV L 131, 17.5.2019., 51. lpp.).

DARBINIEKI, KAS VEIC DZĪVNIEKU IZCELSMES PRODUKTU RAŽOŠANAS OFICIĀLĀS KONTROLES UZDEVUMUS

2. tabula

Oficiālā veterinārārsta veiktie uzdevumi

Nr.	Uzdevumi		OKR	Regula (ES)-2019/624	Regula (ES)-2019/627
1	Pirmskaušanas apskate [definīcija OKR 17. panta c) punktā]	Mājas nagaiņu pirmskaušanas apskate ārpus kautuves veiktas ārkārtas kaušanas gadījumā saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 4. pantu	18. panta 7. punkta c) apakšpunkts	4. pants	–
2		Visu sugu pirmskaušanas apskate un pārbaudes izcelsmes saimniecībā saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 5. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunktu	18. panta 7. punkta d) apakšpunkts	5. panta 2. punkts	–
3		Izolētu dzīvnieku klīniska pārbaude rūpīgākas pirmskaušanas apskates veikšanai. Pirmskaušanas apskate dzīvniekiem, par kuriem ir aizdomas, ka tie ir slimi vai tādā stāvoklī, kas var nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku vai dzīvnieku veselību,	18. panta 2. punkta a) apakšpunkts	3. panta 3. punkta b)–f) apakšpunkts	11. panta 5. punkts 43. panta 4. punkts

Nr.	Uzdevumi		OKR	Regula (ES)-2019/624	Regula (ES)-2019/627
4	Pēckaušanas veterinārā ekspertīze [definīcija OKR 17. panta d) punktā]	Gadījumā, kur mājas nagaiņus kauj ārkārtas kaušanā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VI nodaļu Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2020/2235 ([1])IV pielikuma 5. nodaļā noteiktā veterinārā sertifikāta pārbaude	18. panta 2. punkta c) apakšpunkts, 18. panta 7. punkta f) apakšpunkts	8. panta a) punkts	– 10. panta 3. punkts
5		Tādu dzīvnieku pārbaude, par kuriem ir aizdomas, ka tie ir slimi vai tādā stāvoklī, kas var nelabvēlīgi ietekmēt cilvēka veselību	18. panta 2. punkta c) apakšpunkts	8. panta b) punkts	–
6		Pārbaude liellopiem no ganāmpulkiem, kas nav deklarēti par oficiāli brīviem no tuberkulozes		8. panta c) punkts	–
7		Pārbaude liellopiem, aitām un kazām no ganāmpulkiem, kas nav deklarēti par oficiāli brīviem no brucelozes		8. panta d) punkts	–

8		Pārbaude tādu dzīvnieku slimību uzliesmojuma gadījumā, par kurām Savienības tiesību akti paredz dzīvnieku veselības noteikumus, tādiem dzīvniekiem, kas ir uzņēmīgi pret konkrēto slimību un ir no visām teritorijām, uz kurām attiecas: — ES ārkārtas pasākumi [atsevišķa A kategorija: augsti patogēniskā putnu gripa (APPG), aitu bakas u. tml.]; — valsts pasākumi, kas saistīti ar A kategorijas slimību izskaušanas pasākumiem; — papildu ES īpašie (papildu) slimību kontroles pasākumi [atsevišķa A kategorija: Āfrikas cūku mēris (*ASF*), nodulārā dermatīta vīrusa infekcija (*LSD*) u. tml.]; — obligātās apstiprinātās B kategorijas slimību izskaušanas programmas, kas norādītas Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/620 ([2])I–II pielikumā [bruceloze un *Mycobacterium tuberculosis* kompleksa infekcija (*MTBC*)]		8. panta e) punkts	–
9	Pēckaušanas veterinārā ekspertīze	Pārbaude, kas jāveic tad, ja vajadzīgas stingrākas kontroles, lai ņemtu vērā no jauna radušās slimības vai konkrētas slimības, kas iekļautas Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas sarakstā		8. panta f) punkts	–
10		Pēckaušanas veterinārā ekspertīze, kas saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 13. pantu atlikta par ne vairāk kā 24 stundām pēc nokaušanas vai ievešanas medījamo dzīvnieku gaļas apstrādes uzņēmumā, mazjaudas kautuvēs vai mazjaudas medījamo dzīvnieku gaļas apstrādes uzņēmumos		8. panta g) punkts	13. pants
11		Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 18. panta 3. punktā, 19. panta 2. punktā, 20. panta 2. punktā, 21. panta 2. punktā, 22. panta 2. punktā un 23. panta 2. punktā minēto pēckaušanas veterinārās ekspertīzes papildu procedūru veikšana, izmantojot liemeņa un subproduktu iegriezumu un palpāciju, ja iespējams risks saistās ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 8. pantā minētajiem gadījumiem		8. pants	24. pants
12	Paziņojums par to, ka gaļa ir nederīga lietošanai pārtikā	Neatbilstība prasībām attiecībā uz svaigu gaļu	18. panta 5. punkts	–	45. pants
13		Ar cisticerkām vai trihīnām inficēta gaļa		–	30. un 31. pants
14		Tādu nepārnadžu gaļa, kam diagnosticēti ļaunie ienāši		–	32. panta 3. punkts
15		Ja dzīvniekiem ir pozitīva vai neskaidra reakcija uz tuberkulīnu vai ja aizdomām par infekciju ir cits pamats		–	33. pants
16		Ja dzīvniekiem ir pozitīvs vai neskaidrs brucelozes testa rezultāts vai ja aizdomām par infekciju ir cits pamats		–	34. pants
17	Cits	Oficiālā palīga, kurš oficiālā veterinārārsta uzraudzībā vai atbildībā veic pirmskaušanas apskates uzdevumus, atbilstības pārbaude	–	3. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 2. punkta c) apakšpunkts	–
18		Tādu pārtikas apritē iesaistīto uzņēmēju darbības atbilstības pārbaude, kas saimniecībā audzētus medījamos dzīvniekus kauj un asinis tiem notecina izcelsmes saimniecībā	–	6. panta 4. punkta b) apakšpunkts	–

19		Operatora sistēmas novērtēšana: sistēmas, kas atklāj un nošķir putnu ar anomālijām, kontamināciju vai defektiem	–	–	25. panta 2. punkta a) apakšpunkts
20		Papildu laboratoriskās testēšanas nodrošināšana OKR 18. panta 2. punkta vajadzībām	18. panta 5. punkts	–	37. panta 2. punkts

([1]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/2235 (2020. gada 16. decembris), ar ko attiecībā uz tādu veterināro, oficiālo un veterināro/oficiālo sertifikātu paraugiem, kuri paredzēti noteiktu kategoriju dzīvnieku un preču sūtījumu ievešanai Savienībā un pārvietošanai pa to, un šādu sertifikātu sakarā veicamo oficiālo sertificēšanu nosaka noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/429 un (ES) 2017/625 piemērošanai un atceļ Regulu (EK) Nr. 599/2004, Īstenošanas regulu (ES) Nr. 636/2014 un (ES) 2019/628, Direktīvu 98/68/EK un Lēmumu 2000/572/EK, 2003/779/EK un 2007/240/EK (OV L 442, 30.12.2020., 1. lpp.).

([2]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/620 (2021. gada 15. aprīlis), ar ko nosaka noteikumus par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/429 piemērošanu saistībā ar statusa "brīvs no slimības" un "neveic vakcināciju" apstiprināšanu noteiktām dalībvalstīm vai to zonām vai nodalījumiem attiecībā uz noteiktām sarakstā norādītām slimībām, kā arī apstiprina šo sarakstā norādīto slimību izskaušanas programmas (OV L 131, 16.4.2021., 78. lpp.).

Nr.	Uzdevumi		OKR	Regula (ES)-2019/624	Regula (ES)-2019/627
21	Cits	Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 7.–38. pantu veikto oficiālo kontroļu rezultātu izvērtēšana	18. panta 5. punkts	–	39. panta 1. punkts
22		Kontroles rezultātu paziņošana tad, ja pārbaudēs atklājas slimības vai stāvoklis, kas varētu ietekmēt cilvēku vai dzīvnieku veselību vai apdraudēt dzīvnieku labturību		–	39. panta 2. punkts
23		Pārliecināšanās, ka tiek ievērotas svaigpiena un jaunpiena ražošanai izvirzītās veselības prasības, kas noteiktas Regulas (EK) Nr. 853/2004 III pielikuma IX sadaļas I nodaļas I daļā	–	–	49. panta 1. un 3. punkts

3. tabula

Uzdevumi, ko veic oficiālais veterinārārsts (OV) vai OV uzraudzībā veic oficiālais palīgs

Nr.	Uzdevumi		OKR	Regula (ES)-2019/624	Regula (ES) 2019/627
1	Pirmskaušanas apskate [definīcija OKR 17. panta c) punktā]	Tādu sugu, kas nav mājputni un zaķveidīgie, pirmskaušanas apskate kautuvē (tajā skaitā pārbaude par atbilstību dzīvnieku labturības noteikumiem ([1])), attiecībā uz pārtikas aprites informāciju, dzīvnieku identitātes pārbaudi un tādu dzīvnieku priekšatlasi, kuriem ir anomālijas, saskaņā ar nosacījumiem, kas definēti Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 3. panta 1. punktā, izņemot gadījumus, kas minēti nosauktās deleģētās regulas 3. panta 3. punktā	18. panta 2. punkta a) apakšpunkts 18. panta 7. punkta a) apakšpunkts	3. panta 1. punkts	10. panta 1. punkts, 11. pants, 38. pants, 40. pants
2		Mājputnu un zaķveidīgo pirmskaušanas apskate, arī pārliecināšanās par atbilstību dzīvnieku labturības noteikumiem	18. panta 2. punkta b) apakšpunkts	–	38. pants

(1) Savienības noteikumi un jo īpaši Padomes Regula (EK) Nr. 1/2005 (2004. gada 22. decembris) par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un saistīto darbību laikā un grozījumu izdarīšanu Direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EK un Regulā (EK) Nr. 1255/97 (OV L 3, 5.1.2005., 1. lpp.) un Padomes Regula (EK) Nr. 1099/2009 (2009. gada 24. septembris) par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā (OV L 303, 18.11.2009., 1. lpp.), kā arī valstu noteikumi par dzīvnieku labturību.

Nr.	Uzdevumi		OKR	Regula (ES)-2019/624	Regula (ES) 2019/627
3	Pēckaušanas veterinārā ekspertīze [definīcija OKR 17. panta d) punktā] (1)	Izcelsmes saimniecībā nokautu dzīvnieku sertifikātu pārbaude	18. panta 2. punkta c) apakšpunkts	–	10. panta 2. punkts
4		Šādu dokumentu pārbaude: i. (apmācītās personas) deklarācijas, kas ir kopā ar lielajiem savvaļas medījamajiem dzīvniekiem un ir izdotas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 853/2004 III pielikuma IV sadaļas II nodaļas 4. punkta a) apakšpunktu; ii. Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2020/2235 II pielikuma 2. nodaļā noteiktais oficiālais apliecinājums, kas vajadzīgs, lai starp dalībvalstīm pārvietotu lietošanai pārtikā paredzētus nenodīrātus lielos medījamos dzīvniekus.		–	10. panta 4. punkts, 28. pants
5		Liemeņu un attiecīgo subproduktu pēckaušanas veterinārā ekspertīze, arī konkrēti praktiski pasākumi, laboratoriskā testēšana un pārliecināšanās par atbilstību dzīvnieku labturības noteikumiem		–	12., 14. pants (ja vien tas nav atļauts ar citiem īpašiem pantiem), 15., 17. pants, 18. panta 1. un 2. punkts, 19. panta 1. punkts, 20. panta 1. punkts, 21. panta 1. punkts, 22. panta 1. punkts, 23. panta 1. punkts, 25., 26., 27. pants, 28. panta 1., 2., 3. un 4. punkts, 29. pants (izņemšana no īpaša riska materiāla liemeņa), 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38. pants
6		Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 18. panta 3. punktā, 19. panta 2. punktā, 20. panta 2. punktā, 21. panta 2. punktā, 22. panta 2. punktā un 23. panta 2. punktā minēto pēckaušanas veterinārās ekspertīzes papildu procedūru veikšana, izmantojot liemeņa un subproduktu iegriezumu un palpāciju, ja pastāv iespējams risks. Papildu pēckaušanas veterinārā ekspertīze oficiālā veterinārārsta uzraudzībā nav iespējama gadījumos, kas minēti deleģētās regulas 8. pantā (sk. 2. tabulas 11. rindu)		–	24. pants
7	Cits	TSE oficiālās kontroles saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 999/2001 (2)attiecībā uz darbībām ar dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un īpašu riska materiālu un to utilizāciju saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1069/2009 (3)	18. panta 2.-punkta d) apakšpunkta iv) un v) punkts	–	29. pants
8		Paraugu ņemšana analīzei un jebkāda papildu paraugu ņemšana	18. panta 2.-punkta d) apakšpunkta ii), iii) un iv) punkts	–	35. pants, 36. pants, 37. pants

(1) Ja uzņēmums neatbilst Deleģētās regulas (ES) 2019/624 7. panta nosacījumiem.
(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 999/2001 (2001. gada 22. maijs), ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai (OV L 147, 31.5.2001., 1. lpp.).
(3) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1069/2009 (2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002 (Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu regula) (OV L 300, 14.11.2009., 1. lpp.).

4. tabula

Uzdevumi, ko veic oficiālais veterinārārsts (OV) vai ko OV uzraudzībā vai atbildībā veic oficiālais palīgs

Nr.	Uzdevumi		Pants OKR	Regula (ES)-2019/624	Regula (ES)-2019/627
1	Pirmskaušanas apskate [definīcija OKR 17. panta c) punktā]	Ja oficiālais veterinārārsts saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 3. panta 2. punkta nosacījumiem pirmskaušanas apskati jau ir veicis izcelsmes saimniecībā, izņemot gadījumus, kas norādīti minētās deleģētās regulas 3. panta 3. punktā, visu sugu dzīvnieku pirmskaušanas apskate (arī pārliecināšanās par atbilstību dzīvnieku labturības noteikumiem) kautuvē Ja pirmskaušanas apskate ir veikta izcelsmes saimniecībā – uz kautuvi transportētu dzīvu dzīvnieku veterinārā sertifikāta pārbaude [Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2020/2235 IV pielikuma 1. nodaļa]	18. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts	3. panta 2. punkts 5. panta 2. punkta f) apakšpunkts	11. panta 6. punkts 10. panta 2. punkts 38. pants
2		Dzīvnieku identifikācijas un dzīvnieku labturības noteikumu papildu pārbaudes kautuvē pēc pirmskaušanas apskates izcelsmes saimniecībā saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 5. panta 3. punktu un 3. pantu		3. panta 2. punkts, 5. panta 3. punkts	–
3	Pēckaušanas veterinārā ekspertīze [definīcija OKR 17. panta d) punktā]	3. tabulā norādīto uzdevumu pēckaušanas veterinārā ekspertīze mazjaudas objektos, kas atbilst Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 7. panta nosacījumiem	18. panta 2.-punkta c) apakšpunkts, 18. panta 7.-punkta e) apakšpunkts	7. pants	–
4		Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/624 12. panta 1. punkta c) apakšpunktā norādīto iekšējo orgānu, dzimumorgānu un tesmeņa pēckaušanas veterinārā ekspertīze *Rangifer tarandus tarandus* (ziemeļbriežiem) no Zviedrijas un Somijas apgabaliem, kas noteikti minētās deleģētās regulas I pielikumā (1)		12. panta 1. punkta c) apakšpunkts	–

(1) *Oficiālais veterinārārsts, oficiālais palīgs [oficiālā veterinārārsta] uzraudzībā vai atbildībā vai attiecīgi apmācīts kautuves personāls (noteikti uzdevumi).*

Nr.	Uzdevumi		Pants OKR	Regula (ES)-2019/624	Regula (ES)-2019/627
5	Cits	Tāda informācijas vākšana par paraugu ņemšanu un paraugu ņemšanas rezultātiem uz *Salmonella*, ko veic pārtikas apritē iesaistītie uzņēmēji, kas ekspluatē kautuves, kā paredzēts Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 35. panta 1. punkta b) apakšpunktā	18. panta 2.-punkta d) apakšpunkta iii) punkts, 18. panta 7.-punkta e) apakšpunkts	9. pants	35. pants
6		Tāda informācijas vākšana par paraugu ņemšanu un paraugu ņemšanas rezultātiem uz *Campylobacter*, ko veic pārtikas apritē iesaistītie uzņēmēji, kas ekspluatē kautuves, kā paredzēts Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 36. panta 1. punkta b) apakšpunktā			36. pants
7		Informācijas vākšana par oficiālajām kontrolēm attiecībā uz labu higiēnas praksi un procedūrām, kuru pamatā ir *HACCP* principi, kautuvēs un medījamo dzīvnieku gaļas apstrādes uzņēmumos			39. pants
8		Attiecīgi pasākumi gadījumos, kur nav ievēroti Padomes Regulā (EK) Nr. 1/2005 paredzētie dzīvnieku labturības noteikumi par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā	18. panta 2.-punkta d) apakšpunkta vi) punkts	–	44. pants ([1])
9		Operatora veikto korektīvo un preventīvo darbību pārbaude gadījumos, kur nav ievēroti Regulas (EK) Nr. 1099/2009 3.–9. pantā, 14.–17. un 19. pantā paredzētie noteikumi par dzīvnieku aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā		–	
10		Izpildes darbības gadījumos, kur nav ievēroti Regulā (EK) Nr. 1099/2009 noteiktie dzīvnieku labturības noteikumi par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā		–	
11		Attiecīgā gadījumā – kompetento iestāžu informēšana par konstatētām dzīvnieku labturības problēmām		–	
12		Veselības marķējuma uzlikšana mājas nagaiņiem, saimniecībā audzētiem medījamiem zīdītājiem, izņemot zaķveidīgos un lielos medījamos dzīvniekus ([2])	18. panta 4. punkts	–	48. pants

([1]) Oficiālais palīgs šo pasākumu var veikt tikai steidzamos gadījumos, kamēr nav ieradies oficiālais veterinārārsts (Īstenošanas regulas (ES) 2019/627 44. panta 5. punkts).
([2]) Veselības marķējumu var uzlikt arī kautuves personāls (OKR 18. panta 4. punkts) saskaņā ar OKR 18. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem.

2.2. **III NODAĻA. Konkrētu kompetento iestāžu uzdevumu deleģēšana (OKR 28.–33. pants)**

OKR II sadaļas III nodaļa paredz, no vienas puses, noteiktu *oficiālās kontroles* uzdevumu deleģēšanas nosacījumus (OKR 28.–30. pants) un, no otras puses, ar *citām oficiālajām darbībām* saistītu uzdevumu deleģēšanas nosacījumus (OKR 31. pants). OKR 32. pants paredz noteikumus par deleģēto institūciju un fizisko personu pienākumiem. OKR 33. pants noteic deleģējošo kompetento iestāžu pienākumus.

Īpaši ES noteikumi var noteikt vēl citus noteikumus par oficiālās kontroles uzdevumu un ar citām oficiālajām darbībām saistītu uzdevumu deleģēšanu. Piemēram, bioloģiskajā ražošanā papildu noteikumus par oficiālās kontroles uzdevumu un ar citām oficiālajām darbībām saistītu uzdevumu deleģēšanu "kontroles institūcijām" paredz Regulas (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu 40. pants.

2.2.1. ***Noteiktu oficiālās kontroles uzdevumu deleģēšanas nosacījumi***

OKR 29. un 30. pants paredz, ar kādiem nosacījumiem noteiktus oficiālās kontroles uzdevumus deleģē attiecīgi deleģētām institūcijām un fiziskām personām.

Kompetentajām iestādēm oficiālo kontroļu uzdevumi būtu jādeleģē, balstoties uz kontrolēm uz vietas, kas veiktas institūcijām vai fiziskām personām, kuras kandidē kļūt par deleģētām institūcijām vai deleģētām fiziskām personām. Deleģētu institūciju gadījumā oficiālās kontroles neatkarīgi no to akreditācijas būtu jāveic saskaņā ar OKR 29. panta b) punkta iv) apakšpunktu.

Kompetentajām iestādēm, kas konkrētus oficiālās kontroles uzdevumus deleģējušas deleģētajām institūcijām vai fiziskām personām, vajadzības gadījumā jāorganizē šādu institūciju vai personu revīzijas vai inspekcijas. Neatbilstības gadījumā tām ir pienākums deleģējumu tūlīt pilnīgi vai daļēji atsaukt (OKR 33. panta b) punkts).

Tādēļ noteiktu oficiālās kontroles uzdevumu deleģēšanas nosacījumi, ko paredz OKR 29. un 30. pants, un tie pārbaudes mehānismi un turpmākie pasākumi neatbilstības gadījumā, kas noteikti OKR 33. pantā, ir jāsaprot kā nepārtraukts atbilstības monitoringa process.

Organizējot revīzijas un inspekcijas, kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā rezultāti, kas gūti attiecīgajās akreditācijas revīzijās, kuras veikušas valsts akreditācijas iestādes, kas definētas Regulas (EK) Nr. 765/2008 ([15]) 2. panta 11. punktā (OKR 33. panta a) punkts). Attiecībā uz šiem dažādajiem kontroļu veidiem būtu jāizvairās no dublēšanās (OKR 33. panta a) punkts). Tādēļ ir nepieciešama saziņa ar valsts akreditācijas iestādēm un ir jānodrošina kontroļu grafika koordinācija.

Varētu uzskatīt, ka dalībvalstīs pieņemti noteikumi, kas dod iespēju uzdevumus uz laiku deleģēt deleģētajām institūcijām, kuras vēl nav akreditētas saskaņā ar OKR 29. panta b) punkta iv) apakšpunktu, sader ar OKR, ja vien tiek ievēroti noteikti nosacījumi. Tā tas ir tad, ja:

i) šādu pagaidu deleģējumu neizslēdz OKR 1. panta 2. punktā minētie noteikumi, kas iedibina īpašas uzdevumu deleģēšanai veltītas normas;

ii) uz vietas veiktas kontroles liecina, ka visi pārējie OKR 29. pantā paredzētie deleģēšanas nosacījumi ([16]) ir izpildīti;

iii) pagaidu deleģējums ir piešķirts uz ierobežotu laiku, ņemot vērā akreditācijas procedūras ilgumu, riskus attiecīgajā jomā un patērētāju interešu aizsardzību;

iv) institūcija, kas iesniedz pieteikumu uz deleģējumu, pierāda, ka jau ir iesniegusi akreditācijas pieteikumu.

Šāda pagaidu deleģējuma laikā kompetentajai iestādei OKR 33. panta b) punktā minētajos gadījumos deleģējums ir tūlīt pilnīgi vai daļēji jāatsauc.

Akreditācijai saskaņā ar OKR 29. panta b) punkta iv) apakšpunktu īpaši svarīga nozīme ir deleģētu institūciju gadījumā, lai būtu droši, ka tiek saglabāta oficiālo kontroļu objektivitāte, kvalitāte un konsekvence (sk. OKR 46. apsvērumu).

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

([16]) Tas, vai deleģētā institūcija faktiski darbojas saskaņā ar attiecīgajiem 29. panta b) punkta iv) apakšpunktā minētajiem standartiem, ir jāpārbauda minētajā normā paredzētajā akreditācijas procesā.

Lai noteiktu, vai kāds standarts izmantošanai deleģētā institūcijā un tās akreditācijai saskaņā ar OKR 29. panta b) punkta iv) apakšpunktu ir piemērots, kompetentajām iestādēm būtu jāapsver konkrētā standarta būtiskums deleģētajiem uzdevumiem. Pēc tam valsts akreditācijas iestādes akreditācijas kontekstā novērtēs, vai deleģētā institūcija darbojas saskaņā ar noteiktā standarta prasībām.

Viens no attiecīgajiem standartiem, kas saskaņā ar OKR ir jāizmanto deleģēto institūciju darbībai un akreditācijai, ir EN ISO/IEC 17020 "Prasības dažāda veida institūcijām, kas veic inspekciju". Tas ir inspekcijas uzdevumu etalonstandarts, izņemot gadījumus, kur OKR noteiktajos nozaru tiesību aktos ir minēts cits standarts vai arī cits standarts labāk atbilst deleģēto uzdevumu būtībai (piemēram, produktu sertifikācija, pārvaldības sistēmas u. tml.)

Citi standarti, kas var būt deleģētajiem uzdevumiem nozīmīgi:

Nosakot attiecīgo standartu konkrēta kontroles uzdevuma deleģēšanai, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka kompetentās iestādes savstarpēji ir konsekventas.

— standarts EN ISO/IEC 17065 "Atbilstības novērtēšana. Prasības institūcijām, kas sertificē produktus, procesus un pakalpojumus";

— standarts EN ISO/IEC 17021–1 "Atbilstības novērtēšana. prasības institūcijām, kas nodrošina pārvaldības sistēmu auditu un sertifikāciju. 1. daļa. Prasības";

— ISO 22003–1 "Pārtikas nekaitīgums. 1. daļa. Prasības institūcijām, kas nodrošina pārvaldības sistēmu auditu un sertifikāciju".

Oficiālo laboratoriju nozīmēšanu veikt oficiālo kontroļu un citu oficiālu darbību laikā ņemtu paraugu laboratoriskās analīzes, testus un diagnostiku reglamentē OKR 34.–42. panta (IV nodaļas) noteikumi. Šajā gadījumā obligāts standarts nozīmētās oficiālās laboratorijas darbībai un akreditācijai (OKR 37. panta 4. punkts) ir EN ISO/IEC 17025.

Nav ieteicams kādu deleģētu institūciju vienai un tai pašai darbībai akreditēt saskaņā ar vairāk nekā vienu standartu. Jānorāda, ka EN ISO/IEC 17065 paredz iespēju prasībās, ko piemēro deleģētajai institūcijai, iekļaut visas attiecīgās citu akreditācijas standartu prasības. Šajā ziņā to var izmantot par "jumta" standartu.

Papildu noteikumus par attiecīgo standartu noteikšanu var noteikt:

— OKR 1. panta 2. punktā minētajās jomās — Savienības tiesību akti:

  — bioloģisko produktu jomā Regulas (ES) 2018/848 40. panta 3. punkts noteic, ka attiecīgais standarts konkrētu oficiālās kontroles uzdevumu deleģēšanai ar mērķi pārbaudīt atbilstību minētajai regulai ir standarta "Atbilstības novērtēšana. Prasības institūcijām, kas sertificē produktus, procesus un pakalpojumus" (proti, standarta EN ISO/IEC 17065) visjaunākā paziņotā versija, atsauce uz kuru ir publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*;

  — attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vīnam, stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem un lauksaimniecības produktiem, kā arī garantētu tradicionālo īpatnību produktiem un lauksaimniecības produktu fakultatīviem kvalitātes apzīmējumiem Regulas (ES) 2024/1143 ([17]) 41. panta 1. punkts un 73. panta 1. punkts noteic, ka deleģētās struktūras un produktu sertifikācijas struktūras atbilst standartam EN ISO/IEC 17065 "Atbilstības novērtēšana. Prasības institūcijām, kas sertificē produktus, procesus un pakalpojumus" vai standartam EN ISO/IEC 17020 "Atbilstības novērtēšana. Prasības dažāda veida institūcijām, kas veic inspekciju", un tiek akreditētas saskaņā ar kādu no tiem.

— dalībvalstu tiesību akti.

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1143 (2024. gada 11. aprīlis) par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vīnam, stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem un lauksaimniecības produktiem, kā arī garantētu tradicionālo īpatnību produktiem un lauksaimniecības produktu fakultatīviem kvalitātes apzīmējumiem, un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1308/2013, (ES) 2019/787 un (ES) 2019/1753 un atceļ Regulu (ES) Nr. 1151/2012 (OV L, 2024/1143, 23.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

2.3. **IV NODAĻA. Paraugu ņemšana, analīze, testēšana un diagnostika (OKR 34.–42. pants)**

2.3.1. ***Paraugu ņemšanai, analīzei, testēšanai un diagnostikai izmantotās metodes (OKR 34. pants)***

OKR 34. pants izvirza prasības attiecībā uz metodēm, ko izmanto gan oficiālo kontroļu, gan citu oficiālo darbību sakarā. Konkrētāk, tas noteic kritēriju hierarhiju, kura jāizmanto, izraugoties starp pieejamajām metodēm, ja nav piemērojamu Savienības noteikumu ("metožu kaskādes princips").

OKR 34. panta 1.–3. punktā norādīto variantu hierarhiskās attiecības kārto tādas frāzes kā "*ja nav*" un "*ja tādu (..) nav*". Dažus variantus hierarhija noteic par līdzvērtīgām alternatīvām, un par to liecina saiklis "*vai*".

OKR 34. panta 1. punkts noteic, ka metodēm, ko oficiālo kontroļu vai citu oficiālu darbību sakarā izmanto paraugu ņemšanai vai laboratoriskajām analīzēm, testēšanai un diagnostikai, ir jāatbilst Savienības noteikumiem, ja šādi noteikumi ir. Šie noteikumi var paredzēt vai nu konkrētas metodes, vai izpildījuma (izpildes) kritērijus, kas izmantotajām metodēm jāpiemēro. Savienības nozaru tiesību akti var noteikt arī citas metožu preferences, kas atšķiras no OKR 34. pantā noteiktās pamathierarhijas, un tām tad būtu prioritāte (*lex specialis*) pār OKR 34. pantā noteikto vispārīgo hierarhiju. Piemēram, OKR 34. panta 2. punkta a) apakšpunkts metodes, kas atbilst "attiecīgajiem starptautiski atzītajiem noteikumiem vai protokoliem", gan atzīst par līdzvērtīgām Eiropas Savienības references laboratoriju (ESRL) ieteiktajām metodēm, tomēr slimībuzraudzības sakarā Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2020/689 ([18]) 6. panta 1. punkts priekšroku dod ESRL, nevis Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas (*WOAH*) ieteiktajām metodēm. Uz laboratoriskās analīzes, testēšanas vai diagnostikas metodēm un uz metodēm, ko izmanto paraugu ņemšanai, OKR 34. panta 1. punkta prasība attiecas neatkarīgi no tā, vai šīs metodes izmanto kompetentās iestādes (vai deleģētās institūcijas, vai personas) vai oficiālās laboratorijas.

To metožu hierarhiju, kas oficiālajām laboratorijām jāizmanto, ja nav 1. punktā minēto Savienības noteikumu, noteic OKR 34. panta 2. punkts. Tātad pie 2. punktā minētajām metodēm pieder laboratoriskās analīzes, testēšanas vai diagnostikas metodes un metodes, ko izmanto paraugu ņemšanai vai paraugu sagatavošanai tad, ja šādas metodes izmanto oficiālās laboratorijas oficiālu kontroļu un citu oficiālo darbību sakarā (arī, piemēram, gadījumos, kur apvienoto paraugu materiālu analīzes veikšanai laboratorijā sadala paraugos).

OKR 34. panta 2. punkta a) apakšpunkts noteic: ja 1. punktā minēto Savienības noteikumu nav, oficiālās laboratorijas izmanto metodes, kas ieteiktas attiecīgajos starptautiski atzītajos noteikumos vai protokolos (piemēram, *CEN*, *WOAH*), vai metodes, ko izstrādājušas vai iesaka ES references laboratorijas un kas validētas saskaņā ar starptautiski atzītiem zinātniskiem protokoliem. Šīs divas OKR 34. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētās iespējas ir paredzētas kā līdzvērtīgas alternatīvas, kuras abas var piemērot, ja nav Savienības noteikumu.

OKR 34. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir norādītas metodes, kuras drīkst izmantot tikai tad, ja nav ne 1. punktā minēto Savienības noteikumu, ne 2. punkta a) apakšpunktā minēto starptautisko protokolu vai ESRL metožu. Starp OKR 34. panta 2. punkta b) apakšpunktā norādītajiem variantiem priekšroka jādod valsts noteikumos paredzētajām, nevis valsts references laboratoriju ieteiktajām metodēm. Tomēr par abiem iepriekš minētajiem variantiem līdzvērtīgu alternatīvu var izmantot arī citas validētas metodes.

OKR 34. panta 3. punkts attiecas tikai uz laboratoriskās analīzes, testēšanas vai diagnostikas, nevis uz paraugu ņemšanas metodēm. Nevalidētas metodes tas atļauj izmantot tikai tad, ja nav nevienas no 1. un 2. punktā minētajām metodēm un tad, ja laboratoriska analīze, testēšana vai diagnostika vajadzīga steidzami. Par pirmo no šiem nosacījumiem jānorāda, ka metodes pieejamība konkrētā laboratorijā vai dalībvalstī OKR 34. panta 3. punkta kontekstā nav būtisks kritērijs, jo kompetentajām iestādēm ir iespēja oficiālās un references laboratorijas nozīmēt citās dalībvalstīs vai EEZ valstīs. OKR 34. panta 3. punkta nosacījumi paredz, ka valsts references laboratorijas drīkst izmantot nevalidētas metodes, bet oficiālās laboratorijas to darīt drīkst tikai tad, ja valsts references laboratorijas nav.

([18]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/689 (2019. gada 17. decembris), ar ko attiecībā uz noteikumiem par noteiktu sarakstā norādītu un jaunradušos slimību uzraudzību, izskaušanas programmām un statusu "brīvs no slimības" papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429 (OV L 174, 3.6.2020., 211. lpp.).

OKR 34. panta 4. punkts laboratoriskās analīzes metodēm oficiālo kontroļu un citu oficiālu darbību sakarā noteic pamatprasību, ka metodēm, ja vien tas iespējams, jāatbilst OKR III pielikumā paredzētajiem kritērijiem.

OKR 34. panta 5. punkts prasa paraugus ņemt, apstrādāt un marķēt tā, lai būtu droši, ka tie ir juridiski, zinātniski un tehniski derīgi. Šī prasība uz paraugu apstrādi attiecas gan laikā, kad tos ņem kompetentās iestādes (vai deleģētās institūcijas, vai personas) vai oficiālās laboratorijas, gan laikā, kad tos nosūta uz laboratoriju, gan arī laikā, kad oficiālās laboratorijas vai valsts references laboratorijas veic analīzes, testēšanu vai diagnostiku.

Pārskatu par OKR 34. panta punktu piemērojamību paraugu ņemšanas metodēm un/vai laboratoriskās analīzes, testēšanas vai diagnostikas metodēm sniedz 4. attēls.

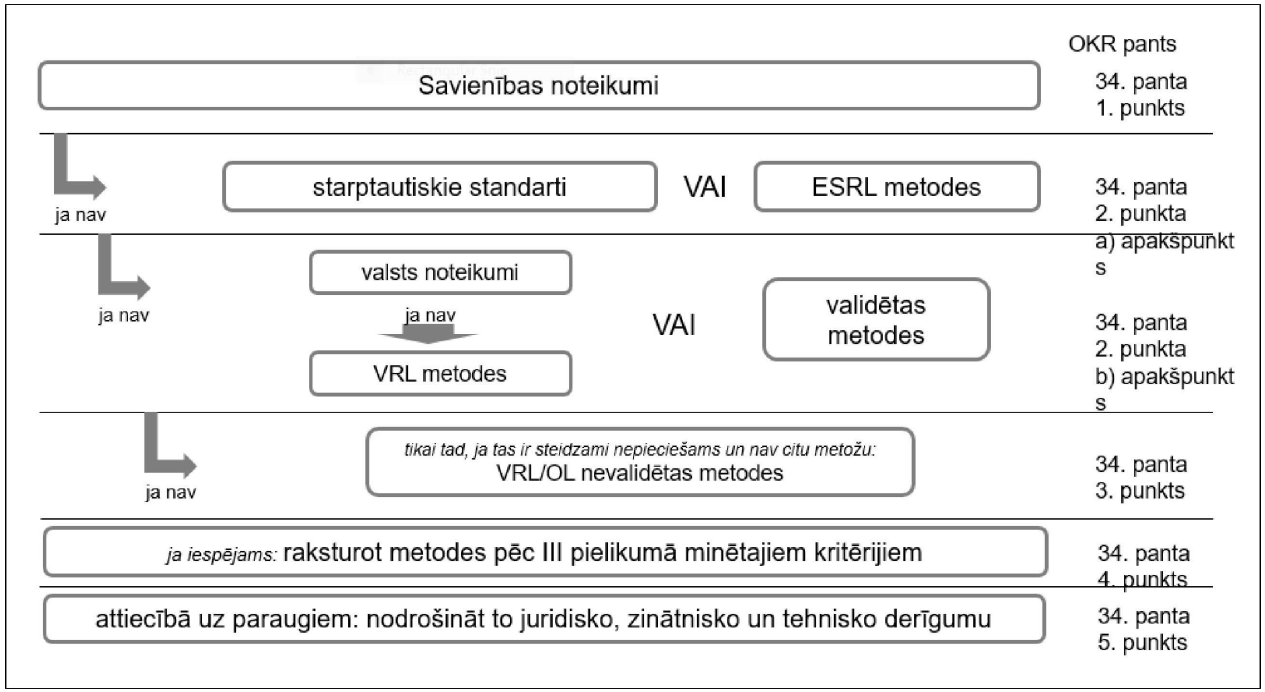
4. attēls

OKR 34. panta 1.–5. punkta piemērojamība i) paraugu ņemšanas metodēm, ko izmanto kompetentās iestādes (vai deleģētās institūcijas, vai fiziskas personas, kurām deleģēti noteikti uzdevumi), ii) paraugu ņemšanas metodēm, ko izmanto oficiālās laboratorijas, un iii) laboratoriskās analīzes, testēšanas un diagnostikas metodēm, ko izmanto oficiālās laboratorijas (KI = kompetentā iestāde (vai deleģētā institūcija, vai fiziska persona, kurai deleģēti noteikti uzdevumi); OL = oficiālā laboratorija)

34. pants: Paraugu ņemšanai, analīzei, testēšanai un diagnostikai izmantotās metodes	punkts attiecas uz:		
*1. Metodes, ko izmanto **paraugu ņemšanai un laboratoriskajai analīzei, testēšanai un diagnostikai** oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību laikā, atbilst Savienības noteikumiem, ar kuriem nosaka šādas metodes vai šādu metožu izpildes kritērijus.*	paraugu ņemšanu (veic KI)	paraugu ņemšanu (veic OL)	lab. analīzi, testēšanu un diagnostiku (veic OL)
*2. Ja nav 1. punktā minēto Savienības noteikumu, kā arī saistībā ar oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām **oficiālās laboratorijas** izmanto vienu no šādām metodēm atkarībā no to piemērotības konkrētajām analīzes, testēšanas un diagnostikas vajadzībām:* *(a) pieejamās metodes, kas atbilst attiecīgajiem starptautiski atzītajiem noteikumiem vai protokoliem, arī tiem, kurus apstiprinājusi Eiropas Standartizācijas komiteja (CEN); vai attiecīgās metodes, ko izstrādājušas vai iesaka Eiropas Savienības references laboratorijas un kas validētas saskaņā ar starptautiski atzītiem zinātniskiem protokoliem;* *(b) ja nav piemērotu a) apakšpunktā minēto noteikumu vai protokolu, metodes, kas atbilst attiecīgiem valsts līmenī paredzētiem noteikumiem, vai arī, ja tādu noteikumu nav, attiecīgās metodes, ko izstrādājušas vai iesaka valsts references laboratorijas un kas validētas saskaņā ar starptautiski atzītiem zinātniskiem protokoliem; vai attiecīgas metodes, kas izstrādātas un validētas starplaboratoriju vai laboratorijas robežās veiktos metožu validācijas pētījumos saskaņā ar starptautiski atzītiem zinātniskiem protokoliem.*		paraugu ņemšanu (veic OL)	lab. analīzi, testēšanu un diagnostiku (veic OL)
*3. Ja **laboratoriska analīze, testēšana vai diagnostika** ir vajadzīga steidzami un ja nepastāv neviena no šā panta 1. un 2. punktā minētajām metodēm, attiecīgā valsts references laboratorija vai, ja šādas valsts references laboratorijas nav, jebkura cita saskaņā ar 37. panta 1. punktu nozīmēta laboratorija, kamēr nav validēta attiecīga starptautiski atzītiem zinātniskiem protokoliem atbilstoša metode, var izmantot citas metodes, kas nav šā panta 1. un 2. punktā norādītās metodes.*			lab. analīzi, testēšanu un diagnostiku (VRL/OL)
*4. Ja vien iespējams, **laboratoriskās analīzes metodes** atbilst attiecīgajiem kritērijiem, kas paredzēti III pielikumā.*			lab. analīzi, testēšanu un diagnostiku (veic OL)
***5. Paraugus ņem, apstrādā un marķē** tā, lai nodrošinātu to juridisko, zinātnisko un tehnisko derīgumu.*	paraugu ņemšanu (veic KI)	paraugu ņemšanu (veic OL)	lab. analīzi, testēšanu un diagnostiku (veic OL)

5. attēls

“Kaskādes princips” – laboratoriskās analīzes, testēšanas un diagnostikas metodes sakarā ar oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kā aprakstīts OKR 34. pantā. (Jāņem vērā, ka visi hierarhijas elementi uz paraugu ņemšanas metodēm neattiecas, sk. 4. attēlu)

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

2.3.2. ***Otra eksperta atzinums (OKR 35. pants)***

OKR 35. panta 1. punkts noteic operatora tiesības uz otra eksperta atzinumu, kura izmaksas sedz pats operators.

> *OKR 35. pants*
>
> *Otra eksperta atzinums*
>
> 1. *Kompetentās iestādes nodrošina, ka operatoriem, kuru dzīvniekiem vai precēm ņem paraugus, veic analīzi, testēšanu vai diagnostiku sakarā ar oficiālajām kontrolēm, ir tiesības uz otra eksperta atzinumu, kura izmaksas sedz pats operators.*
>
> *(..)*

Šīs tiesības attiecas uz paraugu ņemšanu, analīzi, testēšanu vai diagnostiku, ko veic oficiālo kontroļu, nevis citu oficiālo darbību sakarā. Otra eksperta atzinums, palīdzēdams veidot pamatotu faktoloģisku bāzi, aizsargā operatoru likumīgās tiesības, konkrētāk, OKR 7. pantā noteiktās tiesības pieņemtos lēmumus (veiktos pasākumus) apstrīdēt. Tātad operatoriem, uz kuriem attiecas kompetentās iestādes veiktie pasākumi, šādas tiesības pienākas.

Tiesības uz otra eksperta atzinumu neskar kompetento iestāžu pienākumu nekavējoties rīkoties, lai likvidētu vai ierobežotu riskus cilvēku, dzīvnieku un augu veselībai vai dzīvnieku labturībai, vai – ĢMO un augu aizsardzības līdzekļu gadījumā – arī videi (OKR 35. panta 4. punkts).

Tiesības uz otra eksperta atzinumu kompetentās iestādes nedrīkst darīt atkarīgas no maksājuma nokārtošanas. Tomēr OKR 35. panta 1. punkts nepārprotami deklarē, ka otra eksperta atzinuma izmaksas sedz operators.

Tiesības uz otra eksperta atzinumu veido trīs elementi, kas operatoram dod tiesības:

i) lūgt, lai ar sākotnējo paraugu ņemšanu, analīzi, testēšanu vai diagnostiku saistītos dokumentus izskatītu kāds atzīts un attiecīgi kvalificēts eksperts (OKR 35. panta 1. punkts);

> *OKR 35. pants*
>
> 1. *(..)*
>
> *Tiesības uz otra eksperta atzinumu nozīmē to, ka operatoram ir tiesības lūgt, lai ar paraugu ņemšanu, analīzi, testēšanu vai diagnostiku saistītos dokumentus izskatītu cits atzīts un attiecīgi kvalificēts eksperts.*

ii) lūgt, lai kompetentā iestāde ņem tādu parauga daudzumu, ar ko pietiek arī otrai analīzei, kuru veic otra eksperta atzinuma ietvaros (OKR 48. apsvērums un 35. panta 2. punkts, ievērojot tajā minētos nosacījumus); šo elementu attiecībā uz otra eksperta atzinumu nepiemēro, vērtējot karantīnas organismu klātbūtni augos, augu produktos vai citos objektos, lai pārbaudītu atbilstību OKR 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētajiem noteikumiem (35. panta 2. punkta otrais teikums);

> *OKR 48. apsvērums*
>
> *(..) Šādām tiesībām būtu jādod operatoram iespēja lūgt, lai cits eksperts pārskatītu sākotnējās paraugu ņemšanas, analīzes, testēšanas vai diagnostikas dokumentus, kā arī sākotnēji ņemto paraugu materiālu daļu otrās analīzes, testēšanas vai diagnostikas dokumentus, izņemot gadījumus, kad šāda otrā analīze, testēšana vai diagnostika ir tehniski neiespējama vai neatbilstoša. Jo īpaši tie varētu būt gadījumi, kad apdraudējuma izplatība dzīvniekiem vai precēm ir sevišķi zema vai apdraudējuma sadalījums ir sevišķi rets vai neregulārs, piemēram, karantīnas organismu klātbūtnes noteikšanai vai attiecīgā gadījumā mikrobioloģiskas analīzes veikšanai.*

OKR 35. pants

(..)

2. *Attiecīgā gadījumā, ja tas ir piemēroti un tehniski iespējams, jo īpaši ņemot vērā to, kāda ir apdraudējuma izplatība vai sadalījums dzīvniekos vai precēs, cik ātrbojīgi ir paraugi vai preces un kāds substrāta daudzums ir pieejams, – kompetentās iestādes:*

   (a) *ņemot paraugu un ja to lūdz operators, nodrošina, ka tiek paņemts pietiekams daudzums, lai varētu saņemt otra eksperta atzinumu un veikt 3. punktā minēto pārskatīšanu, ja tāda izrādītos nepieciešama; vai*

   (b) *ja pietiekamu daudzumu, kā minēts a) apakšpunktā, paņemt nav iespējams, par to informē operatoru.*

Šo punktu nepiemēro, kad tiek izvērtēta karantīnas organismu klātbūtne augos, augu produktos vai citos objektos nolūkā pārbaudīt atbilstību 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētajiem noteikumiem.

iii) lūgt, lai kompetentā iestāde paņem tādu parauga daudzumu, ar ko pietiek pēc operatora lūguma veiktai atkārtotai analīzei citā oficiālā laboratorijā gadījumos, kur rodas strīds, kā pamatā ir sākotnējā analīze un otra eksperta atzinums, ja vien šādas tiesības paredz valsts tiesību akti (OKR 35. panta 3. punkts, ievērojot OKR 35. panta 2. punktā minētos nosacījumus).

OKR 35. pants

(..)

3. *Dalībvalstis var nolemt, ka gadījumā, ja starp kompetentajām iestādēm un operatoriem ir strīds, kura pamatā ir 1. punktā minētais otrā eksperta atzinums, operatori var par saviem līdzekļiem lūgt veikt sākotnējās analīzes, testēšanas vai diagnostikas dokumentu pārskatīšanu un attiecīgos gadījumos – lai cita oficiāla laboratorija veiktu atkārtotu analīzi, testēšanu vai diagnostiku.*

Ja konkrētā jomā noteikumus par paraugu ņemšanu vai analīzi noteic nozarei specifiski tiesību akti, šādiem noteikumiem ir lielāks spēks nekā OKR 35. pantā noteiktajiem pamatprincipiem. Konkrētāk, nozarei specifiski noteikumi var paredzēt to, ka obligāti jāiegūst pietiekams daudzums papildu paraugu vai ka galīgo paraugu iegūšanā jāievēro īpašas procedūras. Piemēram, vairāki Savienības tiesību akti ([19]), ([20]), ([21]) noteic īpašas procedūras, kuras nodrošina, ka "prasību izpildes, aizstāvības un arbitrāžas nolūkos" tiek ņemts pietiekams daudzums reprezentatīvu paraugu. Ja nozarei specifiskie noteikumi ir pieņemti, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 882/2004 ([22]), attiecīgās normas turpina piemērot, ja vien neatceļ vai neaizstāj jauni tiesību akti, kas pieņemti uz OKR pamata.

Ja Savienības tiesību akti procedūras tuvāk neprecizē, dalībvalstu līmenī ir jāievieš noteikumi par:

— *atzītā un attiecīgi kvalificētā eksperta*, proti, OKR 35. panta 1. punktā minēto dokumentu izskatītāja, kvalifikācijas kritērijiem;

— otra eksperta atzinuma vajadzībām ņemta papildu parauga apstrādi un glabāšanu;

([19]) Komisijas Regula (EK) Nr. 333/2007 (2007. gada 28. marts), ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes svina, kadmija, dzīvsudraba, neorganiskās alvas, 3-MHPD un benzopirēna koncentrācijas oficiālajai kontrolei pārtikas produktos (OV L 88, 29.3.2007., 29. lpp.).

([20]) Komisijas Regula (EK) Nr. 401/2006 (2006. gada 23. februāris), ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes mikotoksīnu līmeņu oficiālai kontrolei pārtikas produktos (OV L 70, 9.3.2006., 12. lpp.).

([21]) Komisijas Regula (EK) Nr. 152/2009 (2009. gada 27. janvāris), ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes barības oficiālajai kontrolei (OV L 54, 26.2.2009., 1. lpp.).

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 882/2004 (OV L 165, 30.4.2004., 1. lpp.) ir atcelta no 2019. gada 14. decembra ar Regulu (ES) 2017/625.

— to, kā kompetentās iestādes un operatori izmanto sākotnējās analīzes, otra eksperta atzinuma un, attiecīgā gadījumā, otras oficiālās analīzes rezultātus. OKR paredzēto noteikumu mērķis cita starpā ir nodrošināt, lai operatoriem būtu pamatota faktoloģiskā bāze, lai tie varētu izmantot savas apstrīdēšanas tiesības (OKR 7. pants). Tomēr pašu apstrīdēšanas procedūru reglamentē nevis OKR, bet gan valsts noteikumi;

— jebkādiem tiesību uz dokumentu pārskatīšanu īstenošanas termiņiem, piemēram, ņemot vērā termiņus, kas attiecīgajiem pārsūdzības līdzekļiem, tai skaitā pārsūdzības tiesībām, paredzēti valsts līmenī.

2.3.2.1. *Nosacījumi, ar kādiem ņem paraugus otra eksperta atzinumam un citas oficiālās laboratorijas veiktai atkārtotai analīzei*

Parauga papildu daudzums, kas vajadzīgs, lai atzinumu varētu dot otrs eksperts, vai kas jāpatur pārskatīšanai (atkārtotai analīzei citā oficiālā laboratorijā), kura minēta OKR 35. panta 3. punktā, ir jāņem sākotnējā parauga materiāla iegūšanā. Kompetentajai iestādei būtu jāraugās, lai visi paraugi attiecībā uz parauga partiju ir vienlīdz reprezentatīvi.

Vai paraugu ņem tādā daudzumā, ar ko pietiek otrai analīzei otra eksperta atzinumā un OKR 35. panta 3. punktā minētajai pārskatīšanai, ir atkarīgs no tā, vai šāda paraugu ņemšana atbilst regulas nosacījumiem "attiecīgā gadījumā, ja tas ir piemēroti un tehniski iespējams".

Daži tādu gadījumu piemēri, kuros parauga ņemšana pietiekamā daudzumā minētajiem nosacījumiem "*attiecīgā gadījumā, ja tas ir piemēroti un tehniski iespējams*" var neatbilst, ir aprakstīti OKR 35. panta 2. punktā un 48. apsvērumā. Atkarībā no dzīvnieka vai preces veida, matricas, mērķaģenta, paraugu ņemšanas apstākļiem un veicamās analīzes veida var būt jāņem vērā dažādi faktori. Neskarot nozaru noteikumus, var ņemt vērā tālāk sniegto piemēru sarakstu, kas nav izsmeļošs.

Var uzskatīt, ka paraugu ņemšana daudzumā, ar ko pietiek otra eksperta atzinuma un/vai OKR 35. panta 3. punktā minētās pārskatīšanas vajadzībām, nosacījumam:

"attiecīgā gadījumā", ja

— neatbilst tad, ja tiesības uz otru oficiālo analīzi nav ieviestas valsts tiesību aktos;

— tad, ja atkārtotu analīzi citā oficiālā laboratorijā saskaņā ar OKR 35. panta 3. punktu nevar veikt tāpēc, ka nevienai citai ES vai EEZ oficiālajai laboratorijai nav attiecīgās analīzes veikšanai vajadzīgo speciālo zināšanu vai iekārtu, (un) ja pirms paraugu ņemšanas šis apstāklis kompetentajai iestādei bijis zināms; šis lēmums būtu jāpamato ar izmeklēšanu, kurā izmanto, piemēram, OKR 102.–108. pantā paredzētos administratīvās palīdzības un sadarbības mehānismus, un/vai pieejamos instrumentus, ko paredzējusi Komisija ([23]);

"piemēroti", ja

— ja operatoram pieejams parauga materiāls rada risku, piemēram, ir slimības materiāls vai potenciāls bioterorisma ierocis; tomēr šādos gadījumos, ja paraugu transportē, glabā un apstrādā kompetentās iestādes un oficiālo laboratoriju kontrolē, var būt lietderīgi, ka pietiekamu daudzumu parauga atkārtotas analīzes veikšanai saskaņā ar OKR 35. panta 3. punktu ņem cita oficiāla laboratorija;

— apdraudējuma pārstāvētība dzīvniekā vai precē var būt tik niecīga vai apdraudējuma sadalījums var būt tik rets vai neregulārs, ka papildu materiālā bīstamo aģentu pietiekami droši konstatēt var nebūt iespējams;

"tehniski iespējami", ja

— paraugu ņemšanai nav pieejams pietiekams parauga daudzums;

— no precēm, ko kompetentās iestādes no operatoriem ir pasūtījušas, izmantojot distanciālās saziņas līdzekļus un saskaņā ar 36. pantu sevi neidentificējot, nevar iegūt pietiekamu daudzumu, kas parauga partijai ir vienmērīgi reprezentatīvs. Cik iespējams, kompetentajām iestādēm būtu jācenšas saglabāt operatora tiesības uz otra eksperta atzinumu, pasūtot pietiekamu skaitu vienību, bet, ja pietiekamu reprezentatīvu daudzumu iegūt neizdodas, tām saskaņā ar OKR 35. panta 2. punkta b) apakšpunktu jāinformē operators;

([23]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625.

— analizējamā bioloģiskā, ķīmiskā vai fizikālā aģenta ātrbojīgums, noārdīgums vai aktivitāte liedz (vai ierobežo laiku, kurā) paraugus glabāt un apstrādāt saskaņā ar OKR 34. panta 5. punktu.

Kopumā, ja uzskata, ka pietiekami liela parauga ņemšana netiek uzskatīta par atbilstošu OKR 35. panta 2. punkta nosacījumiem "*attiecīgā gadījumā, ja tas ir piemēroti un tehniski iespējams*", kompetentā iestāde saskaņā ar 35. panta 2. punkta b) apakšpunktu par to informē operatoru.

2.3.2.2. *Citas oficiālas laboratorijas veikta atkārtota analīze*

35. panta 3. punkts dalībvalstīm piešķir prerogatīvu īstenot tiesības uz sākotnējās analīzes dokumentu pārbaudi un uz atkārtotu oficiālo analīzi (otru oficiālo analīzi), testu vai diagnostiku, ko īsteno cita oficiāla laboratorija. Šo tiesību īstenošana pieprasa, lai būtu pieņemti valsts tiesību akti (kas pieņemti pēc OKR stāšanās spēkā), kas īpaši paredz tiesības uz atkārtotu oficiālo analīzi.

Oficiālā laboratorija, kas veic atkārtotu analīzi saskaņā ar OKR 35. panta 3. punktu, pārņem "arbitra" funkciju gadījumos, kur starp kompetento iestādi un operatoru rodas strīds, kura pamatā ir sākotnējā analīze un otra eksperta atzinums. Ja nevienai citai oficiālajai laboratorijai teritorijā, kurā darbojas kompetentā iestāde, nav speciālo zināšanu vai iekārtu, ar kurām veikt atkārtotu analīzi, kompetentajām iestādēm pēc iespējas jāizmanto OKR 37. panta 2. punktā paredzētie pārrobežu nozīmēšanas mehānismi.

Ja dalībvalstis nolemj piešķirt tiesības uz atkārtotu analīzi, testēšanu vai diagnostiku saskaņā ar OKR 35. panta 3. punktu, šādas analīzes, testēšanas vai diagnostikas izmaksas sedz operatori.

2.3.3. ***Oficiālās laboratorijas (OKR 37.–42. pants)***

2.3.3.1. *Nozīmēšana*

Kompetentajām iestādēm ir pienākums nozīmēt oficiālās laboratorijas, kas analizē, testē un diagnosticē gan oficiālo kontroļu, gan citu oficiālo darbību laikā ņemtus paraugus. Šādu nozīmēšanu veic rakstiski, tajā ietver OKR 37. panta 3. punktā minētos elementus, un nozīmēšanā jāsniedz dokumentāri pierādījumi, kas apliecina, ka ir novērtētas un izpildītas OKR 37. panta 4. un 5. punktā minētās prasības.

OKR 37. panta 1. punkts neliedz par oficiālajām laboratorijām nozīmēt privātas laboratorijas, kas atbilst OKR 37. panta 4. un 5. punkta prasībām. Tomēr, ja privāta laboratorija papildus oficiālās laboratorijas funkcijām uztur darījumattiecības ar operatoriem, uz kuriem attiecas oficiālās kontroles, vajadzētu mehānismus, kas saskaņā ar OKR 37. panta 4. punkta c) apakšpunktu attiecībā uz šīs oficiālās laboratorijas uzdevumiem nodrošina objektivitāti. Ja vien oficiālās laboratorijas nav nozīmētas, atkāpjoties no obligātās akreditācijas (sk. 2.3.3.2. nodaļu par akreditāciju), jāpiemēro standartā EN ISO/IEC 17025 noteiktie objektivitātes nodrošināšanas mehānismi.

Ja laboratorija atbilst attiecīgajām prasībām un pienākumiem un katrai funkcijai ir nozīmēta saskaņā ar attiecīgajām OKR normām (OKR 37.–42. pants un 92.–101. pants), tā var pildīt gan oficiālās laboratorijas, gan references laboratorijas vai references centra funkcijas. Nozīmējumā cita starpā iekļauj detalizētu aprakstu par kārtību (pasākumiem), "*kas vajadzīga, lai nodrošinātu efektīvu un lietderīgu koordināciju un sadarbību starp laboratoriju un kompetentajām iestādēm*" (OKR 37. panta 3. punkta c) apakšpunkts). Šāda kārtība var attiekties, piemēram, uz:

— regulāras plānošanas un resursu piešķiršanas procedūrām, lai nodrošinātu, ka kompetentajām iestādēm ir piekļuve laboratoriju resursiem saskaņā ar OKR 37. panta 4. punkta a), b) un d) apakšpunktu un atbilstoši to valsts daudzgadu kontroles plāniem;

— regulāras ziņošanas procedūrām, tai skaitā savlaicīgu apmaiņu ar datiem par paraugiem un laboratorijas rezultātiem, jo īpaši tad, ja šie rezultāti liecina par neatbilstībām vai riskiem cilvēka, dzīvnieku vai augu veselībai vai – attiecībā uz ĢMO un augu aizsardzības līdzekļiem – arī videi (OKR 38. panta 1. punkts);

— oficiālo laboratoriju sadarbību ar valsts un/vai ES references laboratorijām, jo īpaši nodrošinot, ka kompetentā iestāde tiek informēta par starplaboratoriju salīdzinošo testu vai prasmes testu rezultātiem saskaņā ar OKR 38. panta 2. punktu, lai tā varētu pildīt savus pienākumus, kas izriet no OKR 39. panta 2. punkta;

— revīziju veikšanu saskaņā ar OKR 39. panta 1. punktu, tai skaitā mehānismiem, kas nodrošina, ka kompetentā iestāde ir informēta par akreditācijas izvērtējumu rezultātiem un tātad spēj pildīt savus pienākumus, kas izriet no OKR 39. panta 2. punkta.

2.3.3.2. Akreditācija

Oficiālajām laboratorijām ir pienākums darboties saskaņā ar standartu EN ISO/IEC 17025, un tām jābūt akreditētām saskaņā ar šo standartu. Kā noteikts OKR 37. panta 5. punktā, to akreditācijas tvērumā ietilpst visas laboratoriskās analīzes, testēšanas vai diagnostikas metodes, kas laboratorijai jāizmanto, darbojoties kā oficiālai laboratorijai.

Šajā sakarā terminu "metode" var saprast kā mērīšanas procedūru, ko piemēro konkrētai matricei vai matricu grupai un konkrētam analītam vai analītu grupai, vai to kombinācijai atkarībā no konkrētās metodes saskaņā ar EN ISO/IEC 17025. OKR paredz atkāpes no šā pienākuma, piešķirot dalībvalstīm prerogatīvu ar noteiktiem nosacījumiem nozīmēt oficiālu laboratoriju, kas neatbilst akreditācijas pienākumam, un zināmu elastību attiecībā uz akreditācijas tvērumu.

1. Oficiālās laboratorijas akreditācijas tvērumu:

   a. var veidot metožu grupas (OKR 37. panta 5. punkta b) apakšpunkts);

   b. var definēt elastīgi ([24]) (OKR 37. panta 5. punkta c) apakšpunkts).

2. Pastāvīgas atkāpes no obligātās akreditācijas ir noteiktas oficiālajām laboratorijām, kam vienīgais darbības veids ir konstatēt *Trichinella* ([25]) gaļā, un laboratorijām, kas veic analīzi, testēšanu vai diagnostiku tikai sakarā ar citām oficiālajām darbībām (saskaņā ar nosacījumiem, kas aprakstīti attiecīgi OKR 40. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 40. panta 1. punkta b) apakšpunktā).

3. Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/1353 ([26]) tādās jomās kā augu veselība, pārtikas kontaktmateriāli, pārtikas piedevas, pārtikas fermenti, aromatizētāji un barības piedevas uz OKR 41. pantā sniegtā pilnvarojuma pamata noteic pastāvīgas atkāpes no pienākuma, kas paredz, ka visas oficiālās laboratorijas izmantotās metodes ir akreditācijas tvērumā.

4. Pagaidu atkāpe no obligātās akreditācijas (1 + 1 gads) oficiālajām laboratorijām ir atļauta tālāk minētajos OKR 42. panta 1. punktā nosauktajos gadījumos un ar OKR 42. panta 2.–4. punktā minētajiem nosacījumiem:

   a. ja attiecīgās metodes izmantošana (skaitot no šādu noteikumu spēkā stāšanās dienas) Savienības tiesību aktos ir jauna prasība;

   b. ja izmantotās metodes maiņu dēļ ir vajadzīga jauna akreditācija vai akreditācijas tvēruma paplašināšana (ja tā nav elastīgā akreditācijas tvērumā);

   c. ja vajadzība šo metodi izmantot izriet no ārkārtas situācijas vai jauna riska.

Pamatojoties uz OKR 41. panta doto pilnvarojumu, Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/1353 noteic noteikumus, saskaņā ar kuriem kompetentās iestādes drīkst nozīmēt oficiālas laboratorijas, kas OKR 37. panta 4. punkta e) apakšpunkta prasībai pilnā mērā neatbilst attiecībā uz visām metodēm, kuras tās izmanto oficiālajām kontrolēm.

Deleģētās regulas (ES) 2021/1353 aptvertās jomas, kurām uz OKR 41. panta pamata drīkst piemērot atkāpes, ir pārtikas kontaktmateriāli, pārtikas piedevas, pārtikas fermenti, aromatizētāji, barības piedevas un augu veselība.

([24]) "Elastīgs akreditācijas tvērums": akreditācijas tvērums, kas noteikts, lai dotu iespēju atbilstības novērtēšanas iestādēm veikt izmaiņas metodoloģijā un citos parametros, kuri ietilpst atbilstības novērtēšanas iestādes kompetencē, un ko apstiprinājusi akreditācijas iestāde (ISO/IEC 17011:2017).

([25]) Pamatnostādnes par obligātiem ieteikumiem oficiālajai laboratorijai, kura izraudzīta par laboratoriju *Trichinella* konstatēšanai gaļā: https://ec.europa.eu/food/system/files/2021-10/biosafety_fh_legis_guidance_min-recom-trichinella-meat_lv.pdf.

([26]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/1353 (2021. gada 17. maijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625, nosakot, kādos gadījumos un ar kādiem nosacījumiem kompetentās iestādes drīkst nozīmēt oficiālās laboratorijas, kas neatbilst nosacījumiem attiecībā uz visām metodēm, kuras tās izmanto oficiālajām kontrolēm vai citām oficiālajām darbībām (OV L 291, 13.8.2021., 20. lpp.).

Deleģētās regulas (ES) 2021/1353 2. un 3. pants paredz tālāk minētos nosacījumus, ar kuriem oficiāla laboratorija, kas darbojas minētās regulas reglamentētās jomās, tiek nozīmēta tādas metodes īstenošanai, kas nav laboratorijas akreditācijas tvērumā:

(i) laboratorijā jābūt ieviestai kvalitātes nodrošināšanas sistēmai, kura nodrošina, ka, laboratorisko analīžu, testēšanas vai diagnostikas metodes lietojot ārpus laboratorijas akreditācijas tvēruma, tiek gūti ticami rezultāti.

Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ieviešana ir prasība, kas jāizpilda, lai saņemtu akreditāciju saskaņā ar standartu EN ISO/IEC 17025, kā prasa OKR 37. panta 4. punkta e) apakšpunkts. Tomēr Deleģētās regulas (ES) 2021/1353 vajadzībām kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir jāpiemēro *arī* metodēm, ko izmanto *ārpus* akreditācijas tvēruma;

(ii) laboratorijas izmantotās neakreditētās metodes raksturojumā ir attiecīgajai jomai būtiskie kritēriji, kas ir sniegti OKR III pielikumā.

Šī prasība ir līdzīga OKR 34. panta 4. punktā noteiktajai pamatprasībai par metodes atbilstību attiecīgajiem kritērijiem. Tomēr Deleģētās regulas (ES) 2021/1353 konkrētajai vajadzībai šai prasībai ir *jābūt* izpildītai (nevis tikai "*ja vien iespējams*", kā noteikts OKR 34. panta 4. punktā);

(iii) augu veselības jomā Deleģētās regulas (ES) 2021/1353 3. pants prasa, lai papildus minētajam oficiālā laboratorija jau būtu (saskaņā ar standartu EN ISO/IEC 17025) akreditēta attiecībā uz kādu metodi, kas pieder pie vienas no minētās regulas pielikumā norādītajām kategorijām; laboratoriju tad drīkst nozīmēt ar nosacījumu, ka tā to pašu metodi ārpus akreditācijas tvēruma izmanto tādas pašas organismu grupas kaitīgajam organismam kā tas kaitīgais organisms, kuram izmanto akreditēto metodi. Saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2021/1353 8. apsvērumu par "*organismu grupām*" uzskata šādas grupas:

— nematodes;

— baktērijas;

— sēnes un oomicētes;

— vīrusi, viroīdi un fitoplazmas;

— kukaiņi un ērces.

Ja kompetentās iestādes kādu laboratoriju nozīmē gan par oficiālo laboratoriju saskaņā ar OKR 37. panta 1. punktu, gan par valsts references laboratoriju saskaņā ar OKR 100. panta 1. punktu, oficiālās laboratorijas statusa piešķiršanai var piemērot OKR 41. pantā paredzēto atkāpi. OKR 41. pantā paredzētā atkāpe uz šīs laboratorijas references laboratorijas funkciju neattiecas.

Tomēr augu veselības jomā oficiālās laboratorijas, kas nozīmētas, balstoties uz OKR 41. pantā paredzēto atkāpi, pēc tam var nozīmēt par valsts (vai ES) references laboratorijām neatkarīgi no tā, vai tās atbilst akreditācijas prasībām, kas noteiktas OKR 37. panta 4. punkta e) apakšpunktā (vai attiecībā uz ESRL — attiecīgi OKR 93. panta 3. punkta a) apakšpunktā) ([27]).

2.3.3.3. *Pārrobežu nozīmēšana*

Kompetentās iestādes par oficiālo laboratoriju (ar OKR 37. panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem) drīkst nozīmēt oficiālu laboratoriju, kas atrodas citā dalībvalstī vai EEZ valstī. Šī norma dalībvalstīm paver zināmu elastību, piemēram, ja teritorijā, kurā darbojas kompetentā iestāde, OKR 37. panta 4. un 5. punkta prasībām atbilstoša laboratorija nav pieejama. OKR 34.–42. pantā izklāstītie noteikumi un prasības attiecas arī uz citā dalībvalstī vai EEZ valstī nozīmētām oficiālajām laboratorijām. Piemēram, laboratorijām, ko nozīmējušas divas vai vairākas kompetentās iestādes, prasību par pietiekamu laboratorijas kapacitāti (OKR 37. panta 4. punkta a), b) un d) apakšpunkts) ir jāspēj izpildīt savās saistībās pret visām kompetentajām iestādēm, kas tās ir nozīmējušas.

([27]) OKR 100. panta 2. punkta otrais teikums attiecībā uz VRL un OKR 93. panta 4. punkts attiecībā uz ESRL.

Papildus kārtībai, par ko vienojušās katra kompetentā nozīmētājiestāde un tās nozīmētās laboratorijas, kompetentajām iestādēm, kas par oficiālo laboratoriju nozīmējušas vienu un to pašu laboratoriju, ir jāuztur savstarpēja saziņa un koordinācija, lai vienotos par šādiem pasākumiem:

— revīziju veikšana (OKR 37. panta 2. punkts saistībā ar 39. panta 1. punktu): revīzijas var veikt vai nu abas/visas kompetentās iestādes atsevišķi, vai arī to veikšanu var deleģēt tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā laboratorija atrodas;

— informācijas apmaiņa par laboratorijas akreditācijas tvērumu un akreditācijas izvērtējumu rezultātiem, jo īpaši gadījumos, kur uz akreditācijas izvērtējumiem paļaujas dalībvalsts, kā teritorijā attiecīgā laboratorija atrodas;

— informācijas apmaiņa par gadījumiem, kur saskaņā ar OKR 39. panta 2. punktu oficiālās laboratorijas nozīmējums tiek atsaukts, jo īpaši tad, ja nozīmējumu atsauc tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā laboratorija atrodas, ņemot vērā, ka šis nozīmējums ir priekšnoteikums, lai nozīmēšanu saskaņā ar OKR 37. panta 2. punkta b) apakšpunktu varētu veikt cita dalībvalsts.

Lai atvieglotu dalībvalstu sadarbību pārrobežu nozīmēšanas vajadzībai un OKR 37. panta 6. punktā aprakstīto gadījumu izvērtēšanai Komisija piedāvā centralizētu platformu, kurā dalībvalstis var savstarpēji apmainīties ar kontaktinformāciju par to teritorijā nozīmētajām nacionālajām laboratorijām. Papildus informācijai, ar kuru apmainās platformā, dalībvalstis var apsvērt, vai kompetento iestāžu vai laboratoriju vietnēs par savu nozīmēto laboratoriju darbību nepiedāvāt detalizētāku informāciju (tādu kā pieejamās metodes vai akreditācijas statuss).

2.3.3.4. *Apakšuzņēmuma līgumu slēgšana*

Visām laboratorijām, kas analizē, testē un diagnosticē oficiālus paraugus, jābūt nozīmētām par oficiālām laboratorijām, izņemot gadījumus, kur nevienai Savienībā vai EEZ valstī nozīmētai oficiālajai laboratorijai nav nepieciešamo speciālo zināšanu, iekārtu, infrastruktūras un personāla, lai veiktu jaunu vai īpaši specifisku laboratorisko analīzi, testēšanu vai diagnostiku (OKR 37. panta 6. punkts). Tātad citos gadījumos, kas nav uz OKR 37. panta 6. punkta pamata, oficiālās laboratorijas apakšuzņēmuma līgumus slēgt drīkst tikai ar citu oficiālu laboratoriju. Laboratorijām, kas akreditētas saskaņā ar standartu EN ISO/IEC 17025, šādos gadījumos ir jāievēro attiecīgie šā standarta noteikumi par ārēji piedāvātiem produktiem un sniegtiem pakalpojumiem.

Pirms jebkuru darbību ar apakšuzņēmuma līgumu uztic citai oficiālai laboratorijai, vienmēr ir jāinformē kompetentā nozīmētājiestāde. Ja laboratorija, ar kuru noslēgts apakšuzņēmuma līgums, atrodas tajā pašā dalībvalstī, bet to ir nozīmējusi cita kompetentā iestāde, starp kompetentajām nozīmētājiestādēm ir jāuztur koordinācija un saziņa, lai būtu droši, ka laboratorija, ar kuru noslēgts apakšuzņēmuma līgums, uz apakšuzņēmuma līguma noslēgšanas laiku un attiecībā uz apakšuzņēmuma līgumā paredzēto darbību atbilst OKR 37. panta 4. un 5. punktā noteiktajām nozīmēšanas prasībām. Šai vajadzībai kompetentās iestādes, kas atrodas vienā un tajā pašā dalībvalstī, var izmantot līdzšinējās administratīvās sadarbības formas.

Ja uzdevumus saskaņā ar apakšuzņēmuma līgumu uztic oficiālai laboratorijai citā dalībvalstī vai EEZ valstī, saskaņā ar OKR 37. panta 2. punktu šai laboratorijai, kas atrodas citā dalībvalstī vai EEZ valstī, ir jābūt pirmās dalībvalsts kompetentās iestādes nozīmētai. Šis noteikums nodrošina, ka kompetentā nozīmētājiestāde pirmajā dalībvalstī vienmēr pārrauga katras nozīmētās laboratorijas uzdevumus, sniegumu un prasību izpildi un ka var notikt sekmīga koordinācija saskaņā ar OKR 37. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

OKR 37. panta 6. punkts prasībai par nozīmēšanu prasa tādu izņēmumu, ka kompetentajām iestādēm ir atļauts jaunu vai īpaši specifisku laboratorisko analīzi, testēšanu vai diagnostiku uzdot veikt laboratorijām, kuras par oficiālām laboratorijām vai diagnostikas centriem nav nozīmētas. Tomēr tas ir atļauts tikai tad, ja nevienai citai oficiālajai laboratorijai dalībvalstī vai EEZ valstī nav šādas analīzes veikšanai nepieciešamo speciālo zināšanu, iekārtu, infrastruktūras un personāla. Kompetentajām iestādēm lēmums piemērot šo normu būtu jāpamato, parādot, ka izmeklēšana atklājusi, ka cita piemērota oficiālā laboratorija nav atrodama. Izmeklēšanā var izmantot administratīvās palīdzības un sadarbības mehānismus, kas paredzēti OKR 102.–108. pantā, un/vai Komisijas Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta izveidoto laboratoriju datubāzi ([28]). Procedūrai, kurā lūdz, lai "minēto analīzi, testus un diagnostiku veiktu laboratorija vai diagnostikas centrs", oficiāla nozīmēšana saskaņā ar OKR 37. panta 1. punktu nav nepieciešama, tās pamats var būt līgumiska vienošanās ar attiecīgo laboratoriju.

([28]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625.

2.3.3.5. *Revīzijas*

Kompetentā nozīmētājiestāde ir atbildīga par to, lai pārbaudītu, vai oficiālā laboratorija joprojām atbilst nozīmēšanas prasībām, kas ir noteiktas OKR 37. panta 4. un 5. punktā, un OKR 38. pantā paredzētajiem pienākumiem. Galvenais instruments, kas nodrošina oficiālo laboratoriju darbību augstā līmenī, ir akreditācijas revīzijas. Tāpēc tad, ja kompetentās iestādes uzskata, ka šīs revīzijas ir liekas, proti, ka tās ir līdzvērtīgas revīzijām, ko kompetentā iestāde veic saskaņā ar OKR 39. panta 1. punktu, savu pienākumu organizēt regulāras revīzijas kompetentās iestādes var izpildīt, paļaujoties uz valsts akreditācijas iestādes veiktajiem akreditācijas izvērtējumiem. Kompetentajām iestādēm būtu jāgādā, ka tās tiek informētas par akreditācijas izvērtējumu rezultātiem, kā arī par oficiālās laboratorijas veiktajiem koriģējošajiem pasākumiem, lai tās būtu spējīgas rīkoties saskaņā ar OKR 39. panta 2. punktu.

Papildus akreditācijas izvērtējumiem ir jābūt ieviestiem mehānismiem, kas kompetentajai iestādei dod iespēju reaģēt uz oficiālās laboratorijas neatbilstību OKR 37. panta 4. punkta a)–d) apakšpunktā noteiktajām prasībām un uz OKR 38. pantā noteiko pienākumu neizpildi. Šādu mehānismu vidū var būt ikgadēja ziņošana, regulāra ziņošana, informācijas apmaiņa ar vietējām iestādēm, kurām kompetentā iestāde ir nodevusi atbildību saskaņā ar OKR 4. panta 2. punktu un kuras regulāri sadarbojas ar oficiālo laboratoriju, kā arī VRL organizēto starplaboratoriju salīdzinošo testu vai prasmes testu rezultātu pārskatīšana.

Ja ir pazīmes par oficiālās laboratorijas neatbilstību kādam no OKR 39. panta 2. punktā minētajiem apakšpunktiem, kompetentā iestāde rīkojas, piemēram, organizējot papildu revīzijas saskaņā ar OKR 39. panta 1. punktu, pieprasot laboratorijai veikt koriģējošus pasākumus un galu galā, ja laboratorija neveic atbilstīgus un laikus īstenotus koriģējošus pasākumus, atsaucot nozīmējumu.

Norādījumus par revīzijas pasākumiem starp dažādu dalībvalstu kompetentajām iestādēm skatīt iepriekš iedaļās "Pārrobežu nozīmēšana" un "Apakšuzņēmuma līgumu slēgšana".

2.4. **V. NODAĻA. Tādu dzīvnieku un preču oficiālās kontroles, ko ieved Savienībā**

2.4.1. ***Noteikumi par tādu sūtījumu oficiālajām kontrolēm, ko ieved Savienībā***

2.4.1.1. *Sūtījumi un pavaddokumenti*

OKR 3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)

37) *"sūtījums" ir kāds skaits dzīvnieku vai kāds daudzums preču, uz kurām attiecas viens un tas pats oficiālais sertifikāts, oficiālais apliecinājums vai jebkurš cits dokuments, ko nosūta ar to pašu transportlīdzekli un no tās pašas teritorijas vai trešās valsts, un kuras – izņemot preces, uz ko attiecas 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētie noteikumi, – atbilst vienam un tam pašam veidam, klasei vai aprakstam; (..)*

Oficiālie sertifikāti, oficiālie apliecinājumi vai pavaddokumenti, kas doti līdzi sūtījumam, identificē dzīvniekus vai preces, kas pieder pie viena sūtījuma. Saskaņā ar OKR 89. pantu oficiālajiem sertifikātiem ir jāpaver iespēja ērti pārbaudīt saikni ar sūtījumu, partiju vai atsevišķu dzīvnieku vai preci, uz ko tie attiecas, un iespēja identificēt izdevējiestādi, personu, kura tos parakstījusi, un to izsniegšanas datumu. No OKR 91. panta izriet arī, ka tad, ja uz sūtījumu vai partiju, attiecas oficiāli apliecinājumi, tiem jāpaver iespēja pārbaudīt saikni starp oficiālo apliecinājumu un attiecīgo sūtījumu vai partiju. Tātad šie dokumenti palīdz sūtījumu identificēt un tos dod līdzi par nodrošinājumu, ka OKR 1. panta 2. punktā minētie noteikumi ir ievēroti.

Viena sūtījuma dzīvniekiem un precēm ir jāpieder vienam un tam pašam veidam vai klasei vai jāatbilst vienādam aprakstam, izņemot augus, augu produktus un citus objektus, uz kuriem attiecas OKR 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētie noteikumi un kuru veids, klase vai apraksts var būt neviendabīgi. Piemēram, augu produktu sūtījumā var būt dažāda veida augļi un dārzeņi, uz kuriem attiecas viens un tas pats fitosanitārais sertifikāts.

Ja dzīvnieku vai preču ievešanai Savienībā ir nepieciešams sertifikāts, viena veida, klases vai apraksta dzīvnieki vai preces nozīmē to, ka:

i) uz dzīvniekiem un precēm var attiecināt vienu un to pašu sertifikātu, ko prasa ES tiesību akti;

ii) minētā sertifikāta I daļā uz tiem var attiecināt vienu to pašu sūtījuma aprakstu;

iii) tiem visiem ir jāatbilst attiecīgā sertifikāta II daļā atzīmētajām deklarācijām/paziņojumiem.

Vienā sūtījumā var būt dažādas partijas. Viena sūtījuma dzīvniekus vai preces pārvadā vienā un tajā pašā transportlīdzeklī.

Viena sūtījuma preces pārvadāšanas laikā jāglabā vienā un tajā pašā temperatūrā (apkārtējās vides temperatūrā, atdzesētas vai saldētas).

2.4.1.2. *Dzīvnieku, dzīvnieku izcelsmes produktu, kombinētu produktu un reproduktīvu produktu sertificēšanas noteikumi*

Dzīvnieku, dzīvnieku izcelsmes produktu un reproduktīvo produktu galvenā specifika ir tāda: ja spēkā nav citi īpaši noteikumi, saskaņā ar Regulas (ES) 2016/429 237. panta 2. punktu sertificējošajai amatpersonai, kas ir pilnvarota parakstīt oficiālos sertifikātus, jābūt oficiālajam veterinārārstam.

Attiecībā uz dzīvniekiem un inkubējamām olām sertifikāti ir jāizdod 10 dienās pirms ierašanās RKP – laikā, kuru jūras transporta gadījumā var pagarināt, lai aptvertu jūras pārvadājuma ilgumu (ja to pamato kuģa kapteiņa papildu deklarācija) (saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2020/692 ([29]) 3., 14. un 101. pantu).

Attiecībā uz reproduktīvajiem produktiem saskaņā ar tās pašas deleģētās regulas 182.*a* pantu Savienībā ir iespējams importēt vecos krājumus, kas ievākti un radīti saskaņā ar iepriekš piemērojamiem ES noteikumiem. Šai vajadzībai ir pieejami īpaši sertifikāti ([30]).

Tranzīts vai pārkraušana trešās valstīs

Pēc izvešanas no izcelsmes trešās valsts sūtījumus var tranzitēt caur citām trešām valstīm vai pirms ievešanas Savienības teritorijā pārkraut citās trešajās valstīs. Tomēr dzīvnieku vešana tranzītā, to izkraušana vai pārkraušana trešās valstīs (arī ūdensdzīvnieku ūdens maiņa) ir atļauta tikai tajās trešajās valstīs, kas ir norādītas sarakstā attiecībā uz konkrētās preces ievešanu Savienībā saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2020/692 14. panta 2. punktu un 167. panta b) punktu. Attiecībā uz sauszemes dzīvniekiem dažas atkāpes no šā noteikuma paredz tās pašas deleģētās regulas 15. un 16. pants.

Ja dzīvnieku izcelsmes produkti vai kombinētie produkti paliek aizplombētā transporta konteinerā tā, ka sūtījuma sanitārais statuss nemainās, tranzīta trešajai valstij jauns sertifikāts nav jāizdod, jo netiek apdraudēts tas, kā tiek pildītas Regulas (ES) 2016/429 238. panta 1. punktā minētās prasības attiecībā uz dzīvnieku veselību un Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/2292 ([31]) 21. panta 4. punkta a) apakšpunktā minētās prasības attiecībā uz sabiedrības veselību.

([29]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/692 (2020. gada 30. janvāris), ar ko attiecībā uz noteikumiem par noteiktu dzīvnieku, reproduktīvo produktu un dzīvnieku izcelsmes produktu sūtījumu ievešanu Savienībā, to pārvietošanu un rīkošanos ar tiem pēc ievešanas papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429 (OV L 174, 3.6.2020., 379. lpp.).

([30]) 20.–23. pants Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2021/403 (2021. gada 24. marts), ar ko attiecībā uz tādu veterināro un veterināro/oficiālo sertifikātu paraugiem, kuri paredzēti noteiktu kategoriju sauszemes dzīvnieku un to reproduktīvo produktu sūtījumu ievešanai Savienībā un pārvietošanai starp dalībvalstīm, un šādu sertifikātu sakarā veicamo oficiālo sertificēšanu nosaka noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/429 un (ES) 2017/625 piemērošanai un atceļ Lēmumu 2010/470/ES (OV L 113, 31.3.2021., 1. lpp.).

([31]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2292 (2022. gada 6. septembris), ar ko attiecībā uz prasībām par produktīvo dzīvnieku un noteiktu lietošanai pārtikā paredzētu preču sūtījumu ievešanu Savienībā papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 (OV L 304, 24.11.2022., 1. lpp.).

Tomēr, ņemot vērā, ka sākotnējā sertifikātā sniegtās veselības garantijas vairs nav derīgas, attiecībā uz iesaistīto produktu tranzīta trešā valsts ir jānorāda un jauns sertifikāts ir jāizsniedz šādos gadījumos:

— beztaras produktu, arī uz paliktņiem sakrautu iepakojumu, izkraušana un pārkraušana transporta konteinerā, kas paredzēts nosūtīšanai uz Savienību;

— izkraušana glabāšanai tranzīta trešās valsts noliktavā neatkarīgi no tās muitas statusa un atkārtota iekraušana transportlīdzeklī, kas dodas uz Savienību;

— izkraušana un jebkāda apstrāde vai pārstrāde tranzīta trešās valsts uzņēmumā pirms pārkraušanas transportlīdzeklī, kas dodas uz Savienību.

Vairākkārtēja sertifikācija

Deleģētās regulas (ES) 2022/2292 21. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto dzīvnieku izcelsmes produktu sūtījumam vai tās pašas regulas 21. panta 1. punkta f) apakšpunktā minēto kombinēto produktu sūtījumam parasti ir pievienots tikai viens oficiālais sertifikāts. Tomēr noteiktos apstākļos sūtījumam var būt jāpievieno vairāki oficiālie sertifikāti. Tas var attiekties uz pārtikas produktiem (t. s. jauktiem produktiem), kas satur dažādus dzīvnieku izcelsmes produktus, piemēram, zvejas produktus un piena produktus. Šajā gadījumā:

— sūtījumam jāpievieno attiecīgie sertifikāti, kas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/2292 21. pantu vajadzīgi katram dzīvnieku izcelsmes produkta veidam;

— katrā sertifikātā sūtījuma aprakstā jānorāda suga, produktu veidi, apstrāde un sarakstā norādītais(-ie) objekts(-i), kas saistīts(-i) ar vienīgo dzīvnieku izcelsmes produkta kategoriju (vai vairākām kategorijām), uz kuru(-ām) attiecas sertifikāts. Tomēr HS kodiem, iepakojumu skaitam un svaram jābūt saistītiem ar galaproduktu —, proti, šai informācijai visos šajos sertifikātos jābūt vienādai un jāattiecas uz sūtījumu kā uz kopumu, nevis kā uz produktu, uz kuru attiecas katrs atsevišķais sertifikāts;

— lai nodrošinātu pienācīgu izsekojamību, sertifikāti būtu jāidentificē vai nu ar vienu un to pašu atsauci, vai katrā sertifikātā jāiekļauj atsauce uz pārējiem sertifikātiem;

— RKP tiks izdots tikai viens VSID, jo sūtījums ir viens. Ar galaproduktu saistītā informācija jāmin sūtījuma aprakstā.

Tāpat vairāk nekā viens oficiāls sertifikāts var būt vajadzīgs tādu produktu sūtījumam, kas satur dažādus dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vai no tiem sastāv, piemēram, barības maisījumu vai kombinēto mēslošanas līdzekļu sūtījumam. Šādu produktu gadījumā attiecīgi sertifikāti jāizsniedz par *katra* veida dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem.

2.4.1.3. *Augu, augu produktu un citu objektu sertificēšanas noteikumi*

Noteiktus augus, augu produktus un citus objektus, kuru izcelsme ir trešā valstī, Savienībā ievest drīkst tad, ja tiem līdzi dots ir Regulas (ES) 2016/2031 71. pantā norādītais fitosanitārais sertifikāts, ko izdevušas trešās valsts kompetentās iestādes.

Sūtījumiem, ko ieved *tieši* no izcelsmes trešās valsts, ir jāizdod eksporta fitosanitārais sertifikāts, savukārt Regulas (ES) 2016/2031 76. pants noteic: ja sūtījumus ieved no trešās valsts, kas ir nosūtīšanas valsts, t. i., no reeksportētājas valsts, proti, no valsts, kas nav to izcelsmes valsts, ir jāizdod eksporta vai reeksporta fitosanitārais sertifikāts. Reeksporta fitosanitāro sertifikātu nosūtīšanas valsts var izdot tad, ja sūtījumā esošā prece tajā valstī nav audzēta vai nav tajā pārstrādāta, lai mainītu tās īpašības, un tikai tad, ja ir pieejams eksporta fitosanitārā sertifikāta oriģināls vai tā apliecināta kopija.

Šo sertifikātu saturs ir sniegts Regulas (ES) 2016/2031 V pielikumā. Jābūt tā, ka eksporta fitosanitārajam sertifikātam ir pievienots eksporta fitosanitārais sertifikāts vai tā apliecināta kopija un tam jābūt ar to saistītam. Lai izdotu reeksporta fitosanitāro sertifikātu, atbildīgajām kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā visas ar sūtījumu saistītā kaitīgā organisma riska izmaiņas, kas varētu būt radušās nosūtītājā valstī. Ja sūtījums ir pārpakots, pārkrauts, uzglabāts, sadalīts vai kombinēts ar citiem importētiem sūtījumiem, reeksporta fitosanitāro sertifikātu joprojām var izdot ar noteikumu, ka sūtījums nav bijis pakļauts riskam invadēties vai piesārņoties ar kaitīgiem organismiem, ko reglamentē Savienības tiesību akti.

Dažos gadījumos, lai pārliecinātos, ka sūtījums atbilst piemērojamajām Savienības prasībām, nosūtītājas trešās valsts kompetentajām iestādēm ir attiecīgi jārīkojas, lai izdotu jaunu eksporta fitosanitāro sertifikātu.

Lai kompetentā iestāde varētu pieņemt sūtījumu saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 76. pantu, attiecīgā gadījumā jābūt pievienotai pareizai papildu deklarācijai.

2.4.1.4. *Elektroniska sertificēšana*

Sistēmas *TRACES* elektroniskās sertifikācijas pakalpojums dod iespēju sagatavot un nosūtīt *TRACES* elektroniskos oficiālos sertifikātus un dokumentus. Tas atvieglo oficiālo kontroļu veikšanu, jo visiem noteiktā pārvietošanā iesaistītajiem dalībniekiem sistēmā *TRACES* ir tūlītēja piekļuve sākotnējam elektroniskajam sertifikātam vai VSID. Turklāt *TRACES* elektroniskās sertifikācijas pakalpojums bez maksas tiek piedāvāts visām kompetentajām iestādēm, kas izmanto *TRACES* (gan Eiropas Savienībā, gan ārpus tās). Oficiālie sertifikāti un VSID ir jāparaksta elektroniski, ja to prasa nozaru noteikumi, piemēram, Regulas (ES) 2018/848 35. panta 1. punktā minētā oficiālā sertifikāta izdošanas gadījumā, kas jāizdod elektroniski sistēmā *TRACES* (Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/2119 ([32]) 1. pants).

Par elektroniskiem uzskatīt var tikai tādus oficiālos sertifikātus un VSID, kas atbilst *IMSOC* regulā noteiktajām elektroniskās sertifikācijas prasībām, un tikai tie var atcelt prasību par attiecīgo oficiālo sertifikātu un dokumentu izsniegšanu papīra formā.

2.4.1.5. *Dzīvnieki un preces, ko ieved Savienībā un kam piemēro oficiālās kontroles*

OKR 3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)

40) *"ievešana Savienībā" ir dzīvnieku un preču ievešana vienā no šīs regulas I pielikumā uzskaitītajām teritorijām no citām teritorijām, izņemot saistībā ar 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētajiem noteikumiem, saskaņā ar kuriem šis termins ir preču ievešana "Savienības teritorijā", kā definēts Regulas (ES) 2016/2031 1. panta 3. punkta otrajā daļā;*

44) *"tranzīts" ir tāda pārvietošana no trešās valsts uz kādu citu trešo valsti, kura muitas uzraudzībā notiek caur vienu no I pielikuma sarakstā norādītajām teritorijām vai notiek no vienas no I pielikuma sarakstā norādītajām teritorijām uz citu I pielikuma sarakstā norādīto teritoriju pēc trešās valsts teritorijas šķērsošanas, izņemot saistībā ar 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētajiem noteikumiem, saskaņā ar kuriem tā ir viena no turpmāk minētajām pārvietošanām;*

a) *pārvietošana no trešās valsts uz kādu citu trešo valsti, kā definēts Regulas (ES) 2016/2031 1. panta 3. punkta pirmajā daļā, kura muitas uzraudzībā notiek caur "Savienības teritoriju", kā definēts minētās regulas 1. panta 3. punkta otrajā daļā; vai*

b) *pārvietošana no "Savienības teritorijas" uz kādu citu "Savienības teritorijas" daļu, kā definēts Regulas (ES) 2016/2031 1. panta 3. punkta otrajā daļā, kura notiek, šķērsojot trešās valsts teritoriju, kā definēts minētās regulas 1. panta 3. punkta pirmajā daļā; (..)*

OKR 43.–77. pants paredz noteikumus par visu Savienībā ievesto dzīvnieku un preču sūtījumu oficiālajām kontrolēm un vērtēšanā par atbilstību 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem šķir dzīvniekus un preces, uz kurām attiecas vai neattiecas oficiālo kontroļu veikšana RKP.

([32]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/2119 (2021. gada 1. decembris), ar kuru nosaka detalizētus noteikumus par konkrētu dokumentāciju un deklarācijām, ko prasa no operatoriem un operatoru grupām, un par tehniskajiem līdzekļiem, ar kādiem izdod sertifikātus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/848, un ar kuru attiecībā uz sertifikāta izdošanu trešo valstu operatoriem, operatoru grupām un eksportētājiem groza Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2021/1378 (OV L 430, 2.12.2021., 24. lpp.).

OKR 44.–46. pants paredz tādu dzīvnieku un preču oficiālās kontroles, uz kurām neattiecas obligāta uzrādīšana RKP. Tos piemēro sūtījumiem, kurus uzskata par mazāk riskantiem, un tie nodrošina elastību attiecībā uz tādu oficiālo kontroļu vietu, ko var veikt jebkurā piemērotā vietā, sākot ar Savienībā ievešanas vietu, arī RKP, beidzot ar galamērķa vietu (OKR 44. panta 3. punkts). Minētās kontroles jāveic, balstoties uz riska analīzi.

Lai noteiktu risku, kompetentajām iestādēm saskaņā ar OKR 44. panta 2. punktu cita starpā ir jāņem vērā šāda veida atbilstību vēsture: ražošanas uzņēmums vai izcelsmes uzņēmums, eksportētājs, par sūtījumu atbildīgais operators, valsts, kas eksportē uz ES, un tās kompetento iestāžu sniegtās garantijas attiecībā uz atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem.

OKR 47.–64. pants paredz oficiālās kontroles 47. panta 1. punktā minētajiem dzīvniekiem un precēm, uz kuriem attiecas prasība tos uzrādīt robežkontroles punktā, caur ko tie pirmoreiz ievesti Savienībā, un tiem veikt oficiālās kontroles.

Pirms sūtījumu faktiski atved robežkontroles punktā, par sūtījumu atbildīgajam operatoram ir iepriekš jāpaziņo tā atvešana, aizpildot VSID I daļu. Tas ir OKR 56. pantā paredzēts obligāts solis sūtījuma uzrādīšanai oficiālo kontroļu veikšanai robežkontroles punktā, izņemot tādus īpašus gadījumus kā pārkraušana Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2019/2124 noteiktajos termiņos. Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1013 ([33]) 1. pantu šis paziņojums jāsniedz ne vēlāk kā vienu darbdienu *pirms* sūtījuma paredzamās pirmreizējās atvešanas RKP un, ja pastāv loģistikas ierobežojumi, ne vēlāk kā četras stundas pirms sūtījuma paredzamās atvešanas.

Papildus šīm prasībām un saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/2307 ([34]) 3. pantu sistēmā *TRACES* tādos pašos termiņos, kas noteikti Īstenošanas regulā (ES) 2019/1013, ir jāsniedz iepriekšējs paziņojums par visām bioloģisko produktu un pārejas produktu kategorijām. Šim nolūkam izmanto inspekcijas sertifikāta (IS) 20. aili.

Saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2021/2306 5. pantu kontroles institūcijai vai kontroles iestādei, izdodot attiecīgo IS, sistēmā *TRACES* jāaugšupielādē sūtījuma tirdzniecības un transporta dokumenti. Ja uz sūtījumu attiecas arī VSID, ir ieteicams tam pievienot tos pašus tirdzniecības un transporta dokumentus, lai atvieglotu kompetento iestāžu sadarbību paralēlajās pārbaudēs.

Saskaņā ar OKR 47. panta 2. punktā paredzētajām pilnvarām Komisija par dažiem dzīvniekiem un precēm, uz kuriem attiecas oficiālās kontroles robežkontroles punktos un kuri ir identificēti ar attiecīgajiem kombinētās nomenklatūras (KN) kodiem, izveido sarakstus.

Konkrētāk, dzīvnieki, dzīvnieku izcelsmes produkti, reproduktīvie produkti, dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti un atvasinātie produkti, kombinētie produkti, kā arī siens un salmi, kam piemēro oficiālās kontroles robežkontroles punktos, ir norādīti Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2021/632 ([35]). Dzīvniekiem un produktiem, kas nav iekļauti minētās īstenošanas regulas pielikumā, OKR 47. panta 1. punktā paredzētās oficiālās kontroles *nepiemēro*, un tas ir automātiski. Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/630 ([36]) no oficiālajām kontrolēm RKP atbrīvo noteiktus ilgi glabājamus kombinētos produktus, kas rada zemu risku sabiedrības veselībai un dzīvnieku veselībai, un paredz noteikumus par minēto produktu oficiālo kontroļu veikšanu.

([33]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1013 (2019. gada 16. aprīlis) par Savienībā ievedamu noteiktu kategoriju dzīvnieku un preču sūtījumu iepriekšēju paziņošanu (OV L 165, 21.6.2019., 8. lpp.).

([34]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/2307 (2021. gada 21. oktobris), ar ko nosaka noteikumus par dokumentiem un paziņojumiem, kuri jāiesniedz par importēšanai Savienībā paredzētiem bioloģiskajiem produktiem un pārejas produktiem (OV L 461, 27.12.2021., 30. lpp.).

([35]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/632 (2021. gada 13. aprīlis), ar ko nosaka noteikumus par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/625 piemērošanu attiecībā uz sarakstiem, kuros norādīti tādi dzīvnieki, dzīvnieku izcelsmes produkti, reproduktīvie produkti, dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti un atvasinātie produkti, kombinētie produkti, kā arī siens un salmi, uz kuriem attiecina oficiālās kontroles robežkontroles punktos, un ar ko atceļ Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2019/2007 un Komisijas Lēmumu 2007/275/EK (OV L 132, 19.4.2021., 24. lpp.).

([36]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/630 (2021. gada 16. februāris), ar ko attiecībā uz noteiktu kategoriju precēm, kuras atbrīvotas no oficiālajām kontrolēm robežkontroles punktos, papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 un groza Komisijas Lēmumu 2007/275/EK (OV L 132, 19.4.2021., 17. lpp.).

Turklāt Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2019/1793 ([37]) saskaņā ar OKR 47. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktu ir iekļauts saraksts ar tādu nedzīvnieku izcelsmes pārtiku un barību no konkrētām trešām valstīm, kam piemēro uz laiku pastiprinātas oficiālas kontroles, kā arī ārkārtas pasākumus (īpašus nosacījumus ievešanai Savienībā un ievešanas apturēšanai Savienībā), kas reglamentē šādas pārtikas un barības ievešanu.

Augu veselības jomā tādu augu, augu produktu un citu objektu saraksti, kuriem saskaņā ar OKR 47. panta 1. punkta c) apakšpunktu oficiālās kontroles piemēro robežkontroles punktā, kurā tie pirmo reizi ievesti Savienībā, ir noteikti Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/2072 ([38]) XI un XII pielikumā saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 72. panta 1. punktu un 74. panta 1. punktu.

Par dzīvnieku un preču identitātes novērtēšanu un lēmumu pieņemšanu par to, vai tie atbilst aprakstiem, kas paredzēti iepriekš minētajās regulās, un tādējādi par to, vai tie ietilpst to darbības jomā, atbild kompetentās iestādes.

2.4.1.6. *Kontrolpārbaužu veikšana*

OKR 3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)

41) *"dokumentu kontrolpārbaude" ir to oficiālo sertifikātu, oficiālo apliecinājumu un citu dokumentu, arī komerciālu dokumentu, pārbaude, kuriem jābūt pievienotiem sūtījumam, kā paredzēts 1. panta 2. punktā un 56. panta 1. punktā minētajos noteikumos vai īstenošanas aktos, kas pieņemti saskaņā ar 77. panta 3. punktu, 126. panta 3. punktu, 128. panta 1. punktu un 129. panta 1. punktu;*

42) *"identitātes kontrolpārbaude" ir vizuāla inspicēšana, kurā pārbauda, vai sūtījuma saturs un marķējums, arī dzīvnieku apzīmējumi, zīmogi un transportlīdzekļi, atbilst informācijai, kas sniegta oficiālajos sertifikātos, oficiālajos apliecinājumos un citos sūtījumam pievienotajos dokumentos;*

43) *"fiziska kontrolpārbaude" ir dzīvnieku vai preču un attiecīgā gadījumā iesaiņojuma, transportlīdzekļu, marķējuma un temperatūras pārbaude, paraugu ņemšana analīzes veikšanai, testēšanai vai diagnostikai un jebkura cita kontrolpārbaude, kas nepieciešama, lai pārbaudītu atbilstību 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem; (..)*

Saskaņā ar OKR 15. panta 1. un 3. punktu operatoriem ir jānodrošina, ka kompetento iestāžu personālam ir piekļūstami to kontrolē esošie iekārtas, transportlīdzekļi un telpas, informācijas pārvaldības sistēmas, dzīvnieki un preces, un dokumenti, ciktāl tas ir nepieciešams sūtījumu oficiālai kontrolēšanai. Par sūtījumiem atbildīgajiem operatoriem visa uz papīra vai elektroniski pieejamā informācija par sūtījumu ir jādara pieejama.

Dzīvniekiem un precēm, kas minēti OKR 47. panta 1. punktā vai uz ko attiecas OKR 44. pants, ir trīs dažādu veidu kontrolpārbaudes un tās jāveic šādā standarta secībā: dokumentu kontrolpārbaudes, identitātes kontrolpārbaudes un fiziskās kontrolpārbaudes. Tās jāveic dažādos intervālos — dokumentu kontrolpārbaudes jāveic visbiežāk, identitātes kontrolpārbaudes — retāk, savukārt fiziskās kontrolpārbaudes — tikpat bieži kā identitātes kontrolpārbaudes vai retāk.

([37]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1793 (2019. gada 22. oktobris) par to oficiālo kontroļu pagaidu pastiprināšanu un ārkārtas pasākumiem, kas attiecas uz noteiktu preču ievešanu Savienībā no konkrētām trešām valstīm, un ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/625 un (EK) Nr. 178/2002 un atceļ Komisijas Regulas (EK) Nr. 669/2009, (ES) Nr. 884/2014, (ES) 2015/175, (ES) 2017/186 un (ES) 2018/1660 (OV L 277, 29.10.2019., 89. lpp.).

([38]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/2072 (2019. gada 28. novembris), ar ko paredz vienotus nosacījumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/2031 par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem īstenošanai, atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 690/2008 un groza Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/2019 (OV L 319, 10.12.2019., 1. lpp.).

Attiecībā uz dzīvniekiem un precēm, kas minēti OKR 47. panta 1. punktā, par attiecīgo RKP atbildīgajai kompetentajai iestādei ir jāveic visu sūtījumu dokumentu kontrolpārbaudes (OKR 54. panta 1. punkts). OKR 44. panta tvērumā esošu sūtījumu oficiālās kontroles veic attiecīgā vietā (kā noteikts 44. panta 3. punktā). OKR 9. panta 5. punkts paredz vispārīgu noteikumu, ka operatoriem uzliktais administratīvais slogs un to darbības traucējumi ir jāsamazina līdz nepieciešamajam minimālajam līmenim. Tātad, lai nodrošinātu tirdzniecības netraucētu norisi, izvēloties oficiālo kontroļu veikšanas vietu precēm, uz kurām attiecas OKR 44. pants, jāņem vērā, kādi darbības traucējumi rodas. Dokumentu kontrolpārbaudes veic, balstoties uz riska novērtējumu un pietiekami bieži (OKR 44. panta 1. punkts un 45. panta 1. punkts).

OKR 47. panta 1. punktā minēto dzīvnieku un preču sūtījumiem, uz kuriem attiecas oficiālās kontroles robežkontroles punktā, ir jāpievieno sertifikātu vai dokumentu oriģināli vai to elektroniski ekvivalenti, kas prasīti 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos. Saskaņā ar OKR 50. pantu RKP kompetentajām iestādēm ir *pienākums* glabāt šos sertifikātus vai dokumentus, un tām jānodrošina apliecinātas to kopijas operatoriem, ja vien 1. panta 2. punktā minētie noteikumi neparedz citādi. Saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2019/2124 11., 13. un 15. pantu tādu dzīvnieku, kuri paliek vienā un tajā pašā transportlīdzeklī tālākvešanai, un pārkrautu sūtījumu pavadsertifikātiem kopā ar sūtījumiem jāpaliek visu atlikušo pārvadāšanas laiku.

Saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/2123 ([39]) 7. pantu noteiktu augu, augu produktu un citu objektu dokumentu kontrolpārbaudes var veikt attālināti no RKP.

Dokumentu kontrolpārbaudes ietver:

— *TRACES* sistēmā iesniegto oficiālo sertifikātu, oficiālo apliecinājumu un citu sūtījumu pavaddokumentu vai to elektronisko ekvivalentu pārbaudi;

— pārliecināšanos par šo dokumentu atbilstību attiecīgajām juridiskajām prasībām un tajos sniegtās informācijas pārbaudi saskaņā ar OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem.

Veicot OKR 47. panta 1. punktā minēto dzīvnieku un preču dokumentu kontrolpārbaudi, kompetentajām iestādēm jāpārbauda sertifikāti, apliecinājumi un citi dokumenti, kam jābūt pievienotiem sūtījumam. Tām jāpārbauda, vai operators saskaņā ar OKR 56. panta normām robežkontroles punktā *pirms* sūtījuma atvešanas ir sistēmā *IMSOC* (*TRACES*) iesniedzis pienācīgi un precīzi aizpildītu VSID I daļu un vai tajā iekļautā informācija atbilst informācijai, kas iekļauta oficiālajos sertifikātos, oficiālajos apliecinājumos un citos dokumentos. Dokumentu kontrolpārbaudes attiecas arī uz informāciju par dzīvnieku un preču izmantošanu un to galamērķi.

Pēc dokumentu kontrolpārbaužu veikšanas kompetentajām iestādēm noteiktā biežumā, kas paredzēts Savienības tiesību aktos, piemēram, Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2019/2129 ([40]), Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2019/1793 un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2022/2389 ([41]), ir jāveic oficiālo kontroļu veikšanas vietā uzrādīto sūtījumu identitātes kontrolpārbaudes. Konkrētāk, šīs OKR 3. panta 42. punktā definētās kontrolpārbaudes ietver dzīvnieku skaita un īpašību, Savienībā ievesto preču satura un daudzuma un attiecīgā gadījumā zīmogu, identifikācijas zīmju, kodu, plombu un transportlīdzekļu pārbaudi kopsakarā ar attiecīgo oficiālajos sertifikātos, oficiālajos apliecinājumos un citos dokumentos sniegto informāciju.

([39]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/2123 (2019. gada 10. oktobris), ar ko attiecībā uz noteikumiem par to, kādos gadījumos un ar kādiem nosacījumiem identitātes un fiziskās kontrolpārbaudes noteiktām precēm var veikt kontrolpunktos un dokumentu kontrolpārbaudes – attālināti no robežkontroles punktiem, papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 (OV L 321, 12.12.2019., 64. lpp.).

([40]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/2129 (2019. gada 25. novembris), ar ko paredz noteikumus par to, kā vienādi piemērot tādu identitātes kontrolpārbaužu un fizisko kontrolpārbaužu biežumu, kuras veic konkrētiem dzīvnieku un preču sūtījumiem, ko ieved Savienībā (OV L 321, 12.12.2019., 122. lpp.).

([41]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2022/2389 (2022. gada 7. decembris), ar ko paredz noteikumus par to, kā vienveidīgi piemērot tādu identitātes kontrolpārbaužu un fizisko kontrolpārbaužu biežumu, kuras veic augu, augu produktu un citu objektu sūtījumiem, ko ieved Savienībā (OV L 316, 8.12.2022., 42. lpp.).

Ja vien ir izpildīti Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/2130 ([42]) 3. panta 2. punktā noteiktie nosacījumi, noteiktu dzīvnieku izcelsmes produktu, reproduktīvo produktu, dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, atvasināto produktu, siena un salmu un kombinēto produktu sūtījumiem identitātes kontrolpārbaudēs drīkst arī pārbaudīt vien transportlīdzekļa identifikāciju un plombas.

Visbeidzot, fiziskās kontrolpārbaudes jāveic noteiktā biežumā, kas noteikts Savienības tiesību aktos (piemēram, iepriekš minētajās regulās, kas nosaka identitātes kontrolpārbaužu biežumu), lai pārbaudītu dzīvnieku un preču atbilstību piemērojamajiem noteikumiem, kuri minēti OKR 1. panta 2. punktā, un īpašajām prasībām, kas paredzētas oficiālajos sertifikātos, oficiālajos apliecinājumos un citos dokumentos (Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/2130 4. panta 1. punkts).

Īstenošanas regula (ES) 2019/2130 paredz detalizētus noteikumus par darbībām, kas jāveic dokumentu, identitātes un fizisko kontrolpārbaužu laikā un pēc tām gadījumos, kur minētās kontrolpārbaudes attiecas uz dzīvniekiem un precēm, kuriem piemēro oficiālās kontroles robežkontroles punktos.

Regulas (ES) 2021/2306 6.pants paredz detalizētus noteikumus par bioloģisko produktu un pārejas produktu oficiālajām kontrolēm.

2.4.1.7. *VSID izmantošana*

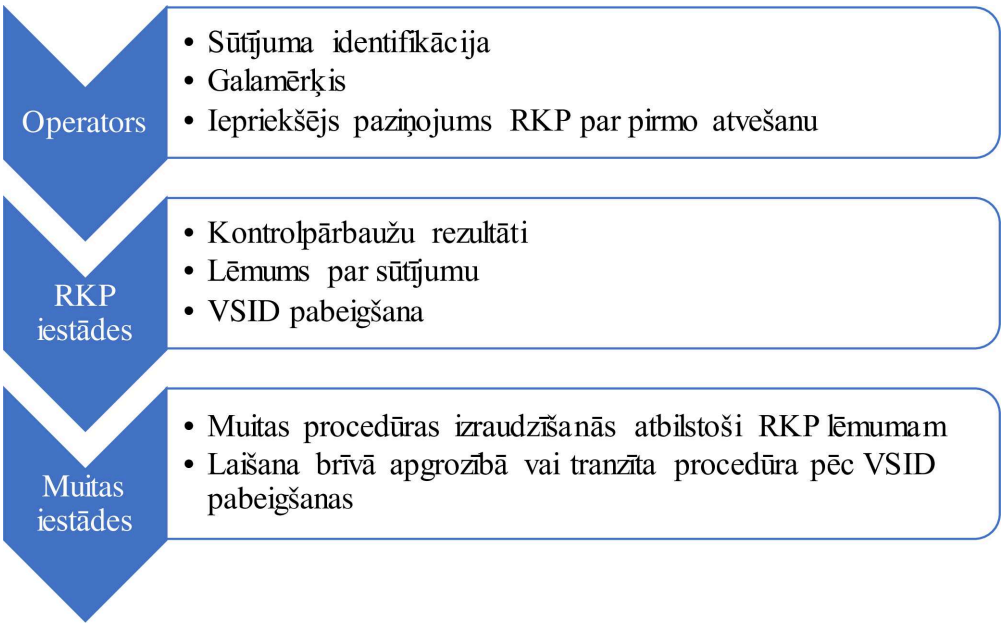
Saskaņā ar OKR 56. panta 1. un 4. punktu par sūtījumu atbildīgajam operatoram par katru OKR 47. panta 1. punktā minēto preču sūtījumu ir jāaizpilda un jāiesniedz VSID I daļa, lai RKP kompetentajām iestādēm sniegtu vajadzīgo informāciju par minētā sūtījuma identifikāciju un galamērķi.

RKP kompetentajām iestādēm VSID ir jāreģistrē veikto oficiālo kontroļu rezultāti un par sūtījumu pieņemtais lēmums (OKR 56. panta 3. punkts).

Visbeidzot, muitas dienestiem saskaņā ar OKR 57. pantu pabeigtais VSID ir jāizmanto tam, lai izraudzītos attiecīgo muitas procedūru un lai sūtījumu ar apstiprinātu VSID laistu brīvā apgrozībā.

6. attēls

VSID aizpildīšana un izmantošana saskaņā ar OKR 56. un 57. pantu

([42]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/2130 (2019. gada 25. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par darbībām, kuras jāveic dokumentu, identitātes un fizisko kontrolpārbaužu laikā un pēc tām gadījumos, kad minētās kontrolpārbaudes attiecas uz dzīvniekiem un precēm, kuriem piemēro oficiālās kontroles robežkontroles punktos (OV L 321, 12.12.2019., 128. lpp.).

VSID pabeigšana ir priekšnoteikums iespējamai sūtījuma dalīšanai saskaņā ar OKR 50. panta 3. punktu. Saskaņā ar OKR 50. panta 2. punktu atbildīgajam operatoram papīra formā vai elektroniski ir jāizdod oficiālo sertifikātu vai dokumentu oriģināla apliecināta kopija.

Saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2019/1602 ([43]) 4. pantu sūtījumam līdz galamērķa vietai un līdz tā laišanai brīvā apgrozībā vai līdz izvešanai no Savienības *jābūt* pievienotam pabeigtam VSID papīra formā vai elektroniski. Saskaņā ar OKR 57. panta 2. punktu muitas dienesti var atļaut sūtījumam piemērot tikai tādu muitas procedūru, kas sader ar VSID minēto RKP lēmumu.

Katrs RKP lēmums paver dažādas iespējas, kas operatoram pieejamas attiecībā uz muitas deklarāciju un sūtījuma apstrādi. Piemēram, ja RKP lēmums par sūtījumu paredz to laist brīvā apgrozībā, operators joprojām var izvēlēties sūtījumam piemērot tranzīta vai reeksporta muitas procedūras. Tomēr, ja RKP lēmums ir, ka sūtījums ir paredzēts tranzītam, laišanu brīvā apgrozībā operators pieprasīt nevar.

2.4.1.8. *Sūtījumu nolūka maiņa un īpaša apstrāde*

Ja sūtījums RKP ir noraidīts, un pēc tam tā paredzētais lietojums tiek mainīts, kamēr tas joprojām ir RKP iestādes kontrolē, ir jāizdod VSID aizstājējdokuments un tas jāsasaista ar sākotnējo VSID.

Turpretim, ja sūtījums tiek noraidīts un pēc tam nodots īpašai apstrādei, VSID aizstāt nav lietderīgi.

Kompetentajai iestādei, kas uzrauga īpašo apstrādi, tāviet ir jālemj par sūtījuma atbilstību Savienības un valsts noteikumiem. Pamatojoties uz šo *dokumentēto* lēmumu, muitas dienesti lems par sūtījuma laišanu brīvā apgrozībā, un daudzuma pārvaldība tiks veikta ārpus *EU CSW-CERTEX* sistēmas.

2.4.1.9. *Fitosanitāram sertifikātam piesaistīts VSID-AP*

No OKR 3. panta 37. punktā sniegtās termina "*sūtījums*" definīcijas izriet, ka sūtījumā esošām precēm, kurām jāpiemēro OKR 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā minētie noteikumi par augu veselību, nav jābūt *viena un tā paša* veida vai klases vai ar vienu un to pašu aprakstu. Saskaņā ar minēto normu sūtījums ir tādu preču daudzums, *"uz kurām attiecas viens un tas pats oficiālais sertifikāts"*.

Lasot OKR 56. pantu kopā ar OKR 3. panta 37. punktu, var secināt, ka *IMSOC* regulas 40. pantā definēto VSID-AP var izdot tikai par tādu augu, augu produktu vai citu objektu daudzumu, uz kuriem attiecas *viens un tas pats* fitosanitārais sertifikāts.

Līdz ar to, lai gan fitosanitārais sertifikāts var attiekties uz dažāda veida un klases produktiem un produktiem ar atšķirīgiem aprakstiem, VSID-AP drīkst būt saistīts *tikai* ar *vienu* eksporta fitosanitāro sertifikātu vai ar vienu reeksporta fitosanitāro sertifikātu. Ja VSID-AP ir saistīts ar reeksporta fitosanitāro sertifikātu, reeksporta fitosanitārajam sertifikātam drīkst pievienot vienu vai vairākus eksporta fitosanitāros sertifikātus.

2.4.2. ***Sūtījumu nelikumīga ievešana Savienībā***

Saskaņā ar OKR 66. panta 6. punktu, ja OKR 47. panta 1. punktā minēto dzīvnieku vai preču kategoriju sūtījums, kam jāveic oficiālās kontroles RKP, RKP netiek uzrādīts vai netiek tur uzrādīts saskaņā ar tajā pašā pantā minētajiem noteikumiem, kompetento iestāžu *pienākums* ir dot rīkojumu šādu sūtījumu nekavējoties apturēt vai atsaukt un oficiāli aizturēt.

Muitas deklarācijas posmā muitas dienestiem par šiem sūtījumiem *ir jāuzrāda* pabeigts VSID. Saskaņā ar OKR 57. panta 3. punktu, ja tiek iesniegta muitas deklarācija, bet nav iesniegts VSID, muitas dienestiem sūtījums ir jāaiztur un tūlīt jāinformē RKP kompetentās iestādes.

([43]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1602 (2019. gada 23. aprīlis), ar ko attiecībā uz vienoto sanitāro ievešanas dokumentu, ko pievieno dzīvnieku un preču sūtījumiem līdz to galamērķim, papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 (OV L 250, 30.9.2019., 6. lpp.).

2.4.2.1. *Informēšana*

Ja dalībvalsts, kurā sūtījumu ieved Savienībā, nav tā pati dalībvalsts, kurā sagatavota muitas deklarācija, piemēro Padomes Regulas (EK) Nr. 515/97 ([44]) par spontānu palīdzību (bez iepriekšēja pieprasījuma) starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm 14. un 15. pantu.

OKR 57. panta 3. punkts noteic pienākumu par tās 47. panta 1. punktā minētajiem dzīvniekiem un precēm tūlīt informēt RKP kompetentās iestādes. Tomēr šī informēšana ir atkarīga no tā, vai ievešanas vietā ir RKP.

Ja ievešanas vietā ir RKP

Tās dalībvalsts muitas dienestiem, kurā deklarācija sagatavota, jāinformē:

— ievešanas vietas RKP kompetentās iestādes iespējamas izmeklēšanas vai turpmākas rīcības nolūkā. Ja viena un tā paša sūtījuma oficiālo kontroļu veikšanā robežkontroles punktā ir iesaistītas vairākas kompetentās iestādes (piemēram, ja sūtījumam jāpievieno gan VSID-AP, gan VSID-D un par šajos dokumentos reģistrēto pārbaužu veikšanu atbildīgās iestādes atšķiras), jāinformē *katra* no tām;

— ievešanas dalībvalsts muitas dienesti, lai paziņotu, ka notikusi nelikumīga tirdzniecība, arī pārkāpjot OKR 57. panta 1. punktu, pamatojoties uz savu pienākumu cieši sadarboties ar citām iestādēm, kā paredzēts OKR 75. panta 1. punktā, un Regulas (ES) 952/2013 ([45]) 46. pantā minētās riska pārvaldības sakarā.

Ja ievešanas vietā nav RKP

Balstoties uz sadarbības pienākumiem, kas izriet no OKR 57. panta 3. punkta un no 75. panta 1. punkta un Regulas (ES) 952/2013 46. panta un 47. panta 2. punkta, vai nu tās dalībvalsts muitas dienestiem, kurā deklarācija sagatavota, vai minētās dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāinformē:

— ievešanas dalībvalsts centrālā kompetentā iestāde, kas ir atbildīga par RKP oficiālajām kontrolēm;

— ievešanas dalībvalsts muitas dienesti, lai paziņotu, ka notikusi nelikumīga tirdzniecība, pārkāpjot arī OKR 57. panta 1. punktu.

Šā paziņojuma vajadzībām dalībvalstis var izveidot procedūras, lai nodrošinātu:

1. tūlītēju saziņu starp muitas dienestiem un tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā deklarācija ir sagatavota;

2. ka tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kurā deklarācija iesniegta, tūlīt informē ievešanas dalībvalsts kompetentās iestādes un/vai centrālo kompetento iestādi, kas atbild par RKP veiktajām kontrolpārbaudēm.

2.4.2.2. *Pasākumi*

OKR 57. panta 3. punkts neprecizējot noteic, ka kompetentajām iestādēm ir jāveic vajadzīgie pasākumi saskaņā ar OKR 66. panta 6. punktu. Tāpēc izlemt, kuras kompetentās iestādes (kas definētas OKR 3. panta 3. punktā) ir atbildīgas par šiem pasākumiem, ir dalībvalstu ziņā. Atkarībā no konkrētās situācijas tā var būt RKP kompetentā iestāde, vietējā kompetentā iestāde, kurā atrodas muitas punkts un kurā sūtījums ir aizturēts, vai centrālā kompetentā iestāde, kas atbild par RKP veiktajām oficiālajām kontrolēm.

Tas pats pants noteic arī, ka muitas dienestiem tūlīt jāinformē RKP kompetentās iestādes. Ja iespējamajā ievešanas vietā ES robežkontroles punkts nav nozīmēts, pragmatiska pieeja paredz, ka muitas dienestiem par to jāinformē savas dalībvalsts kompetentās iestādes.

([44]) Padomes Regula (EK) Nr. 515/97 (1997. gada 13. marts) par dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu (OV L 82, 22.3.1997., 1. lpp.).

([45]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (pārstrādāta redakcija) (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.).

Pasākumi, kas jāveic attiecībā uz sūtījumu, ir atkarīgi no tā atrašanās vietas atklāšanas brīdī:

— ja sūtījums *joprojām atrodas ievešanas vietā*, muitai tas būtu jānovirza uz RKP, kur, kā prasa OKR 65. panta 2. punkts, kompetentās iestādes veiks oficiālās kontroles saskaņā ar 47. panta 1. punktu.

Ja saskaņā ar oficiālo kontroļu rezultātiem sūtījums neatbilst pamatnoteikumiem, kompetentās iestādes liedz to ievest Savienībā saskaņā ar 66. panta 1. punktu un veic attiecīgus pasākumus, piemērojot 66. panta 3. punktu;

— ja sūtījums jau ir *aizvests no ievešanas vietas* un tās muitas zonas, vietējai kompetentajai iestādei jāveic tā oficiālā kontrole, to apturot, atsaucot un aizturot, kā paredzēts 66. panta 6. punktā, lai pieņemtu lēmumu par iespējamiem pasākumiem, kas minēti 66. panta 3. punktā. Sūtījumu nevajadzētu sūtīt atpakaļ uz RKP.

Visbeidzot, par šiem pasākumiem jāinformē ievešanas dalībvalsts kompetentās iestādes, ja tā nav dalībvalsts, kurā sūtījums aizturēts.

2.4.2.3. *Nepareizi KN kodi*

Saskaņā ar OKR 56. pantu un *IMSOC* regulas 40. pantu un II pielikumu par sūtījumu atbildīgajam operatoram informācija par dzīvniekiem un precēm ir jāsniedz VSID I daļā, konkrētāk, VSID I.31. ailē, cita starpā norādot kombinētās nomenklatūras kodus ("KN kodi"). Turklāt, kā noteikts OKR 57. pantā, VSID minētajiem KN kodiem jāatbilst muitas deklarācijās minētajiem KN kodiem, lai muitas dienesti varētu veikt vajadzīgās pārbaudes.

Ja KN kodi, ko operators norādījis VSID, ir nepareizi, oficiālo kontroļu veikšana RKP rada praktiskas sekas. Šādos gadījumos būtu jāpiemēro šādi principi:

— neatkarīgi no tā, vai operators rīkojies tīši vai netīši, par VSID nepareizi ievadītiem KN kodiem atbild operators;

— novērtēt, vai norādītais KN kods ir pareizs, kompetenti ir *tikai* muitas dienesti. Tātad RKP būtu jākonsultējas pie muitas dienestiem, lai noteiktu, vai KN kods ir pareizs;

— ja operators norāda nepareizu KN kodu, un tā rezultātā sūtījums no oficiālajām kontrolēm robežkontroles punktā tiek izslēgts, RKP nevar zināt, ka ir sūtījums. Tātad atklāt muitas deklarācijās nepareizi ievadītus KN kodus ir muitas dienestu uzdevums. Kā paskaidrots iepriekšējā sadaļā, šajā gadījumā atbilstoši pasākumiem, ko veic gadījumos, kur sūtījumus Savienībā ieved nelikumīgi, tas, kādi pasākumi jāveic attiecībā uz sūtījumu, ir atkarīgs no atrašanās vietas atklāšanas brīdī.

— ja operators deklarē nepareizu KN kodu, un tā gaitā sūtījums tiek uzrādīts RKP, pasākumi, kas jāveic, ir atkarīgi no tā, vai RKP nepareizos KN kodus ir atklājis:

— ja RKP nepareizos KN kodus atklāj, vispirms ir jāsazinās ar operatoru, lai izslēgtu, ka deklarācija ir sagatavota kļūdaini. Ja nav vienprātības vai ja par KN kodu pareizību joprojām ir šaubas, oficiāla apstiprinājuma saņemšanai jākonsultējas ar muitas dienestiem. Šādā gadījumā operators joprojām var labot VSID I daļu;

— ja RKP nepareizus KN kodus neatklāj un muitas dienesti kļūdu atklāj vēlāk, par to būtu jāinformē RKP, lai aizstātu un atceltu apstiprināto VSID. Dažos gadījumos RKP būtu arī jāpārskata importa prasību iespējamās sekas un vajadzības gadījumā jāgroza galīgais lēmums jāgroza.

2.4.3. ***Darbības ar neatbilstīgiem sūtījumiem***

2.4.3.1. *Ja neatbilstību konstatē pirms laišanas brīvā apgrozībā*

Ja ir aizdomas, ka OKR 44. panta 1. punktā vai 47. panta 1. punktā minētais dzīvnieku vai preču sūtījums neatbilst OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem, saskaņā ar OKR 65. panta 1. un 3. punktu minētais sūtījums *ir jāaiztur* un jāpakļauj oficiālām kontrolēm, lai minētās aizdomas par neatbilstību apstiprinātu vai izslēgtu.

Ja neatbilstība ir apstiprināta, kompetentajām iestādēm jāliedz sūtījumu ievest Savienībā (OKR 66. panta 1. punkts) un jāveic pasākumi saskaņā ar OKR 66., 67. un 72. pantu, jo sūtījumi vēl nav laisti brīvā apgrozībā.

Tāpat ja pēc tālākas transportēšanas atļaujas saņemšanas, pamatojoties uz laboratorijas rezultātiem, neatbilstīgi izrādās galamērķa vietā uzrādīti Deleģētās regulas (ES) 2019/2124 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto preču kategoriju sūtījumi, RKP kompetentajām iestādēm sadarbībā ar galamērķa vietas kompetentajām iestādēm saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2019/2124 7. un 8. pantu ir jāveic turpmākie pasākumi, kas paredzēti OKR 66. panta 3.–6. punktā. Izmanto sistēmu *TRACES* OKR 66. panta 5. punktā minēto paziņojumu sniegšanai.

Lai noteiktu piemērotus pasākumus, kompetentajām iestādēm vispirms katrā atsevišķā gadījumā būtu jānovērtē, vai, ņemot vērā riska definīciju OKR 3. panta 24. punktā, sūtījumi nerada risku.

OKR 3. pants
Definīcijas
Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)
24) *"risks" ir nelabvēlīgas ietekmes iespējamības attiecībā uz cilvēku, dzīvnieku vai augu veselību, dzīvnieku labturību vai vidi un minētās ietekmes smaguma, kas izriet no apdraudējuma, funkcija; (..)*

Ja neatbilstīgais sūtījums rada risku, piemēro OKR 67. pantu, un divi iespējamie veicamie pasākumi ir iznīcināšana vai īpaša apstrāde.

Citos gadījumos saskaņā ar OKR 66. panta 3. punkta pirmo daļu, gan apsverot operatora viedokli, kompetentajām iestādēm ir iespēja pieprasīt alternatīvus pasākumus, tajā skaitā pārsūtīšanu uz trešo valsti saskaņā ar OKR 72. panta nosacījumiem vai sūtījuma iedalīšanu citiem mērķiem, nevis tiem, kuriem tas sākotnēji bija paredzēts.

Dažos neatbilstības gadījumos kompetentā iestāde, katru gadījumu vērtējot atsevišķi, drīkst uzskatīt, ka tad, ja nelabvēlīgas ietekmes uz veselību vai vidi, visticamāk, nebūs, sūtījumu saskaņā ar OKR 72. panta nosacījumiem var pārsūtīt uz kādu trešo valsti. Tālāk neizsmeļoša šādu gadījumu uzskaitījuma veidā ir sniegti neatbilstības piemēri:

a) neapmierinoši Komisijas Regulā (EK) Nr. 2073/2005 ([46]) noteikto pārtikas nekaitīguma kritēriju rezultāti;

b) neatbilstība Komisijas Regulā (ES) Nr. 142/2011 ([47]) noteiktajiem mikrobioloģiskajiem standartiem attiecībā uz barību, kas satur dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vai sastāv no tiem, uz kuriem attiecas Regula (EK) Nr. 1069/2009;

([46]) Komisijas Regula (EK) Nr. 2073/2005 (2005. gada 15. novembris) par pārtikas produktu mikrobioloģiskajiem kritērijiem (OV L 338, 22.12.2005., 1. lpp.).

([47]) Komisijas Regula (ES) Nr. 142/2011 (2011. gada 25. februāris), ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un īsteno Padomes Direktīvu 97/78/EK attiecībā uz dažiem paraugiem un precēm, kam uz robežas neveic veterinārās pārbaudes atbilstīgi minētajai direktīvai (OV L 54, 26.2.2011., 1. lpp.).

c) tāda kontaminanta klātbūtne pārtikā vai nevēlamas vielas klātbūtne barībā, kas pārsniedz Savienībā piemērojamo robežvērtību;

d) tāda kaitīgā organisma klātbūtne, kas Savienībā ir definēts kā Savienības karantīnas organisms, aizsargājamās zonas karantīnas organisms vai kaitīgais organisms, kam piemēro Regulas (ES) 2016/2031 30. pantā minētos pasākumus;

e) Savienībā neatļauta ģenētiski modificēta organisma klātbūtne;

f) tāda pesticīda klātbūtne pārtikā vai barībā, kas pārsniedz Regulā (ES) Nr. 396/2005 ([48]) noteikto līmeni un attiecībā uz kuru saskaņā ar šo regulu ir konstatēts risks patērētāju veselībai;

g) tādas pārtikas piedevas klātbūtne, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1333/2008 ([49])Savienībā nav atļauta nevienai pārtikai.

OKR 72. pantā ir noteiktas konkrētas prasības par sūtījumu atbildīgajam operatoram, lai atļautu pārsūtīšanu uz trešo valsti. Konkrētāk, operatoram:

i. ar dalībvalsts kompetentajām iestādēm jāsaskaņo galamērķis (tas ir vienīgais OKR 47. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto augu, augu produktu un citu objektu pārsūtīšanas nosacījums);

ii. *rakstveidā* jāinformē dalībvalsts kompetentā iestāde, ka par iemesliem, kuru dēļ sūtījumu liegts ievest Savienībā, tas izcelsmes trešo valsti vai galamērķa trešo valsti ir informējis;

iii. jāsaņem galamērķa valsts kompetento iestāžu piekrišana pieņemt sūtījumu, ja šī valsts nav izcelsmes valsts. Trešās valsts iestādēm pēc trešās valsts iestāžu iniciatīvas par šo piekrišanu ir jāinformē dalībvalsts iestādes.

Ja ir pierādījumi, ka neatbilstīga ir tikai daļa sūtījuma, saskaņā ar OKR 66. panta 4. punktu operatoram *izņēmuma kārtā* var atļaut veikt OKR 66. panta 3. punktā paredzētos pasākumus tikai attiecībā uz šo sūtījuma daļu. Šādā gadījumā riska novērtējumam, kas kompetentajai iestādei ļauj skaidri nošķirt atbilstīgo daļu no neatbilstīgās sūtījuma daļas, ir jāpamato lēmums par daļēju noraidīšanu, lai nodrošinātu pareizu sūtījuma sadalīšanu un pasākumu piemērošanu. Uz šādu lēmumu attiecas OKR 66. panta 4. punkta nosacījumi, arī tas, ka kontroles netiek pārtrauktas. Turklāt saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2019/2130 III pielikumu lēmumam atteikt ievest augu, augu produktu un citu objektu sūtījuma daļu un veikt pasākumus attiecībā uz tiem ir jābūt saistītam ar partijām, kas identificētas pirms fiziskajām kontrolpārbaudēm.

Saskaņā ar OKR 69. pantu operatoram visi kompetento iestāžu noteiktie pasākumi ir jāizpilda ne vēlāk kā 60 dienu laikā no dienas, kad tam paziņots par lēmumu. Kompetentās iestādes var noteikt īsāku termiņu, piemēram, lai ierobežotu konkrētus riskus cilvēku, dzīvnieku vai augu veselībai, vai pagarināt šo termiņu, ja vēl nav saņemti OKR 35. pantā minētā otrā eksperta atzinuma rezultāti, ja vien šis pagarinājums nelabvēlīgi neietekmē cilvēku, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību un vidi. Jebkurā gadījumā kompetento iestāžu pienākumu nekavējoties rīkoties, lai novērstu vai ierobežotu riskus, neietekmē operatora tiesības saņemt otru eksperta atzinumu, kas paredzētas OKR 35. panta 4. punktā.

Kā noteikts OKR 65. panta 4. punktā, ja kompetentās iestādes atklāj nopietnus vai atkārtotus pārkāpumus vai tām ir aizdomas par krāpniecisku vai maldinošu praksi, tām *jāpastiprina* to sūtījumu oficiālās kontroles, kuriem ir viena un tā pati izcelsme vai lietojums. Komisija savā Īstenošanas regulā (ES) 2019/1873 ([50]), izmantojot OKR 65. panta 6. punktā doto pilnvarojumu, ir paredzējusi noteikumus par procedūrām, saskaņā ar kurām dalībvalstu kompetentās iestādes attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes produktiem, reproduktīvajiem produktiem, dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti em un kombinētajiem produktiem koordinēti veic pastiprinātas kontroles.

([48]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 396/2005 (2005. gada 23. februāris), ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK (OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp.).

([49]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1333/2008 (2008. gada 16. decembris) par pārtikas piedevām (OV L 354, 31.12.2008., 16. lpp.).

([50]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1873 (2019. gada 7. novembris) par procedūrām robežkontroles punktos, saskaņā ar kurām kompetentās iestādes koordinēti veic pastiprinātas oficiālās kontroles dzīvnieku izcelsmes produktiem, reproduktīvajiem produktiem, dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti em un kombinētajiem produktiem (OV L 289, 8.11.2019., 50. lpp.).

2.4.3.2. *Ja neatbilstību konstatē pēc laišanas brīvā apgrozībā*

Ja par dzīvnieku izcelsmes produktu, reproduktīvo produktu, dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, siena un salmu un kombinēto produktu (kas minēti OKR 47. panta 1. punkta b) apakšpunktā) sūtījumiem, kuriem uz Īstenošanas regulas (ES) 2019/2130 4. panta 5. punktā minētā monitoringa plāna pamata veic izlases veida laboratorisku testēšanu robežkontroles punktā un kurus pirms analīžu rezultātu saņemšanas jau laiž brīvā apgrozībā, analīžu rezultāti pierāda, ka attiecīgās preces neatbilst OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem, piemēro OKR 137. un 138. pantu.

Uz brīvā apgrozībā laistiem pārtikas un barības sūtījumiem parasti attiecas Regulas (EK) Nr. 178/2002 12. pants, un vienā no šādiem gadījumiem:

i. ja tie atbilst pārtikas aprites tiesību aktu prasībām, ja vien importētājvalsts iestādes vai to normatīvie akti, standarti, prakses kodeksi un citas juridiskās un administratīvās procedūras, kas var būt spēkā importētājā valstī, nepieprasa vai nenoteic citādi;

ii. ja galamērķa valsts kompetentās iestādes pēc tam, kad tās ir visā pilnībā informētas par iemesliem un apstākļiem, kuru dēļ un kādos attiecīgo pārtiku vai barību nav varēts tirgū laist Savienībā, — izņemot gadījumus, kur pārtika ir kaitīga veselībai vai barība nav droša, — tam ir nepārprotami piekritušas;

iii. ja tie atbilst starp Savienību vai kādu tās dalībvalsti un galamērķa trešo valsti noslēgta divpusēja nolīguma noteikumiem tos var reeksportēt uz kādu trešo valsti.

Tāpat kā visos gadījumos, kur pārtika vai barība rada tiešu vai netiešu risku cilvēka veselībai, par oficiālajām kontrolēm un attiecīgajiem pasākumiem Komisija, citas dalībvalstis un trešās valstis ir jāinformē, izmantojot rīku *iRASFF*.

Uz pārtikas un barības sūtījumiem, kas nav jāuzrāda robežkontroles punktā (uz ko attiecas OKR 44. pants) tie paši principi attiecas tad, ja uz riska analīzes pamata izraudzītam sūtījumam galamērķa vietā izdarītu laboratorisku analīžu rezultāti neapmierina OKR 1. panta 2. punkta noteikumus.

Pastiprinātas oficiālās kontroles, (sistēmā *IMSOC – TRACES*), kā prasīts OKR 65. panta 4. punktā, sākt koordinēti veikt var arī pēc tam, kad konstatēti nopietni vai atkārtoti pārkāpumi vai ja attiecībā uz tirgū jau laistiem sūtījumiem radušās aizdomas par krāpniecisku vai maldinošu praksi.

2.4.4. ***Komercglabātavu izmantošana (OKR 64. pants)***

Kas attiecas uz OKR 47. panta 1. punktā minētajiem dzīvniekiem un precēm, OKR 64. pants noteic minimālās prasības robežkontroles punktiem. Uz OKR 64. panta 4. punktā dotā pilnvarojuma pamata sīkākus noteikumus par robežkontroles punktiem un to pārbaudes centriem izvirzītajām prasībām noteic Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1014 ([51]).

Kādai preču kategorijai nozīmētam RKP attiecībā uz šai preču kategorijai vajadzīgajiem kompleksiem ir jāatbilst minimālajām RKP noteiktajām prasībām. Vajadzīgajiem kompleksiem (izkraušanas zonai/telpai, pārbaudes zonai/telpai un uzglabāšanas zonai/telpai atbilstoši preču temperatūras režīmam un ar piekļuvi tualetes telpām) *ir jābūt* ierīkotiem, un oficiālajām kontrolēm piekļūstamiem. Par platību/telpu iekārtošanu un aprīkojumu vairāk ir noteikts arī Īstenošanas regulā (ES) 2019/1014. Ja RKP ir vairāki pārbaudes centri, Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 8. pantā noteiktajām minimālajām prasībām ir jāatbilst tiem visiem.

Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkta pirmā daļa noteic, ka RKP kompetentās iestādes turklāt drīkst atļaut, ka OKR 47. panta 1. punktā minēto preču glabāšanai iestādes kontrolē izmanto komercglabātavas. Komercglabātavas tiek izmantotas *papildus* Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 1. punkta prasības (ka ar nozīmējumam atbilstošu preču glabāšanas telpām jābūt aprīkotam pašam RKP) izpildei, taču prasītās glabāšanas telpas *neaizstāj*.

([51]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1014 (2019. gada 12. jūnijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par minimālajām prasībām robežkontroles punktiem, ieskaitot pārbaudes centrus, un par to, kāds formāts, kategorijas un saīsinājumi jāizmanto robežkontroles punktu un kontroles punktu sarakstos (OV L 165, 21.6.2019., 10.–22. lpp.).

Šādu izmantošanu drīkst atļaut tikai tad, ja komercglabātavas:

— atrodas RKP tiešā tuvumā un

— ir tā paša muitas dienesta kompetencē, kas ir atbildīgs par RKP.

Turklāt saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 12. punktu preces, ko saskaņā ar minētās regulas 3. panta 11. punktu glabā komercglabātavās:

— jāglabā higiēniskos apstākļos un

— pienācīgi jāidentificē ar svītrkodiem, citiem elektroniskiem līdzekļiem vai marķējumu, un,

— ja preces var radīt risku cilvēka, dzīvnieku un augu veselībai vai, ĢMO un augu aizsardzības līdzekļu gadījumā, arī videi, tās turklāt jāaiztur atsevišķā aizslēdzamā telpā vai zonās, kas ir norobežotas no visām citām precēm, ko glabā komercglabātavā. Tas cita starpā nozīmē, ka šīs preces jāglabā atsevišķi no citām precēm un skaidri jāidentificē kā preces, kas aizturētas kompetentās iestādes uzraudzībā.

2.4.4.1. *Komercglabātavu izmantošana nedzīvnieku izcelsmes produktu identitātes un fiziskajām kontrolpārbaudēm*

Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11.punkta otrā daļa paredz iespēju RKP kompetentajai iestādei nedzīvnieku izcelsmes produktu identitātes kontrolpārbaudēm un fiziskām kontrolpārbaudēm izmantot minētās regulas 3. panta 11. punkta pirmajā daļā minētās komercglabātavas, ja vien tās atbilst minētajā regulā noteiktajām minimālajām prasībām.

Termins "produkti, kas nav dzīvnieku izcelsmes produkti" (šeit: nedzīvnieku izcelsmes produkti) ir minēts Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 II pielikuma d) punktā un attiecas uz OKR 47. panta 1. punkta d), e) vai f) apakšpunktā minēto nosacījumu vai pasākumu tvērumā esošiem nedzīvnieku izcelsmes pārtiku un barību un uz produktiem, kas nav paredzēti lietošanai pārtikā un nav barība (t. i., pārtikas kontaktmateriāliem). Elastība, ko attiecībā uz šo preču kategoriju atvēl Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkta otrā daļa, ir saistīta ar to, ka šo preču bīstamību ierobežot nav ļoti nepieciešams. Šī elastība *neattiecas* uz "augiem, augu produktiem un citiem objektiem", kas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 II pielikuma c) punktā ir precizēti kā atsevišķa preču kategorija, un tas atbilst kaitīgo organismu apkarošanas vajadzībai augu, augu produktu un citu Regulas (ES) 2016/2031 reglamentētu objektu sakarā. Šī elastība neattiecas arī uz siena un salmu sūtījumiem, kas pieder pie Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 II pielikuma b) punktā minētās preču kategorijas, un tas atbilst vajadzībai šo preču sakarā kontrolēt dzīvnieku slimības.

Neatkarīgi no iepriekš minētā: nedzīvnieku izcelsmes produktu vai augu, augu produktu un citu objektu kontrolpārbaužu veikšanai nozīmēta RKP pārbaužu centri *drīkst* atrasties privātā sektora kompleksos, kuros notiek komerciālas darbības, *ja vien* minētie pārbaužu centri atbilst Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 8. panta prasībām. Pārbaudes centri ir RKP ierīkoti kompleksi, tāpēc tiem, piemēram, saskaņā ar OKR 64. panta 1. punktu jāatrodas ievešanas vietas tiešā tuvumā ([52]). Turklāt visiem vajadzīgajiem kompleksiem (OKR 64. panta 3. punkta b), c) un d) apakšpunkts) ([53]), kad nepieciešams, jābūt pieejamiem un piekļūstamiem oficiālo kontroļu vajadzībām, un ir jābūt ieviestai attiecīgai kārtībai, kas nodrošina higiēniskus apstākļus un novērš šķērskontaminācijas riskus (OKR 64. panta 3. punkta h) un i) apakšpunkts). Jānorāda, ka attiecībā uz sienu un salmiem oficiālās importa kontroles veic saskaņā ar noteikumiem, kas attiecas uz dzīvnieku izcelsmes produktiem (OKR 47. panta 1. punkta b) apakšpunkts), attiecībā uz kompleksu izvietojumu un preču un darbību nodalīšanu apmierinot Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 6. pantā noteiktās papildprasības.

([52]) Atbrīvojumi no šīs prasības ir noteikti 3. pantā Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2019/1012 (2019. gada 12. marts), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 papildina, atkāpjoties no noteikumiem par kontroles punktu nozīmēšanu un no minimālajām prasībām, kas izvirzītas robežkontroles punktiem (OV L 165, 21.6.2019., 4. lpp.).

([53]) Piemēram, atbilstoši pārbaudes centra darba laikam.

2.4.4.2. *Kārtība, kā kompetentās iestādes robežkontroles punktā izmanto komercglabātavas*

RKP kompetentajām iestādēm ir jāizlemj, vai tās atļauj izmantot komercglabātavas, kā paredz Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkts. Par komercglabātavu izmantošanu ziņot Komisijai nav prasīts, ja šīs glabātavas izmanto tikai par *papildu* glabātavām.

Taču ja kompetentās iestādes atļauj komercglabātavas izmantot nedzīvnieku izcelsmes produktu identitātes kontrolpārbaužu un fizisko kontrolpārbaužu veikšanai, tas saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 14. punktu *jāpaziņo* Komisijai kā minētā RKP infrastruktūras vai darbības izmaiņa (nemainot attiecīgā RKP nozīmējuma tvērumu). Tādam gadījumam kompetentajām iestādēm jābūt ieviestai procedūrai, kas pierādītu, ka attiecīgie kompleksi atbilst Īstenošanas regulā (ES) 2019/1014 noteiktajām minimālajām prasībām, un tām Komisijai jāsniedz visa informācija, kas vajadzīga, lai šādu kompleksu atbilstību minētajām prasībām varētu pārbaudīt.

2.4.4.3. *Komercglabātavu saraksts un reģistrācija sistēmā TRACES-NT*

Komercglabātavas iekļaut OKR 60. pantā un Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 7. pantā minētajā publicēto RKP sarakstā nav juridiski prasīts. Tomēr ja komercglabātavas tiek izmantotas identitātes un fiziskajām kontrolpārbaudēm (Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkts), dalībvalstīm šī informācija būtu jādara publiski pieejama un jāiekļauj publicēto RKP saraksta ([54]) 7. slejā.

Turklāt nav prasīts minētās komercglabātavas reģistrēt sistēmā *TRACES-NT* vai tās identificēt ar individuālu unikālu *TRACES* identifikatoru. Tā vietā var izmantot RKP kodu.

Pārskatu par RKP / pārbaudes centru, komercglabātavu un kontroles punktu atšķirībām sniedz nākamā tabula.

([54]) Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 I pielikumā noteiktā publicēto RKP saraksta formāts.

5. tabula

Prasību salīdzinājums attiecībā uz RKP / pārbaudes centriem, komercglabātavām un kontroles punktiem

	RKP / pārbaudes centri	Komercglabātavas (izmanto preču glabāšanai papildus RKP infrastruktūrai)	Komercglabātavas (izmanto nedzīvnieku izcelsmes produktu identitātes un fiziskajām kontrolpārbaudēm papildus RKP infrastruktūrai)	Kontroles punkti, kas nav RKP
Tiesiskais regulējums	OKR 59. pants, Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1014, Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1012	Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkta pirmā daļa	Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkta otrā daļa	OKR 53. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 53. panta 2. punkts, kā arī Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/2123
Tvērums	OKR 47. panta 1. punktā minēto dzīvnieku vai preču oficiālās kontroles	OKR 47. panta 1. punktā minēto preču glabāšana	tādu produktu identitātes un fiziskās kontrolpārbaudes, kas nav dzīvnieku izcelsmes produkti, uz kuriem attiecas OKR 47. panta 1. punkts	tādas pārtikas un barības, kas nav dzīvnieku izcelsmes barība un pārtika, augu izcelsmes pārtikas un barības, augu produktu un citu objektu identitātes un fiziskās kontrolpārbaudes, uz kuriem attiecas OKR 47. panta 1. punkts, ieskaitot bioloģiskos un pārejas produktus, kā noteikts Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2019/2123
Piemērojamās minimālās prasības	OKR 64. pants un Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1014 (piemērojamās minimālās prasības atkarībā no dzīvnieku un preču kategorijām, kas ir nozīmējuma tvērumā)	Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkta pirmā daļa un 12. punkts	OKR 64. pantā un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2019/1014 noteiktās minimālās prasības, kuras jāpiemēro robežkontroles punktiem, kas nozīmēti produktiem, kuri nav dzīvnieku izcelsmes produkti	OKR 64. panta 3. punkts un Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1014 (piemērojamās minimālās prasības atkarībā no dzīvnieku un preču kategorijām, kas iekļautas nozīmēšanas tvērumā) (OKR 53. panta 1. punkta a) apakšpunkts)
Atrašanās vieta attiecībā pret Savienībā ievešanas vietu	ievešanas Savienībā vietas tiešā tuvumā (OKR 64. panta 1. punkts); ģeogrāfisku ierobežojumu gadījumos atkāpes noteic Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1012, pamatojoties uz OKR 64. panta 2. punktu	RKP tiešā tuvumā un tā paša muitas dienesta kompetencē (Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkta pirmā daļa)	RKP tiešā tuvumā un tā paša muitas dienesta kompetencē (Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 11. punkta pirmā daļa)	attālināti no RKP saskaņā ar Deleģētajā regulā (ES) 2019/2123 noteiktajiem nosacījumiem; piemēram, transportēšana uz kontroles punktiem jāveic muitas uzraudzībā, un tam ir nepieciešams atsevišķs VSID, kas jāpabeidz kompetentajām iestādēm kontroles punktā

Nozīmēšanas/paziņošanas procedūra	paziņo Komisijai pirms nozīmēšanas (OKR 59. panta 2. punkts); Komisijas veikta pārbaude par atbilstību piemērojamajām minimālajām prasībām	iepriekš paziņot Komisijai nav nepieciešams; Komisiju ir ieteicams informēt par to, vai ir atļauts izmantot komercglabātavas: — kad tiek paziņots par RKP nozīmēšanu; vai — tiek veikta RKP vai tā pārbaudes centru informācijas atjaunināšana; vai — sagatavojot Komisijas kontroles.	Komisijai paziņo, pirms komercglabātavas izmanto kontrolpārbaužu veikšanai (OKR 59. panta 2. punkts un Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 3. panta 14. punkts); Komisijas veikta pārbaude par atbilstību piemērojamajām minimālajām prasībām	pirms nozīmēšanas iepriekš nav jāpaziņo Komisijai (OKR 53. panta 2. punkts)
Iekļaušana publicētajā RKP sarakstā	Jā (OKR 60. pants)	nē	jā	jā (OKR 53. panta 2. punkts un 60. panta 1. punkts un Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1014 7. pants)

2.5. VI NODAĻA. Oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību finansēšana (OKR 78.–85. pants)

2.5.1. *Finansēšana — vispārīgi noteikumi*

Lai mazinātu oficiālo kontroļu sistēmas atkarību no publiskajām finansēm, kompetentajām iestādēm ir pienākums iekasēt nodevas vai maksu (obligātās nodevas un maksa), kas segtu izmaksas, kuras tām rada noteiktas oficiālās kontroles. Tas attiecas, piemēram, uz to izmaksu atgūšanu, ko kompetentajām iestādēm rada attiecībā uz OKR 47. panta 1. punktā minētajiem dzīvniekiem un precēm veiktas oficiālās kontroles. Saskaņā ar OKR 78. pantu dalībvalstīm jānodrošina, lai būtu pieejami pietiekami finanšu resursi personāla komplektēšanai un citi resursi, kas kompetentajām iestādēm vajadzīgi oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību veikšanai. Tas ir spēkā arī tad, ja noteikti oficiālās kontroles uzdevumi un citas oficiālās darbības saskaņā ar OKR 28. un 31. pantu tiek deleģēti.

Par to, lai operatoru darbības notiktu atbilstoši Savienības agropārtikas ķēdes tiesību aktiem, galvenokārt atbild paši operatori, tomēr paškontroļu sistēma, ko tie šajā nolūkā ievieš, ir jāpapildina ar specializētu oficiālo kontroļu sistēmu, ko katra dalībvalsts uztur, lai visā agropārtikas ķēdē nodrošinātu rezultatīvu uzraudzību.

2.5.2. *Obligātās nodevas vai maksa*

Par to OKR 79. panta 1. punkts noteic:

> *OKR 79. panta 1. punkts*
>
> 1. *Kompetentās iestādes iekasē nodevas vai maksu par oficiālajām kontrolēm, kas veiktas saistībā ar IV pielikuma II nodaļā minētajām darbībām un attiecībā uz 47. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajiem dzīvniekiem un precēm robežkontroles punktos vai 53. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajos robežkontroles punktos, vai nu:*
>
> (a) *izmaksu līmenī, kas aprēķinātas saskaņā ar 82. panta 1. punktu; vai arī*
>
> (b) *IV pielikumā paredzētajās summās.*

Piemērs: ja augu tranzīta sūtījumi atrodas uz robežas, nodevas jāiekasē saskaņā ar IV pielikuma I nodaļas VII daļu ("VII. TĀDI DZĪVNIEKU UN PREČU SŪTĪJUMI NO TREŠĀM VALSTĪM, KURUS PĀRVADĀ TRANZĪTĀ VAI KURUS PĀRKRAUJ") un nevis saskaņā ar VIII daļu ("VIII. TĀDU AUGU, AUGU PRODUKTU UN CITU PRODUKTU, OBJEKTU UN MATERIĀLU SŪTĪJUMI, UZ KURIEM VAR ATRASTIES VAI NO KURIEM VAR IZPLATĪTIES AUGIEM KAITĪGIE ORGANISMI").

Turklāt OKR 79. panta 2. punkts paredz, ka nodevas vai maksu kompetentās iestādes iekasē, lai atgūtu izmaksas, ko tām radījušas oficiālas kontroles, kuras veic dzīvniekiem un precēm, kā minēts OKR 47. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā, oficiālas kontroles, kuras operators pieprasījis, lai saņemtu Regulas (EK) Nr. 183/2005 10. pantā paredzēto apstiprinājumu, un sākotnēji neplānotas oficiālas kontroles, kuras kļuvušas vajadzīgas pēc tam, kad konstatēti viena un tā paša operatora neatbilstības gadījumi, un kuras veic, lai novērtētu neatbilstības apjomu un ietekmi vai lai pārliecinātos, ka neatbilstība ir novērsta.

2.5.3. *Citas nodevas vai maksa (neobligātas)*

Kā norādīts OKR 80. pantā, lai segtu oficiālo kontroļu vai citu oficiālo darbību izmaksas, dalībvalstis var iekasēt nodevas vai maksu, kas nav OKR 79. pantā minētās nodevas vai maksa, ja vien to neaizliedz leģislatīvās normās, ko piemēro jomās, kuras reglamentē OKR 1. panta 2. punktā minētie noteikumi. Šīs nodevas un maksa nav obligātas, un tām nepiemēro OKR 81. pantu par izmaksām un OKR 82. pantu par nodevu vai maksas aprēķināšanu. Tomēr attiecībā uz nodevām, kas iekasētas uz OKR 80. panta pamata, ievēro minētās regulas 83., 84. un 85. pantā noteiktās prasības.

Piemēram, OKR 21. panta 2. punkta a) apakšpunkts paredz īpašus noteikumus par oficiālajām kontrolēm, ko veic pirms iekraušanas, lai pārbaudītu, vai dzīvnieki ir pārvadāšanai derīgā stāvoklī. Nodevas vai maksu par oficiālajām kontrolēm, kas veiktas saskaņā ar OKR 21. panta 2. punkta a) apakšpunktu, var iekasēt saskaņā ar OKR 80. pantu, jo šīs kontroles neietilpst OKR 79. panta tvērumā un dzīvnieku pārvadāšanas tiesību akti neaizliedz iekasēt nodevas un maksu, arī par dzīvnieku stāvokļa pārbaudēm pirms iekraušanas un pārvadāšanas uz trešām valstīm. Tām būtu jāsedz radušās izmaksas, bet tās nedrīkstētu šīs izmaksas pārsniegt.

2.5.4. ***Izmaksu līmenis un obligāto nodevu vai maksas aprēķināšanas metodes***

Kompetentajām iestādēm obligātās nodevas vai maksa par oficiālajām kontrolēm, kas minētas OKR 79. panta 1. punktā, ir jāiekasē vai nu to izmaksu līmenī, kas aprēķinātas saskaņā ar OKR 82. panta 1. punktu, vai saskaņā ar OKR IV pielikumā paredzētajām summām. Par tiem dzīvniekiem, precēm, vai darbībām, par kurām minētajā pielikumā ir noteiktas nodevas, saskaņā ar OKR 82. panta 1. punktu aprēķina vai saskaņā ar OKR IV pielikumā paredzētajām summām iekasē arī nodevas vai maksu, ko iekasē par OKR 79. panta 2. punktā minētajām oficiālajām kontrolēm.

OKR IV pielikuma I nodaļā ir norādītas nodevas vai maksa par tādu dzīvnieku un preču (piemēram, dzīvu dzīvnieku, gaļas, zvejas produktu, augu, augu produktu, tranzīta preču u. tml.) sūtījumu oficiālajām kontrolēm, ko ieved Savienībā. Tā paša pielikuma II nodaļā ir norādītas nodevas vai maksa par oficiālajām kontrolēm kautuvēs, gaļas sadalīšanas uzņēmumos, medījamo dzīvnieku gaļas pārstrādes uzņēmumos, piena ražošanā un zvejas produktu un akvakultūras produktu ražošanā un laišanā tirgū.

OKR 79. panta 1. punkts kompetentajām iestādēm attiecībā uz OKR IV pielikuma I nodaļā minētajiem dzīvnieku un preču sūtījumiem, kas ietilpst tajā pašā kategorijā ([55]) (piem., zvejas produktu sūtījumu oficiālās kontroles), un attiecībā uz OKR IV pielikuma II nodaļā minētajām darbībām, kas ietilpst tajā pašā kategorijā ([56]) (piem., oficiālās kontroles kautuvēs) neļauj izmantot abu šā panta a) un b) apakšpunktā paredzēto metožu kombināciju.

Tomēr, ja sūtījumi vai darbības pieder pie dažādām kategorijām, dalībvalstis drīkst noteikt nodevas vai maksas saskaņā ar OKR 82. panta 1. punktu aprēķināto izmaksu līmenī un atbilstoši minētās regulas IV pielikumā fiksētajām summām. Piemēram:

1. aprēķina metodi var izmantot gaļas sūtījumu oficiālajām kontrolēm, tajā pašā laikā gaļas produktu, mājputnu gaļas, savvaļas medījamo dzīvnieku gaļas, truša gaļas vai saimniecībā audzētu medījamo dzīvnieku gaļas sūtījumu oficiālajām kontrolēm izmantojot fiksētās summas, kas noteiktas OKR IV pielikuma I nodaļā; vai

2. aprēķina metodi var izmantot gaļas sadalīšanas uzņēmumu oficiālajām kontrolēm, tajā pašā laikā piena ražošanas oficiālajām kontrolēm izmantojot fiksēto summu, kas noteikta OKR IV pielikuma II nodaļā.

Dalībvalstis šādi rīkoties drīkst tikai tad, ja atšķirīgā pieeja nav pretrunā nediskriminēšanas un vienlīdzīgas attieksmes pamatprincipiem.

OKR 81. pantā norādītās izmaksas attiecas tikai uz OKR 79. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 79. panta 2. punktu, nevis uz OKR 79. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

Piemērs: attiecībā uz importa nodevām dalībvalsts izvēlas piemērot OKR 79. panta 1. punkta b) apakšpunktu (t. i., nodevas vai maksu par oficiālajām kontrolēm attiecībā uz dzīvnieku un preču sūtījumiem, ko ieved Savienībā, kā norādīts OKR IV pielikuma I nodaļā). Tomēr ir papildu izmaksas, piemēram, par transportu, ja kontrolpārbaudes tiek veiktas ārpus RKP, un maksa par virsstundām amatpersonām, kuras veic inspicēšanu ārpus oficiālā darba laika. Šīs izmaksas nevar pieskaitīt nodevām uz OKR 79. panta 1. punkta b) apakšpunkta pamata, jo OKR IV pielikumā minētās nodevas ir fiksētas nodevas un papildu izmaksu segšanu dalībvalstīm nevajadzētu pieprasīt.

([55]) OKR IV pielikuma I nodaļas I–VIII punktā ir norādītas 8 (astoņas) dzīvnieku un preču kategorijas.
([56]) OKR IV pielikuma II nodaļas I–V punktā ir norādītas 5 (piecas) darbību kategorijas.

OKR 82. panta 1. punkts noteic:

OKR 82. panta 1. punkts

1. *Nodevas vai maksu, ko iekasē saskaņā ar 79. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 79. panta 2. punktu, nosaka pēc vienas no šādām aprēķināšanas metodēm vai to kombinācijas:*

(a) *pēc vienotas likmes, balstoties uz kopējām oficiālo kontroļu izmaksām, kas kompetentajām iestādēm radušās konkrētā periodā, to piemērojot visiem operatoriem neatkarīgi no tā, vai atsauces periodā par katru operatoru, kuram piemēro maksu, jebkādas oficiālas kontroles tiek veiktas; nosakot katrai operatoru nozarei, darbībai un kategorijai iekasējamo maksu apmēru, kompetentās iestādes ņem vērā, kā šādu oficiālo kontroļu kopējo izmaksu sadalījumu ietekmē attiecīgā veida un apjoma darbība un attiecīgie riska faktori; vai*

(b) *balstoties uz katras atsevišķās oficiālās kontroles faktisko izmaksu aprēķinu, un piemēro operatoriem, kuriem piemēro šādu oficiālo kontroli.*

Šīs normas a) apakšpunkts dalībvalstīm dod iespēju, pamatojoties uz *visu* to oficiālo kontroļu izmaksām, kas ietilpst OKR darbības jomā, aprēķināt konkrētas operatoru nozares, darbības vai kategorijas vienoto likmi. Par to maksu aprēķinu, ko iekasē no katras operatoru nozares, darbības vai kategorijas, OKR 82. panta 1. punkta a) apakšpunkts noteic, ka dalībvalstis ņem vērā, kā attiecīgā veida un apjoma darbība un attiecīgie riska faktori ietekmē oficiālo kontroļu kopējo izmaksu sadalījumu.

Saskaņā ar OKR 82. panta 3. punktu gadījumos, kur nodevas vai maksu aprēķina pēc vienotas likmes saskaņā ar OKR 82. panta 1. punkta a) apakšpunktu, tās nodevas vai maksa, ko iekasē kompetentās iestādes, *nepārsniedz kopējās izmaksas, kas radušās sakarā ar oficiālajām kontrolēm, kuras veiktas šajā apakšpunktā minētajā laikposmā*. Balstoties uz OKR 82. panta 4. punktu, saskaņā ar OKR 82. panta 1. punkta b) apakšpunktu aprēķinātas nodevas vai maksas *nedrīkst pārsniegt veiktās oficiālās kontroles faktiskās izmaksas* (nepārsniedz).

Minēto kopējo izmaksu tvērumu vēl vairāk precizē OKR 81. panta a)–g) punkts. Ciktāl šīs izmaksas izriet no attiecīgajām oficiālajām kontrolēm, tajās ietilpst "oficiālo kontroļu veikšanā iesaistītā personāla, *tostarp atbalsta un administratīvā personāla*, algas, to sociālā nodrošinājuma, pensiju un apdrošināšanas izmaksas" a) apakšpunkts), kā arī "*kompleksu un iekārtu* izmaksas, arī uzturēšanas un apdrošināšanas izmaksas, un citas saistītās izmaksas" b) apakšpunkts), "*mācību* izmaksas", izņemot mācības, kas vajadzīgas, lai saņemtu kvalifikāciju, kura ļauj būt nodarbinātam kompetentajās iestādēs e) apakšpunkts), un šāda personāla "*ceļa* izmaksas" f) apakšpunkts).

Attiecībā uz *kopējām oficiālo kontroļu izmaksām, kas kompetentajām iestādēm radušās konkrētā periodā*, kā norādīts OKR 82. panta 1. punkta a) apakšpunktā, minētās regulas 66. apsvērums precizē, ka tās var segt *pieskaitāmās izmaksas*, kas kompetentajām iestādēm radušās, veicot oficiālās kontroles. Minētais apsvērums sīkāk paskaidro, ka *pieskaitāmās izmaksas varētu ietvert izmaksas saistībā ar atbalstu un organizāciju, kas nepieciešami oficiālo kontroļu plānošanai un veikšanai*.

Turklāt, ja nodevas vai maksu piemēro, pamatojoties uz atsevišķo oficiālo kontroļu faktiskajām izmaksām, operatoriem ar labu atbilstības vēsturi kopējām izmaksām vajadzētu būt zemākām nekā neatbilstīgiem operatoriem, jo oficiālās kontroles tiem būtu jāveic retāk. Ja nodevas vai maksu aprēķina, balstoties uz kopējām izmaksām, kas kompetentajām iestādēm radušās konkrētā periodā, un iekasē no visiem operatoriem neatkarīgi no tā, vai atsauces periodā tiem ir piemērota oficiāla kontrole, minētās nodevas vai maksa būtu jāaprēķina tā, lai operatoriem ar pastāvīgi labiem Savienības agropārtikas ķēdes tiesību aktu ievērošanas rādītājiem tās būtu izdevīgas.

Konkrēti attiecībā uz izmaksām, kas saistītas ar administratīvo un atbalsta personālu, saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas iedibināto judikatūru ([57]) *nodevu aprēķinā var tikt ņemts vērā tikai tas administratīvā un atbalsta personāla darba laiks, kas ir vajadzīgs to darbību veikšanai, kuras ir nesaraujami saistītas ar oficiālo kontroļu veikšanu*.

([57]) EST 2019. gada 19. decembra spriedums *Exportslachterij J. Gosschalk*, C-477/18 un C-478/18, 66. punkts.

OKR 79. panta 3. punkts dalībvalstīm dod iespēju objektīvi un nediskriminējoši samazināt nodevas vai maksu par OKR IV pielikuma II nodaļā minētajām darbībām (kautuvēs, gaļas sadalīšanas uzņēmumos, medījamo dzīvnieku gaļas pārstrādes uzņēmumos, kā arī attiecībā uz piena ražošanu un zvejas produktu un akvakultūras produktu ražošanu un laišanu tirgū), ņemot vērā šādus apsvērumus:

— to operatoru intereses, kuriem ir mazs apgrozījums;

— ražošanā, pārstrādē un izplatīšanā izmantotās tradicionālās metodes;

— to operatoru vajadzības, kas atrodas reģionos, uz kuriem attiecas īpaši ģeogrāfiski ierobežojumi,

— un oficiālo kontroļu apliecināto operatora atbilstību OKR 1. panta 2. punktā minētajiem attiecīgajiem noteikumiem.

2.5.5. ***Pārredzamība***

OKR 68. apsvērums

Oficiālo kontroļu finansēšanai, izmantojot no operatoriem iekasētās nodevas vai maksu, vajadzētu būt pilnīgi pārredzamai, lai pilsoņi un uzņēmumi varētu saprast, kāda metode un dati ir izmantoti nodevu vai maksas noteikšanai.

OKR 85. pants

Pārredzamība

1. *Dalībvalstis nodrošina augstu pārredzamības līmeni attiecībā uz:*

   a) *nodevām un maksu, kas paredzētas 79. panta 1. punkta a) apakšpunktā, 79. panta 2. punktā un 80. pantā, proti, par:*

      i) *metodēm un datiem, ko izmanto minēto nodevu vai maksas noteikšanai;*

      ii) *nodevu vai maksu apmēru, ko piemēro katrai operatoru kategorijai un par katru oficiālo kontroļu vai citu oficiālo darbību kategoriju;*

      iii) *81. pantā minēto izmaksu sadalījumu;*

   b) *to iestāžu vai struktūru identitāti, kas ir atbildīgas par nodevu vai maksu ievākšanu.*

2. *Katra kompetentā iestāde dara sabiedrībai pieejamu šā panta 1. punktā minēto informāciju par katru atsauces periodu un kompetentās iestādes izmaksām, par kurām ir vajadzīga nodeva vai maksa saskaņā ar 79. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 79. panta 2. punktu un 80. pantu.*

3. *Dalībvalstis apspriežas ar attiecīgajiem ieinteresētajiem dalībniekiem par vispārīgajām metodēm, ko izmanto, lai aprēķinātu 79. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 79. panta 2. punktā un 80. pantā paredzētās nodevas vai maksu.*

No OKR 85. panta izriet, ka dalībvalstīm ir jānodrošina augsts pārredzamības līmenis attiecībā uz OKR 79. panta 1. punkta a) apakšpunktā, 79. panta 2. punktā un 80. pantā paredzētajām *nodevām vai maksu* un to *iestāžu vai struktūru identitāti*, kas ir atbildīgas par šo nodevu vai maksas iekasēšanu.

Dalībvalstīm savos gada ziņojumos saskaņā ar OKR 113. panta 1. punkta e) apakšpunktu un Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2019/723 ir jānorāda saite uz kompetentās iestādes vietni, kurā ir publiski pieejama informācija par OKR 85. panta 2. punktā minētajām nodevām vai maksu.

2.6. **VII NODAĻA. Oficiālā sertifikācija (OKR 86.–91. pants)**

2.6.1. ***Oficiālā sertifikācija***

Oficiālie sertifikāti un oficiālie apliecinājumi sniedz pārliecību par atbilstību juridiskajām prasībām jomās, uz kurām attiecas OKR. Šo jēdzienu definīcijas ir sniegtas OKR 3. pantā. OKR II sadaļas VII nodaļa noteic, ka tie abi ir oficiālās sertifikācijas elementi. OKR 86.–91. pants paredz noteikumu kopumu par vienotu un saskaņotu oficiālās sertifikācijas sistēmu visās attiecīgajās OKR jomās.

OKR 3. pants
Definīcijas
Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)
27) *"oficiāls sertifikāts" ir rakstisks vai elektronisks dokuments, ko parakstījusi sertificējošā amatpersona un kas apliecina atbilstību vienai vai vairākām prasībām, kuras paredzētas 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos;*
28) *"oficiāls apliecinājums" ir jebkura etiķete, zīme vai cits apliecinājums, ko izsniedz operatori kompetento iestāžu uzraudzībā, kuru īsteno ar specializētu oficiālo kontroļu starpniecību, vai kompetentās iestādes pašas un kas garantē atbilstību vienai vai vairākām prasībām, kuras paredzētas šajā regulā vai 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos; (..)*

No OKR 3. panta 27. un 28. punkta definīcijām un 69. un 70. apsvēruma izriet, ka oficiālie sertifikāti ir papīra vai elektroniski dokumenti, savukārt oficiālie apliecinājumi noteiktiem dzīvniekiem vai precēm ir etiķetes un zīmes vai cita veida apliecinājumi.

Oficiālo sertifikātu un oficiālo apliecinājumu izdošana, ko veic kompetentās iestādes, OKR 2. panta 2. punkta kontekstā tiek uzskatīta par oficiālu darbību, kas nav oficiālās kontroles.

Šiem diviem sertifikācijas veidiem ir gan kopīgas, gan atšķirīgas iezīmes. Oficiālo sertifikātu izsniegšanas pamatu un satura elementus noteic OKR 88. panta 3. punkts un 89. pants. Balstoties uz pilnvarojumu, ko Komisijai piešķir OKR 90. pants, OKR 1. panta 2. punktā minētajos noteikumos vai īstenošanas aktos var iekļaut vēl citas uz oficiālajiem sertifikātiem attiecinātas prasības. Oficiālo apliecinājumu vispārīgos principus noteic OKR 91. pants, savukārt konkrētus noteikumus par to izdošanu satur OKR noteiktie nozares tiesību akti.

OKR prasa, lai kompetentās iestādes nodrošinātu gan oficiālo sertifikātu, gan oficiālo apliecinājumu uzticamību. Tālab 88. panta 2. punktā, 89. panta 1. punktā un 91. panta 2. un 3. punktā līdzīgas normas atsaucas uz oficiālās sertifikācijas autentiskumu un pareizību, un uz kompetento iestāžu pienākumu gādāt, ka:

(i) personāls, kas paraksta oficiālus sertifikātus, vai

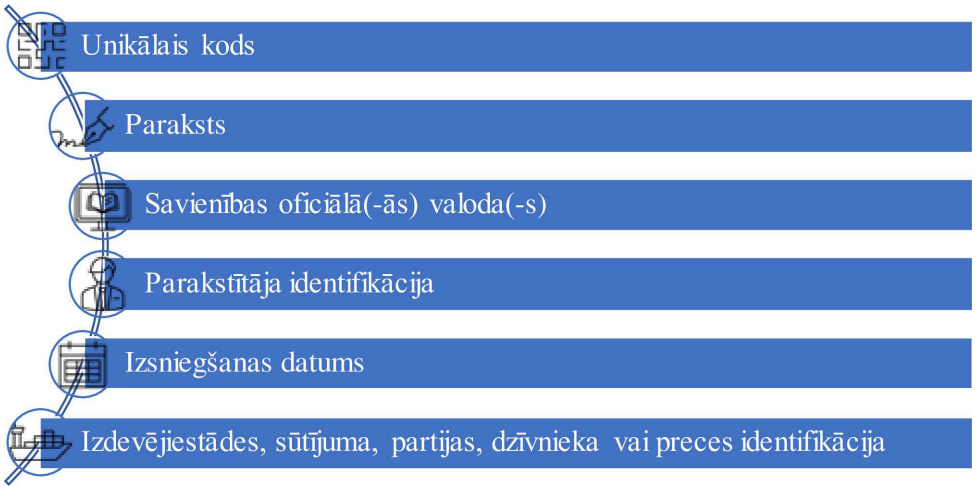
(ii) personāls, kas veic oficiālās kontroles, lai uzraudzītu oficiālo apliecinājumu izsniegšanu, vai piedalās oficiālo apliecinājumu izdošanā, ja tos izdod kompetentās iestādes,

ir objektīvs, bez interešu konflikta un pienācīgi apmācīts.

Oficiālo sertifikātu obligātie elementi ir precizēti OKR 89. pantā un parādīti 7. attēlā.

7. attēls

Oficiālo sertifikātu komponenti, kuru pamatā ir OKR normas

Kas attiecas uz oficiālajiem apliecinājumiem, attiecīgās prasības paredz lietot Savienības oficiālās valodas un attiecīgā gadījumā pārbaudīt saikni starp oficiālo apliecinājumu un sūtījumu vai partiju (OKR 91. panta 2. punkts).

8. un 9. attēls atspoguļo oficiālo sertifikātu un oficiālo apliecinājumu izdošanā līdzdalīgo kompetento iestāžu un darbinieku atšķirīgos uzdevumus, ko paredz OKR 3., 88., 89. un 91. pants.

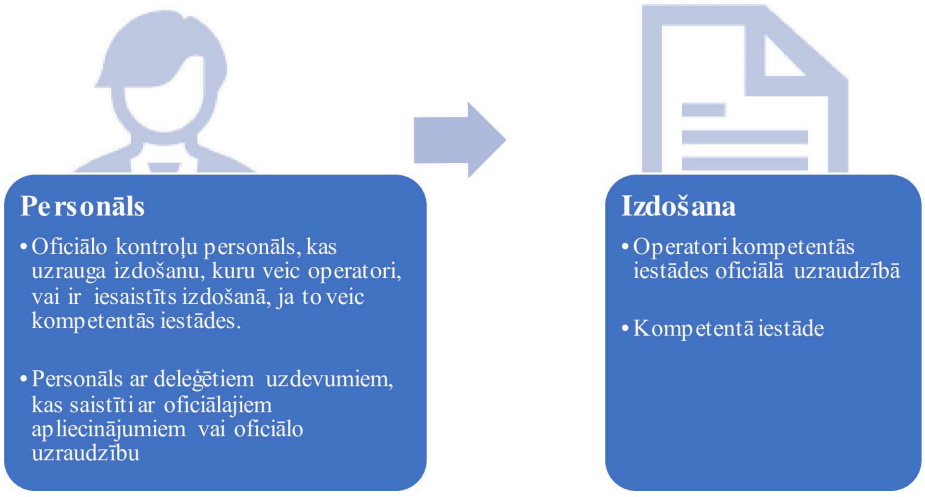
8. attēls

Oficiālo sertifikātu izdošanas procesā iesaistīto iestāžu un darbinieku uzdevumi, uz OKR normu pamata

9. attēls

Oficiālo apliecinājumu izdošanas procesā iesaistīto iestāžu un darbinieku uzdevumi, uz OKR normu pamata

2.6.2. ***Oficiālais sertifikāts***

No OKR 88. panta 1. punkta izriet, ka par oficiālo sertifikātu izdošanu atbildīgas ir *tikai* kompetentās iestādes. Tomēr ar oficiālo sertifikātu izdošanu saistītus uzdevumus saskaņā ar OKR 86. panta 2. punktu var deleģēt, ja vien šī deleģēšana atbilst OKR 28.–33. pantam.

Oficiālie sertifikāti dod iespēju identificēt dzīvniekus vai preces, par kuriem tie izdoti, un tajos ir norādīts izdošanas datums un persona, kas tos parakstījusi (OKR 89. panta 1. punkts), padarot šo personu atbildīgu par sertifikātā iekļauto informāciju. Oficiālā sertifikāta izdošanas pamatā ir konkrētu faktu un datu pārbaude vai apstiprināšana attiecībā uz sertificējamajiem dzīvniekiem un precēm (OKR 88. panta 3. punkts), tādējādi garantējot katra atsevišķā sertifikāta informācijas ticamību.

OKR 89. panta 1. punktā oficiālo sertifikātu pareizības un ticamības nodrošināšanai ir iekļauti papildu elementi:

(i) sertificējošās amatpersonas nedrīkst parakstīt neaizpildītus vai nepilnīgus sertifikātus;

(ii) sertifikāti jāsagatavo vienā vai vairākās oficiālajās valodās, ko saprot sertificējošā amatpersona, un – attiecīgā gadījumā – kādā no galamērķa dalībvalsts oficiālajām valodām.

Jānorāda, ka OKR 89. panta 2. punkts uzsver kompetento iestāžu pienākumu veikt attiecīgus pasākumus, lai novērstu krāpniecisku praksi ar oficiālu sertifikātu izdošanu un izmantošanu. Šo atbildību vēl pastiprina OKR 138. panta 5. punkta normas, prasot pasākumus, kas šādos gadījumos jāveic kompetentajai iestādei. Šie pasākumi ietver administratīvus pasākumus pret personām, proti, sertificējošās amatpersonas pagaidu atstādināšanu no amata vai sertifikātu parakstīšanas atļaujas anulēšanu, kā arī darbības, kuru uzdevums ir novērst šādu nodarījumu atkārtošanos.

Lai kompetentajām iestādēm nodrošinātu elastību, OKR 88. panta 3. punktā ir norādīti trīs dažādi veidi, kā sertificējošās amatpersonas pirms sertifikātu parakstīšanas gūst zināšanas par nepieciešamo informāciju.

Konkrētāk, faktus un datus sertificējošā amatpersona var iegūt tieši vai netieši, ar citas tādas personas starpniecību, ko ir pilnvarojušas kompetentās iestādes un kas darbojas to kontrolē, vai ar paša operatora starpniecību, kā minēts 88. panta 3. punktā, ja vien tiek ievēroti tajā normā paredzētie nosacījumi. Tomēr jāpiebilst: no OKR 88. panta 4. punkta izriet, ka īpašas normas noteikumos, kas minēti OKR 1. panta 2. punktā, var prasīt, ka sertificējošā amatpersona sertifikātu paraksta un izdod, balstoties tikai uz sertificējošās amatpersonas *tiešajām* zināšanām par attiecīgajiem faktiem un datiem.

Oficiālie sertifikāti var būt priekšnoteikums:

(i) dzīvnieku un preču laišanai tirgū vai pārvietošanai uz OKR 1. panta 2. punktā minēto noteikumu pamata.

Konkrētāk, šādu oficiālo sertifikātu kategorijās ietilpst:

a. dzīvnieku veselības (veterinārie) sertifikāti, kas saskaņā ar Dzīvnieku veselības tiesību akta [Regula (ES) 2016/429] 149., 161., 167. un 216. pantu attiecīgi ir vajadzīgi turētu sauszemes dzīvnieku, turētu liellopu, aitu, kazu, cūku un zirgu sugu dzīvnieku reproduktīvo produktu un mājputnu, dzīvnieku izcelsmes produktu un ūdensdzīvnieku reproduktīvo produktu pārvietošanai;

b. oficiālie sertifikāti uz Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/2292 21. panta pamata;

c. dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasināto produktu veselības sertifikāti, kas ir prasīti Regulas (EK) Nr. 1069/2009 21. pantā un Komisijas Regulā (ES) Nr. 142/2011;

d. tādu autotransporta līdzekļa vadītāju un pavadoņu kvalifikācijas sertifikāti, ar kuriem pārvadā zirgu dzimtas dzīvniekus vai liellopu, aitu, kazu vai cūku sugas mājdzīvniekus vai mājputnus, uz Regulas (EK) Nr. 1/2005 6. panta 5. punkta pamata un autotransporta un lauksaimniecības dzīvnieku kuģu apstiprinājuma sertifikāti uz minētās regulas 18. un 19. panta pamata;

e. oficiālie sertifikāti uz Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/1793 11. panta pamata;

f. eksporta, reeksporta un pirmseksporta sertifikāti, kas paredzēti Regulas (ES) 2016/2031 100., 101. un 102. pantā;

g. sertifikāti, kas izsniegti atbilstoši Regulas (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu 35. pantam;

h. Komisijas Īstenošanas lēmuma 2011/884/ES ([58]) 4. pantā prasītie Ķīnas izcelsmes vai no Ķīnas nosūtītu produktu veselības sertifikāti;

(ii) attiecībā uz sūtījumiem uz trešām valstīm, ko veic dalībvalsts, kas ir vai nu izcelsmes valsts, vai arī nosūtīšanas valsts, kā minēts OKR 87. panta b) punktā.

2.6.3. ***Oficiālais apliecinājums***

Atšķirībā no oficiālajiem sertifikātiem, ko izsniedz tikai kompetentās iestādes, no OKR 3. panta 28. punkta un 91. panta izriet, ka oficiālos apliecinājumus galvenokārt izdod operatori. Piemēram, saskaņā ar Regulu (ES) 2016/2031 augu pases, kas vajadzīgas augu, augu produktu un citu objektu pārvietošanai pa Savienības teritoriju, parasti izdod pilnvaroti profesionāli operatori.

Šajā gadījumā operatorus uzrauga kompetentās iestādes, veicot īpašas oficiālās kontroles. Saskaņā ar OKR 86. panta 2. punktu konkrētus uzdevumus, kas saistīti ar oficiālo uzraudzību, kompetentās iestādes var deleģēt, ja vien šī deleģēšana atbilst OKR 28.–33. pantam. Ja deleģēšana atbilst šo pantu noteikumiem, to var izmantot arī citiem īpašiem uzdevumiem, kas saistīti ar apliecinājumu izdošanu.

Attiecībā uz oficiālajiem apliecinājumiem kompetentajām iestādēm ir divējāda loma:

(i) vai nu arī izdot apliecinājumus,

(ii) vai, ja tos izdod operatori, operatoru uzraudzīt, konkrētāk, regulāri veikt oficiālās kontroles saskaņā ar OKR 91. panta 4. punktu, lai pārbaudītu, vai operatori, kas izdod attiecīgo apliecinājumu, ievēro piemērojamos noteikumus, un pārbaudītu faktus un datus, kas ir apliecinājuma izdošanas pamatā.

([58]) 2011/884/ES: Komisijas Īstenošanas lēmums (2011. gada 22. decembris), ar ko nosaka ārkārtas pasākumus attiecībā uz neatļautiem ģenētiski modificētiem rīsiem Ķīnas izcelsmes rīsu produktos un atceļ Lēmumu 2008/289/EK (OV L 343, 23.12.2011., 140. lpp.).

Oficiālo apliecinājumu piemēri:

(i) veselības un identifikācijas zīmes, ko paredz OKR 18. panta 4. punkts un Regulas (EK) Nr. 853/2004 5. pants;

(ii) augu pases, kas vajadzīgas augu, augu produktu un citu objektu pārvietošanai pa Savienības teritoriju un ko paredz Regulas (ES) 2016/2031 VI nodaļas 2. iedaļa;

(iii) koksnes iepakojamā materiāla marķējums, kas paredzēts Regulas (ES) 2016/2031 96. pantā, un apliecinājumi, kas nav tā paša tiesību akta 99. pantā paredzētais koksnes iepakojamā materiāla marķējums;

(iv) Eiropas Savienības bioloģiskās ražošanas logotips, kas paredzēts Regulas (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu 33. pantā;

(v) aizsargātu cilmes vietas nosaukumu un aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu Savienības simbols saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1143 37. pantu un Savienības garantēto tradicionālo īpatnību simbols saskaņā ar tās pašas regulas 70. pantu.

2.6.4. ***Sertificējošā amatpersona***

OKR 3. panta 26. punkts

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas: (..)

26) *"sertificējošā amatpersona" ir:*

(a) *jebkura kompetento iestāžu amatpersona, ko šīs iestādes pilnvarojušas parakstīt oficiālos sertifikātus; vai*

(b) *jebkura cita fiziska persona, ko kompetentās iestādes pilnvarojušas parakstīt oficiālos sertifikātus saskaņā ar 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem; (..)*

Sertificējošās amatpersonas kvalifikācija ir paredzēta vienīgi OKR 88. panta 2. punktā noteiktajai oficiālo sertifikātu parakstīšanai. No sertificējošās amatpersonas definīcijas arī izriet, ka tā var būt amatpersona vai cita fiziska persona, ko kompetentās iestādes pilnvarojušas parakstīt oficiālos sertifikātus saskaņā ar OKR 1. panta 2. punktā minētajiem noteikumiem. Citām fiziskām personām, kas paraksta sertifikātus, ir jābūt kompetento iestāžu "nozīmētām" un "pilnvarotām", tāpēc deleģēšana šajā kontekstā nav nepieciešama.

Papildu noteikumus par sertificējošās amatpersonas kvalifikāciju var paredzēt Savienības tiesību aktos. Saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2020/2235, ar ko nosaka tādu veterināro, oficiālo un veterināro/oficiālo sertifikātu paraugus, kuri paredzēti noteiktu kategoriju dzīvnieku un preču sūtījumu ievešanai Savienībā un pārvietošanai pa to, sertifikātu paraksta vai nu oficiālais veterinārārsts, vai sertificējošā amatpersona.

3. **III SADAĻA. REFERENCES LABORATORIJAS UN REFERENCES CENTRI**

ES references laboratoriju un valsts references laboratoriju mērķis ir veicināt vienveidīgu praksi attiecībā uz dalībvalstu nozīmēto oficiālo laboratoriju izmantoto metožu izstrādi vai izmantošanu, tādējādi nodrošinot sakarā ar oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām veiktās testēšanas, analīzes un diagnostikas rezultātu uzticamību un konsekvenci.

ES references centru mērķis ir veicināt zinātniskās un tehniskās speciālās zināšanas attiecībā uz dzīvnieku labturību un agropārtikas ķēdes autentiskumu un integritāti, tādējādi centru specializācijas jomās veicinot vienotu zinātnisko izpratni kā oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību pamatu.

3.1. **Nozīmēšana un pienākumu tvērums**

3.1.1. ***ES references laboratorijas un ES references centri (OKR 92.–99. pants)***

ESRL un ESRC pienākumu tvērumu galvenokārt noteic nozaru tiesību akti, kuri reglamentē attiecīgās ES agropārtikas ķēdes tiesību aktu politikas jomas un kuri noteic saskaņotu metožu un zinātnisko speciālo zināšanu nepieciešamību attiecīgi saskaņā ar OKR 92. panta 1. punktu attiecībā uz ESRL un saskaņā ar OKR 95. panta 1. punktu un 97. panta 1. punktu attiecībā uz ESRC.

Komisija ar deleģēto aktu var pieņemt oficiālu lēmumu konkrētā nozarē izveidot ESRL (OKR 92. panta 4. punkts) un pēc tam ar īstenošanas aktu (OKR 93. panta 1. punkts) var nozīmēt vienu vai vairākas laboratorijas, kas pēc atklātas atlases procedūras pārņems ESRL funkcijas (OKR 93. panta 2. punkta a) apakšpunkts). Šie lēmumi par izveidošanu un nozīmēšanu ESRL pienākumu tvērumu var sašaurināt līdz noteiktām speciālo zināšanu jomām (piem., patogēnu grupas, kaitīgo organismu sugas u. tml.). ESRC pienākumu tvērumu līdz noteiktām speciālo zināšanu jomām līdzīgā veidā sašaurināt var arī oficiāls Komisijas lēmums ar īstenošanas aktiem nozīmēt vienu vai vairākas ESRC dzīvnieku labturības vai agropārtikas ķēdes autentiskuma un integritātes jomā ([59]).

ESRL un ESRC obligātos uzdevumus un prasības par to darbību (piemēram, iekārtām, personālu, akreditāciju u. tml.) attiecībā uz ESRL noteic OKR 93. panta 3. punkts un 94. pants, attiecībā uz ESRC dzīvnieku labturības sakarā — OKR 95. panta 3. punkts un 96. pants un attiecībā uz ESRC agropārtikas ķēdes autentiskuma un integritātes sakarā — OKR 97. panta 3. punkts un 98. pants. Šajā tiesiskajā regulējumā pienākumu tvēruma detalizētā noteikšanā ESRL vai ESRC gada vai daudzgadu darba programmā ir iespējama liela elastība.

Ja pēc ESRL vai ESRC nozīmēšanas tiem tiek atrasti papildu uzdevumi vai izvirzītas papildu prasības, būtu jāizvērtē, vai šie papildu uzdevumi un prasības ir 1) attiecīgo konkrētās nozares tiesību aktu, 2) deleģētā akta, ar ko izveido ESRL vai ESRC, un/vai īstenošanas akta, ar ko nozīmē ESRL vai ESRC, un 3) OKR 93.–98. pantā aprakstīto uzdevumu un prasību saraksta tvērumā. Ja šie papildu uzdevumi vai prasības ir šajā tvērumā, Komisija var nolemt tos iekļaut ESRL vai ESRC gada vai daudzgadu darba programmā. Ja papildu uzdevumu vai prasību iepriekš aprakstītajā tvērumā nav, ir nepieciešams oficiāls Komisijas lēmums, saskaņā ar OKR 99. panta 2. punktu pieņemot deleģētu aktu. Tomēr šī procedūra attiecas tikai uz situācijām, kad ir no jauna radies risks, vai ārkārtas situācijām, uz jaunām dzīvnieku slimībām vai augiem kaitīgiem organismiem vai situācijām, kurās ir vajadzīgas jaunas juridiskas prasības.

3.1.2. ***Valsts references laboratorijas (OKR 100.–101. pants)***

Dalībvalstis katrai ESRL nozīmē vienu vai vairākas VRL. ESRL darbību klāstu var aptvert viena attiecīga valsts iestāde, kas darbojas kā VRL, vai darbības var sadalīt starp vairākām valsts iestādēm. Pēdējā minētajā gadījumā dalībvalstis starp laboratorijām, kurām ir kopīga VRL funkcija, nodrošina ciešu sadarbību (OKR 100. panta 5. punkts). Dalībvalstis var arī nolemt nozīmēt papildu VRL politikas jomām, kurās nav atbilstošas ESRL (OKR 100. panta 1. punkts). Tomēr šīs papildu VRL izpilda attiecībā uz VRL noteiktās prasības, uzdevumus un pienākumus, kas paredzēti OKR 100. un 101. pantā, izņemot tos, kas attiecas uz sadarbību ar ESRL (piemēram, OKR 101. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 101. panta 1. punkta d) apakšpunkts).

Laboratorija var uzņemties gan oficiālās laboratorijas, gan references laboratorijas funkcijas, ja tā atbilst prasībām un pienākumiem un katrai no šīm funkcijām ir nozīmēta.

Dalībvalstis var nozīmēt VRL laboratoriju, kas atrodas citā ES vai EEZ valstī. Šo mehānismu var izmantot, piemēram, tad, ja valsts laboratorijām nav pietiekamas spējas vai speciālo zināšanu izpildīt VRL akreditācijas prasības. Turklāt saskaņā ar Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas ([60]) un jo īpaši saskaņā ar Protokola par Īriju/Ziemeļīriju 5. panta 4. punktu un tā 2. pielikuma 43. iedaļu šis ir vienīgais mehānisms, kā var nozīmēt VRL attiecībā uz Ziemeļīriju.

([59]) Līdz šā paziņojuma publicēšanas dienai neviens ESRC agropārtikas ķēdes autentiskuma un integritātes nodrošināšanai nav nozīmēts.
([60]) OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.

3.2. **Akreditācija**

3.2.1. ***ESRL (OKR 93. pants) un VRL (OKR 100. pants)***

ESRL un VRL ir pienākums darboties saskaņā ar standartu EN ISO/IEC 17025, un tām jābūt akreditētām saskaņā ar šo standartu. To akreditācijas tvērumā ietilpst visas laboratoriskās analīzes, testēšanas vai diagnostikas metodes, kas laboratorijai jāizmanto, kad tā darbojas kā ESRL vai VRL. Terminu "metode" saskaņā ar EN ISO/IEC 17025 var saprast kā mērīšanas procedūru, ko piemēro konkrētai matricei vai matricu grupai un konkrētam analītam vai analītu grupai, vai to kombinācijai atkarībā no konkrētās metodes.

Šie noteikumi atbilst attiecīgajiem pienākumiem, kas oficiālo laboratoriju nozīmēšanas vajadzībām ir paredzēti OKR 37. panta 4. punkta e) apakšpunktā un 37. panta 5. punktā (sk. 2.3.3.2. nodaļu par akreditāciju). OKR paredz atkāpes no šā pienākuma, piešķirot dalībvalstīm prerogatīvu nozīmēt VRL, kas noteiktos apstākļos neatbilst akreditācijas pienākumam, kā arī piešķirt zināmu elastību attiecībā uz akreditācijas tvērumu.

1. VRL vai ESRL akreditācijas tvērumu var:

   a. veidot metožu grupas (100. panta 2. punkts kopā ar OKR 37. panta 5. punkta b) apakšpunktu attiecībā uz VRL un OKR 93. panta 3. punkta a) apakšpunkta ii) punkts attiecībā uz ESRL);

   b. definēt elastīgi (100. panta 2. punkts kopā ar OKR 37. panta 5. punkta c) apakšpunktu attiecībā uz VRL un OKR 93. panta 3. punkta a) apakšpunkta iii) punkts attiecībā uz ESRL).

2. Attiecībā uz VRL ir atļauta pagaidu atkāpe no obligātās akreditācijas (1 + 1 gads) (OKR 100. panta 2. punkts kopā ar 42. panta 1. punktu, 42. panta 2. punkta a) + b) apakšpunkts un 42. panta 3. punkts):

   a. ja attiecīgās metodes izmantošana, lai atbilstu OKR 34. panta 1. punktam, ir jauna (skaitot no šādu noteikumu spēkā stāšanās dienas) Savienības tiesību aktu prasība;

   b. ja izmantotās metodes maiņu dēļ ir vajadzīga jauna akreditācija vai akreditācijas tvēruma paplašināšana (ja tā nav elastīgā akreditācijas tvērumā ([61]));

   c. ja vajadzība izmantot metodi izriet no ārkārtas situācijas vai jauna riska.

3. Augu veselības jomā bija noteikts pārejas periods līdz 2022. gada 29. aprīlim, kurā bija jāstājas spēkā akreditācijas prasībai (OKR 167. panta 2. punkts).

Uz VRL un ESRL neattiecas OKR 41. pantā un Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2021/1353 noteiktās atkāpes no obligātās akreditācijas. Tomēr augu veselības jomā kompetentās iestādes vai attiecīgi Komisija par VRL vai ESRL var nozīmēt oficiālās laboratorijas, kas par tādām ir nozīmētas, pamatojoties uz atkāpi, kura pieņemta saskaņā ar OKR 41. pantu, neatkarīgi no tā, vai tās atbilst nosacījumam, ka tām jābūt akreditētām visām metodēm (attiecīgi OKR 93. panta 4. punkts un 100. panta 2. punkts). Šī iespēja nevar skart VRL un ESRL augu veselības jomā, kas par tādām nozīmētas pirms deleģētā akta pieņemšanas saskaņā ar OKR 41. pantu.

3.2.2. ***ESRC (OKR 95.–98. pants)***

Ņemot vērā, ka ESRC uzdevumi ir vērsti uz atbalsta sniegšanu, obligāta ESRC akreditācija nav paredzēta. Tomēr ESRC ir "*augsta līmeņa zinātniskās un tehniskās speciālās zināšanas*" to attiecīgajās jomās, un "*tie nodrošina, lai to personāls labi pārzinātu starptautiskos standartus un praksi*" (attiecīgi OKR 95. panta 3. punkta b) un e) apakšpunkts un 97. panta 3. punkta b) un e) apakšpunkts).

([61]) "Elastīgs akreditācijas tvērums": akreditācijas tvērums, kas noteikts, lai dotu iespēju atbilstības novērtēšanas iestādēm veikt izmaiņas metodoloģijā un citos parametros, kuri ietilpst atbilstības novērtēšanas iestādes kompetencē, un ko apstiprinājusi akreditācijas iestāde (ISO/IEC 17011:2017).

3.3. **Publicēšanas un paziņošanas pienākumi**

3.3.1. ***VRL saraksts***

Dalībvalstis saskaņā ar OKR 100. panta 4. punktu Komisijai, citām dalībvalstīm un attiecīgajām ESRL paziņo atjauninātu sarakstu ar VRL nosaukumiem un adresēm un dara šo sarakstu publiski pieejamu.

ESRL saskaņā ar OKR 94. panta 3. punktu publicē sarakstu ar to attiecīgajām VRL, ko dalībvalstis ir nozīmējušas to attiecīgajās jomās.

3.3.2. ***ESRL un ESRC saraksti***

Komisija saskaņā ar OKR 99. panta 1. punktu savā vietnē publicē atjauninātu sarakstu ar nozīmēto ESRL (https://ec.europa.eu/food/ref-labs_en) un ESRC (dzīvnieku labturības jomā: https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/eu-ref-centre_en) nosaukumiem un adresēm.

3.3.3. ***Datu privātums***

Publicējot informāciju par VRL (dalībvalstis) vai ESRL (Eiropas Komisija), piemēro ES noteikumus par datu aizsardzību (attiecīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 ([62]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725 ([63])). Informāciju par fiziskām personām nedrīkst publicēt bez viņu piekrišanas. Saskaņā ar paraugpraksi būtu jāpublicē tikai vispārīga laboratorijas kontaktinformācija (piemēram, adrese, funkcionāla pastkaste), jo tādējādi tiek pietiekamā mērā izpildīti OKR 94. panta 3. punktā, 99. panta 1. punktā un 100. panta 4. punktā noteiktie publicēšanas pienākumi.

3.4. **Ziņošana un Komisijas veiktās kontroles**

3.4.1. ***ESRL un ESRC***

Saskaņā ar OKR 99. panta 3. punktu ESRL un ESRC piemēro Komisijas kontroles, lai pārbaudītu ESRL atbilstību OKR 93. panta 3. punkta un 94. panta prasībām un ESRC atbilstību OKR 95. panta 3. punkta un 97. panta 3. punkta prasībām.

Komisija savā pašreizējā kontroļu praksē veic šādus pasākumus: ziņojumu dokumentu pārskatīšana, pamatojoties uz ESRL un ESRC gada vai daudzgadu darba programmām;

— gada finanšu pārskatu dokumentu pārskatīšana.

Turklāt Komisija var nolemt katrā atsevišķā gadījumā veikt kontroles uz vietas, lai pārbaudītu laboratoriju atbilstību nozīmēšanas kritērijiem un pārliecinātos, vai iesniegtās gada vai daudzgadu programmas ir pienācīgi īstenotas un par tām ziņots:

— attiecībā uz elementiem, kurus nevar viegli pārbaudīt, pārskatot dokumentus;

— ja ziņojumi vai citi informācijas avoti rada bažas vai liecina par neatbilstību.

3.4.2. ***VRL***

VRL nepiemēro OKR 99. panta 3. punktā aprakstītās Komisijas kontroles. Tomēr VRL darbības Komisijas kontrolēs var iekļaut tālab, lai pārbaudītu dalībvalstu kontroles sistēmu darbību, kā aprakstīts minētās regulas 116.–119. pantā.

([62]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

([63]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

3.4.2.1. *VRL: Starplaboratoriju salīdzinošie testi un prasmes testi*

ESRL regulāri pārrauga VRL darbību, saskaņā ar OKR 94. panta 2. punkta c) apakšpunktu veicot starplaboratoriju salīdzinošos testus vai prasmes testus (ST/PT), jo īpaši tad, ja pastāv juridiska prasība izmantot konkrētas metodes. Saskaņā ar OKR 101. panta 1. punkta a) apakšpunktu VRL ir pienākums piedalīties ST/PT. Ja attiecībā uz attiecīgo analītu / apdraudējumu nav izvirzītas juridiskas prasības vai nerodas bažas par drošību, VRL būtu jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu dalību ESRL ST/PT, vai arī nepiedalīšanās jāpamato.

Vajadzības gadījumā VRL vai ESRL var lūgt, lai ST/PT piedalās cita VRL vai oficiālā laboratorija, kas pārstāv dalībvalsti (OKR 94. panta 2. punkta c) apakšpunkts un 38. panta 2. punkts). Ja VRL nepiedalās ST/PT vai ja ESRL nepiedalīšanās pamatojumu nepieņem, dalībvalstis par to būtu jāinformē, lai tās varētu attiecīgi rīkoties.

Ja ESRL organizētajos ST/PT konstatē, ka VRL sniegums ir nepietiekams, vajadzētu būt ieviestām attiecīgām turpmāku pasākumu procedūrām. Kopumā šajās procedūrās vajadzētu izmantot divposmu pieeju. Pirmajā posmā VRL būtu jāpieprasa veikt koriģējošus pasākumus, lai mazinātu konstatētās problēmas. Otrajā posmā, ja pēc koriģējošo pasākumu piemērošanas sniegums joprojām ir nepietiekams vai ja VRL pilnībā nesadarbojas, lai novērstu pirmajā posmā konstatētās problēmas, ESRL būtu jāinformē Komisija. Komisija lems par turpmākiem soļiem un var pieprasīt dalībvalsts kompetentajai iestādei veikt attiecīgus pasākumus.

4. **VII. SADAĻA. IZPILDES DARBĪBAS**

4.1. **I. NODAĻA. Kompetento iestāžu darbības un sankcijas**

4.1.1. ***Ziņošana par pārkāpumiem (OKR 140. pants)***

Atbilstību Savienības noteikumiem var uzlabot ar mehānismiem, kas personām dod iespēju kompetentajām iestādēm sniegt jaunu informāciju par Savienības noteikumu pārkāpumiem un rosina to darīt, tādējādi palīdzot kompetentajām iestādēm atklāt pārkāpumus un dodot tām iespēju veikt attiecīgus turpmākus pasākumus. Tomēr personas, kas varētu ziņot par pārkāpumiem, var atturēt tas, ka nav ziņošanas procedūru vai bailes no negatīvām sekām, piemēram, privātuma pārkāpumiem, represijām vai diskriminācijas, jo īpaši gadījumos, kur informācija ir iegūta ar darbu saistītā kontekstā ("trauksmes cēlēji").

Šajā kontekstā Direktīva (ES) 2019/1937 ([64]) ("Trauksmes cēlēju direktīva") attiecībā uz ziņošanu par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem un uz trauksmes cēlēju aizsardzību jomās, kurās tiek uzskatīts, ka trauksmes celšana stiprina Savienības tiesību aktu izpildi, un kurās Savienības tiesību aktu pārkāpumi var radīt nopietnu kaitējumu sabiedrības interesēm, izveido vienotu satvaru. Pati OKR un vairāki citi Savienības tiesību akti, kuri noteic agropārtikas ķēdes noteikumus, ir iekļauti Trauksmes cēlēju direktīvas darbības jomā (Trauksmes cēlēju direktīvas 2. panta 1. punkts un pielikums).

Tajā pašā laikā OKR 140. pants paredz vispārīgu pienākumu dalībvalstīm OKR nozīmē kompetentajās iestādēs izveidot rezultatīvus ziņošanas mehānismus, tajā skaitā un jo īpaši procedūras ziņojumu saņemšanai un aizsardzībai pret represijām ziņošanā par OKR pārkāpumiem.

Tādējādi, lai gan pati OKR paredz, ka kompetentajām iestādēm ir jāievieš rezultatīvas ziņošanas sistēmas un ziņojošo personu aizsardzība, Trauksmes cēlēju direktīva OKR 140. pantu papildina un paredz detalizētas normas par ziņošanas kanāliem un īpašiem ziņojošu personu atbalsta un aizsardzības pasākumiem minētās direktīvas tvērumā.

Trauksmes cēlēju direktīva neietekmē to Savienības vai valstu tiesību aktu piemērošanu, kas attiecas uz kriminālprocesa noteikumiem, jo īpaši saistībā ar aktiem, kuru mērķis ir aizsargāt izmeklēšanas un procesa integritāti vai attiecīgo personu tiesības uz aizstāvību (minētās direktīvas 3. panta 3. punkta d) apakšpunkts un 28. apsvērums). Nākamie punkti sīkāk apraksta OKR 140. panta un Trauksmes cēlēju direktīvas darbības jomu un prasības par to, kā jābūt izstrādātiem ziņošanas kanāliem.

([64]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (OV L 305, 26.11.2019., 17. lpp.).

4.1.1.1. *Materiālā darbības joma – pārkāpumu veidi, par kuriem var ziņot*

OKR 140. pants

Ziņošana par pārkāpumiem

1. *Dalībvalstis nodrošina, lai kompetentajām iestādēm būtu pieejami efektīvi mehānismi, kas ļautu ziņot par faktiskiem vai iespējamiem šīs regulas pārkāpumiem.*

2. *Mehānismi, kas minēti 1. punktā, ietver vismaz:*

   a) *procedūras ziņojumu par pārkāpumiem saņemšanai un turpmākai rīcībai;*

   b) *to personu, kas ziņo par pārkāpumu, atbilstošu aizsardzību pret atriebību, diskrimināciju vai cita veida netaisnīgu attieksmi; un*

   c) *tās personas, kas ziņo par pārkāpumu, personas datu aizsardzību saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem.*

OKR 140. pants dalībvalstīm noteic pienākumu dot iespēju ziņot par "šīs regulas" pārkāpumiem, t. i., par OKR noteikto oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību veikšanas noteikumu pārkāpumiem. Tas cita starpā var ietvert to noteikumu pārkāpumus, kas attiecas uz oficiālo kontroļu un citu oficiālo darbību plānošanu, organizāciju, izpildi, dokumentēšanu vai finansēšanu, OKR paredzēto noteikumu par operatoru pienākumiem pārkāpumus, kā arī to struktūru personāla rīcību, objektivitāti vai kvalifikāciju, uz kurām attiecas OKR noteikumi.

Trauksmes cēlēju direktīvas materiālajā darbības jomā ir iekļauti visi tās pielikumā norādītie akti. Tādējādi Trauksmes cēlēju direktīvas materiālā piemērošanas joma attiecas uz visu OKR.

Kaut arī OKR 140. pants nenoteic prasības to personu aizsardzībai, kas ziņo par citos leģislatīvajos aktos paredzēto noteikumu pārkāpumiem OKR 1. panta 2. punktā minētajās jomās, daži no šiem aktiem ir iekļauti Trauksmes cēlēju direktīvas materiālajā piemērošanas jomā (sk. 6. tabulu: To tiesību aktu saraksts, uz kuriem attiecas Trauksmes cēlēju direktīva). Citiem vārdiem sakot, uz ziņojumiem par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem OKR 1. panta 2. punktā minētajās jomās Trauksmes cēlēju direktīva attiecas tikai tiktāl, ciktāl tie ir saistīti ar a) OKR pārkāpumu (piemēram, attiecībā uz veicamajām oficiālajām kontrolēm) vai b) Trauksmes cēlēju direktīvas pielikumā norādīto Savienības tiesību aktu pārkāpumu.

Būtu arī jāatgādina, ka Komisija mudina dalībvalstis, transponējot Trauksmes cēlēju direktīvu, apsvērt iespēju paplašināt tās piemērošanas jomu, attiecinot to arī uz citām jomām, un kopumā nodrošināt visaptverošu un saskaņotu sistēmu valsts līmenī.

6 . tabula

Indikatīvs to ES tiesību aktu saraksts OKR 1. panta 2. punktā minētajās jomās, uz kuriem attiecas Trauksmes cēlēju direktīva. Turklāt Trauksmes cēlēju direktīvas darbības jomā ir iekļauta arī pati OKR

OKR 1. panta 2. punktā minētās jomas		Tiesību akti, kas iekļauti Direktīvas (ES) 2019/1937 darbības jomā (2. panta 1. punkts un pielikums)
a)	Pārtika un pārtikas drošums	Regula (EK) Nr. 178/2002

b)	Ģenētiski modificētu organismu (ĢMO) apzināta izplatīšana vidē pārtikas un dzīvnieku barības ražošanas nolūkos	–
c)	Barība un barības drošums	Regula (EK) Nr. 178/2002
d)	Dzīvnieku veselības prasības	Regula (ES) 2016/429 Regula (EK) Nr. 1069/2009
e)	Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti un atvasinātie produkti	Regula (EK) Nr. 1069/2009
f)	Dzīvnieku labturības prasības	Padomes Direktīva 98/58/EK ([1]) Padomes Regula (EK) Nr. 1/2005 Padomes Regula (EK) Nr. 1099/2009 Padomes Direktīva 1999/22/EK ([2]) Direktīva 2010/63/ES ([3])
g)	Aizsardzības pasākumi pret augiem kaitīgiem organismiem	–
h)	Augu aizsardzības līdzekļi un pesticīdu ilgtspējīga izmantošana	–
i)	Bioloģiskā ražošana un bioloģisko produktu marķēšana	Regula (ES) 2018/848
j)	Aizsargātu cilmes vietas nosaukumu, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un garantēto tradicionālo īpatnību izmantošana un marķēšana	–

([1]) Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību (OV L 221, 8.8.1998., 23. lpp.).
([2]) Padomes Direktīva 1999/22/EK (1999. gada 29. marts) attiecībā uz savvaļas dzīvnieku turēšanu zooloģiskajos dārzos (OV L 94, 9.4.1999., 24. lpp.).
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/63/ES (2010. gada 22. septembris) par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību (OV L 276, 20.10.2010., 33. lpp.).

4.1.1.2. *Ziņošanas mehānismi*

OKR 140. pants kompetentajām iestādēm noteic pienākumu panākt, ka darbojas sekmīgi ziņošanas kanāli ziņošanai par OKR pārkāpumiem, un vispārīgi attiecas uz "ziņošanu par faktiskiem vai iespējamiem pārkāpumiem" un uz "personām, kas ziņo par pārkāpumu". Turklāt OKR 91. apsvērums precizē, ka būtu jāaizsargā "ikviens", kas brīdina kompetentās iestādes par iespējamiem pārkāpumiem. Tādējādi ziņošanas kanāliem, ko īsteno saskaņā ar OKR, būtu jāatbilst Trauksmes cēlēju direktīvas standartiem.

Izveidojot ziņošanas kanālus, izšķiroša nozīme ir "virziena norādēm" ([65]), kas apzīmē precīzas un plašai sabiedrībai viegli pieejamas informācijas sniegšanu par ziņošanas kanāliem un ar tiem saistītajiem aizsardzības līmeņiem, jo īpaši tad, ja papildus mazāk konfidenciāliem līdzekļiem informāciju var sniegt pa Trauksmes cēlēju direktīvas prasībām atbilstošiem konfidenciāliem kanāliem.

([65]) Trauksmes cēlēju direktīvas 89. apsvērums: "(..) *Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šajā sakarā tiek sniegta būtiska un precīza informācija tā, lai informācija būtu skaidra un viegli pieejama plašākai sabiedrībai. Vajadzētu būt pieejamām individuālām, objektīvām un konfidenciālām bezmaksas konsultācijām, piemēram, par to, vai uz konkrēto informāciju attiecas piemērojamie trauksmes cēlēju aizsardzības noteikumi, kurš ziņošanas kanāls varētu būt piemērotākais un kādas ir iespējamās alternatīvās procedūras gadījumā, ja uz informāciju neattiecas piemērojamie noteikumi – tā dēvētās "virziena norādes". (..)*"

Nākamie punkti galveno uzmanību pievērš tam, kā kompetentās iestādes oficiālo kontroļu regulas izpratnē saskaņā ar Trauksmes cēlēju direktīvu īsteno ziņošanas mehānismus.

4.1.1.3. *Rakstiskas procedūras*

Trauksmes cēlēju direktīva prasa izveidot procedūras, kuru kārtībā saņemt ziņojumus par pārkāpumiem un pēc tiem veikt turpmākus pasākumus.

Tas nozīmē, ka kompetentajā iestādē būtu jāievieš skaidras rakstiskas procedūras, kas noteic, kā var iesniegt ziņojumus, kā tos apstrādā un izmanto, kādi aizsardzības mehānismi tiek izmantoti un kā šo ziņojumu sakarā tiek veikti turpmāki pasākumi.

Šo aizsardzības pasākumu mērķis ir nodrošināt pareizu informācijas apstrādi, arī ne vien konfidencialitāti un personas datu aizsardzību kompetentajā iestādē bet arī informācijas sniegšanu potenciālajām ziņojošajām personām par ziņošanas iespējām un ziņojumu apstrādes procedūrām, kam vajadzētu būt viegli un publiski pieejamām, lai iedrošinātu potenciālās ziņojošās personas un pārliecinātu tās par viņu ziņojumu konfidencialitāti un rezultatīviem turpmākiem pasākumiem.

4.1.1.4. *Kontaktpersonas, ziņojumu saņemšana un apstrāde*

OKR 140. pantā paredzētie ziņošanas mehānismi, kas jāizveido kompetentajām iestādēm, kuras izraudzītas saskaņā ar OKR, ietilpst jēdzienā "iekšējie ziņošanas kanāli" (Trauksmes cēlēju direktīvas 7.–9. pants) ([66]). "Iekšējā ziņošana" ietver arī gadījumus, kur struktūras, kas izmanto attiecīgo ziņošanas kanālu, ir pilnvarojušas trešās personas saņemt ziņojumus par pārkāpumiem to vārdā (Trauksmes cēlēju direktīvas 8. panta 5. punkts).

Lai gan struktūrai (kompetentajām iestādēm) jāizlemj, vai atļaut trešām personām saņemt ziņojumus to vārdā, personām, kas saņem un apstrādā ziņojumus, jebkurā gadījumā būtu jānodrošina attiecīgas garantijas par neatkarības, konfidencialitātes, datu aizsardzības un slepenības ievērošanu (Trauksmes cēlēju direktīvas 54. apsvērums).

Visi struktūru (kompetentās iestādes OKR nozīmē) saņemtie ziņojumi jāapstrādā konfidenciāli. Direktīvas 9. pants prasa, lai struktūras (kompetentās iestādes) ziņojošajai personai septiņu dienu laikā apstiprinātu ziņojuma saņemšanu, un ziņojošajai personai saprātīgā termiņā, kas nepārsniedz trīs mēnešus no saņemšanas apstiprinājuma vai, ja apstiprinājums ziņojošajai personai nav nosūtīts, trīs mēnešus no septiņu dienu termiņa beigām pēc ziņojuma iesniegšanas dienas, ir jāsaņem atsauksmes par veiktajiem vai plānotajiem turpmākiem pasākumiem. "Turpmākie pasākumi" ir jebkāda darbība, ko ziņojuma saņēmējs vai jebkura kompetenta iestāde ir veikuši, lai novērtētu ziņojumā izteikto apgalvojumu precizitāti un, ja nepieciešams, reaģētu uz paziņoto pārkāpumu, arī ar tādām darbībām kā iekšēja pārbaude, izmeklēšana, saukšana pie atbildības, līdzekļu atgūšana vai procedūras slēgšana (Trauksmes cēlēju direktīvas 5. panta 12. punkts).

4.1.1.5. *Personas datu aizsardzība*

Trauksmes cēlēju direktīvā ([67]) noteiktās ziņošanas kanālu izveides prasības nodrošina, ka struktūras, kas izmanto ziņošanas kanālus, ziņojošās personas identitāti apstrādā, nodrošinot maksimālu konfidencialitāti, jo ziņojošās personas identitātes konfidencialitātes aizsardzībai ir būtiska nozīme represiju nepieļaušanā ([68]).

([66]) Jāatzīmē, ka papildus "iekšējiem ziņošanas kanāliem" Trauksmes cēlēju direktīva prasa, lai dalībvalstis izveidotu "ārējus ziņošanas kanālus" un šai vajadzībai izraudzīto iestādes, kas ir kompetentas saņemt ziņojumus, nodrošināt atgriezenisko saiti un to sakarā veikt turpmākus pasākumus (sk. jo īpaši direktīvas 11. pantu). Šis dokuments neattiecas uz ārējiem ziņojumiem, kas sniegti uz Trauksmes cēlēju direktīvas pamata.

([67]) Trauksmes cēlēju direktīvas 16. pants.

([68]) Trauksmes cēlēju direktīvas 82. apsvērums.

Personas dati ir jāapstrādā saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem valsts vai Savienības līmenī un galvenokārt saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Regulā (ES) 2016/679 (Vispārīgā datu aizsardzības regula, VDAR) un Direktīvā (ES) 2016/680. Jāatzīmē, ka šajā ziņā "personas dati" ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu ("datu subjekts"); identificējama fiziska persona ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem (VDAR 4. panta 1. punkts un Direktīvas (ES) 2016/680 3. panta 1. punkts).

Ziņojuma saturā var būt gan ziņojošās personas, gan iesaistītās personas vai ar ziņojošo personu saistīto personu personas dati. Saskaņā ar Trauksmes cēlēju direktīvu ziņošanas kanāli ir jāveido tā, lai nodrošinātu ziņojošās personas un iesaistītās personas (t. i., fiziskas vai juridiskas personas, kas ziņojumā minēta kā persona, kurai tiek piedēvēts pārkāpums vai ar kuru šī persona ir saistīta) identitātes aizsardzību ([69]). Līdz ar to iekšēja piekļuve attiecīgajai informācijai, izmeklējot paustos apgalvojumus, ir jāpiešķir tikai nozīmētajam personālam ([70]).

Turklāt ir jāievēro īpaši noteikumi attiecībā uz ziņojumu lietvedību. Ziņojumus glabā ne ilgāk par laiku, kas ir nepieciešams un samērīgs, lai izpildītu prasības, kas noteiktas Trauksmes cēlēju direktīvā, vai citas prasības, ko noteic Savienības vai valsts tiesību akti ([71]), arī noteikumus par tādu personas datu vākšanu, kas attiecas uz pausto apgalvojumu, personas datu glabāšanas perioda noteikšanu, tajā skaitā atkarībā no trauksmes celšanas procedūras iznākuma un lietas iznākuma veida ([72]) vai atbilstošu drošības pasākumu īstenošanas ([73]).

Kompetentajām iestādēm (OKR nozīmē), darot informāciju par ziņošanas kanāliem pieejamu potenciālajām ziņojošajām personām, ir ieteicams iekļaut informāciju par to, kā tiek apstrādāti ziņojumos ietvertie personas dati.

Turklāt organizācijām ieteicams ņemt vērā jaunu trauksmes celšanas procesu ietekmi uz datu aizsardzību izstrādes posmā (VDAR 25. pantā noteiktais integrētas datu aizsardzības princips). Procesa sākumā iesaistot datu aizsardzības speciālistu (DAS), attiecīgās organizācijas savas trauksmes celšanas procedūras varēs pielāgot datu aizsardzības prasībām.

4.1.1.6. *Anonīma ziņošana*

Trauksmes cēlēju direktīva dalībvalstīm atstāj iespēju pieņemt anonīmus ziņojumus un veikt turpmākus pasākumus to sakarā ([74]). Tomēr Trauksmes cēlēju direktīva skaidri uzsver ([75]): neatkarīgi no tā, vai dalībvalstis izvēlas veikt turpmākus pasākumus saistībā ar anonīmiem ziņojumiem, ja personas, kas anonīmi paziņojušas informāciju par pārkāpumiem, pēc tam ir identificētas un cieš no represijām, tām ir jāsaņem direktīvas VI nodaļā paredzētā aizsardzība.

Anonīmas ziņošanas priekšrocība ir tāda, ka tā var mazināt ziņošanu atturošo efektu pirmām kārtām personām, kas, par spīti konfidencialitātes garantijām, tomēr neticētu, ka viņu identitāte netiks atklāta.

Tehnoloģiski risinājumi, kas personām dod iespēju sākotnēji ziņot anonīmi, turklāt nodrošinot divvirzienu saziņu, var palīdzēt mazināt sākotnējo atturēšanos ziņot un tomēr iestādēm dod iespēju ziņojošām personām lūgt papildu informāciju. Neatkarīgi no tehniskajiem saziņas līdzekļiem ir jāievieš mehānismi, kas nodrošina konfidencialitāti un aizsardzību pret represijām, lai nodrošinātu aizsardzību pēc ziņojošās personas identitātes atklāšanas.

([69]) Trauksmes cēlēju direktīvas 22. panta 3. punkts.
([70]) Trauksmes cēlēju direktīvas 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts.
([71]) Trauksmes cēlēju direktīvas 18. panta 1. punkts.
([72]) Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta e) apakšpunkts, ar ko ievieš vispārēju principu par personas datu glabāšanu "(..) veidā, kurš pieļauj datu subjektu identifikāciju, ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā (..)".
([73]) Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta f) apakšpunkts, kurā noteikts, ka personas dati "tiek apstrādāti tādā veidā, lai tiktu nodrošināta atbilstoša personas datu drošība, tostarp aizsardzība pret neatļautu vai nelikumīgu apstrādi un pret nejaušu nozaudēšanu, iznīcināšanu vai sabojāšanu, izmantojot atbilstošus tehniskos vai organizatoriskos pasākumus ("integritāte un konfidencialitāte")".
([74]) Trauksmes cēlēju direktīvas 6. panta 2. punkts.
([75]) Trauksmes cēlēju direktīvas 6. panta 3. punkts.

7. tabula

Ziņošanai pieejamo tehnoloģiju piemēri ([76])

Rīks	Priekšrocības	Trūkumi/problēmas
pastkastīte / pasta adrese	— viegli īstenojams	— jānodrošina konfidenciāla piegāde kontaktpersonai
e-pasts	— viegli īstenojams	— e-pasta kontam jābūt piekļūstamam tikai kontaktpersonai — e-pasta pakalpojumu sniedzējam jānodrošina datu aizsardzība
tālrunis / balss ziņapmaiņa / tikšanās klātienē	— viegli īstenojams — tieša saziņa ar kontaktpersonu	— joprojām jānodrošina konfidencialitāte un objektivitāte saņemot un apstrādes laikā
Digitāli risinājumi / IT platformas	— mazs atturošs efekts — datu drošība — divvirzienu saziņa — viegli nodrošināt anonīmu ziņošanu	— Tomēr ir jānodrošina konfidencialitāte un objektivitāte saņemšanas un apstrādes laikā

4.1.1.7. *Aizsardzība pret represijām*

Represijas, diskriminācija vai cita veida netaisnīga attieksme var ietvert jebkādu tiešu vai netiešu darbību (vai bezdarbību), kas kaitē ziņojošajai personai. Personas, kas strādā kompetentajā iestādē, var tikt, piemēram, atlaistas no darba, atstādinātas vai pazemināta amatā. Ar negatīvām sekām var saskarties arī personas, kas ziņo ārpus kompetentās iestādes, piemēram, ja kāda ziņojuma sakarā tiek publiskota viņu identitāte vai cita personiska informācija, vai ja kompetento iestāžu darbību sakarā tiek atteikts sniegt pakalpojumus vai pret šīm personām izturas netaisnīgi kādā citā veidā.

Trauksmes cēlēju direktīvas 19. pants sniedz neizsmeļošu to represīvo pasākumu sarakstu, kas dalībvalstīm jāaizliedz, un tās 20. un 21. pants noteic vairākus tādus atbalsta pasākumus un aizsardzības pasākumus pret represijām, kas nodrošinātu, ka ziņojošās personas, kuras cieš no represijām, tiek pienācīgi aizsargātas. Turklāt, lai novērstu represijas, būtiska nozīme ziņojošās personas identitātes un personas datu aizsardzībā ir kontaktpersonas objektivitātei un iepriekš aprakstītajai konfidenciālajai ziņojumu apstrādei. Skaidras rakstiskas procedūras un pareizi orientēta apmācība var palīdzēt vairot darbinieku un vadošo darbinieku informētību, un to mērķim vajadzētu būt diskriminējošas un netaisnīgas rīcības novēršanai.

Trauksmes cēlēju direktīvā paredzētie aizsardzības pasākumi gadījumos, kur informācija iegūta ar darbu saistītā kontekstā, ņem vērā ziņojošo personu un organizācijas, kurā noticis pārkāpums, varas nesamērīgo sadalījumu. Ja ziņojumus sniedz personas, kas informāciju par pārkāpumiem ir ieguvušas ārpus darba konteksta, šim varas nesamērīgajam sadalījumam var nebūt tik būtiskas nozīmes. Tomēr, kā aprakstīts iepriekš, OKR 140. pants atzīst, ka vērtīgu informāciju var sniegt arī ziņojošās personas, kas ieguvušas informāciju par pārkāpumiem ārpus darba konteksta, jo īpaši ziņojot konfidenciālos ziņošanas kanālos.

([76]) Trauksmes cēlēju direktīva noteic konkrētas prasības attiecībā uz ziņošanas kanālu izstrādi. Piemēram, mutiskai ziņošanai jābūt iespējamai pa tālruni vai izmantojot citas balss ziņapmaiņas sistēmas un – pēc ziņojošās personas lūguma – tiekoties klātienē (Trauksmes cēlēju direktīvas 9. un 12. pants).